

Homerus
x

HOMERS ILIADE

I UDVALG

EFTER WILSTERS OVERSÆTTELSE MED
INDLEDNING OG FORKLARENDE NOTER

VED
CARL V. ØSTERGAARD

FJORTENDE OPLAG

1852 · 1911 · 1949

BRANNER OG KORCH

KØBENHAVN MCMLXVIII

Magasin
C9242

INDHOLD

Iliaden:

I	611	Vers
II V. 182—277	96	—
III V. 121—244	124	—
VI V. 119—236	118	—
— V. 313—529 (V. 433—439 er udeladt)	210	—
IX V. 89—713 (V. 458—461 og 694 er udeladt)	620	—
XVI V. 1—167 (V. 97—100 er udeladt)	163	—
+ V. 731—867	137	—
XVIII V. 1—238 (V. 39—49 er udeladt)	227	—
XXII (V. 121 er udeladt)	514	—
XXIV V. 188—328	141	—
— V. 469—595 (V. 558 er udeladt)	126	—

Ialt 3087 Vers.

Odense
Universitetsbibliotek

69-982

FOTOGRAFISK OPTRYK
S. L. MØLLERS BOGTRYKKERI - KØBENHAVN

Indledning til Homers Iliade i Udvalg.

1. Homeros. I Modsætning til Digternavne som Orpheus og Musaios tilhører Navnet Homer ikke Mythos eller Sagn, men er et virkeligt Personnavn (Ordet betyder »Gidsel«). Maaske har Digteren hørt hjemme i Smyrna, som oprindelig var koloniseret af Æolere, men senere blev en ionisk By, og øvet sin Virksomhed paa Øen Chios. Vi har fra Oldtiden Biografier af Homer; men de giver ikke stort flere sandsynlige Meddelelser end de nævnte: heller ikke i Oldtiden har man med Sikkerhed vidst noget om ham, ja ikke engang hans Fødeby stod fast, men syv eller flere Stæder stredes om den Ære at have fostret Homer. De bevarede Homerbuster er ikke Portrætter, men fremstiller Digteren idealiseret, o: som man t æ n k t e sig ham, nemlig som en blind Olding, beaandet af Musen.

2. Det homeriske Spørgsmaal. Allerede i den hellenistiske Tid var lærde Litteraturforskere (»Grammatikere«) opmærksomme paa de mange Modsigelser inden for de homeriske Digte og paa det Forhold, at Iliaden gør Indtryk af at være ældre end Odysseen. I 1795 søgte den tyske Filolog Friedr. Aug. Wolf at paavise, at Iliaden og Odysseen var sammenstillet af enkelte Sange, da Digtene var saa store (henholdsvis ca. 15000 og ca. 12000 Vers), at de ikke kunde tænkes overleverede uden Nedskrivning: Alfabet og Skrift ansaa man dengang for yngre end de homeriske Digte. Efter at begge Digte siden i over hundrede Aar og ofte med stor Skarp-sindighed har været behandlet af »den højere Homerkritik« (Kritik = Skelnen, Undersøgelse), kan det siges, at Iliaden og Odysseen, som de foreligger, er Resultater af en lang Udvikling, hvad der særlig viser sig i Sproget, der nok er ionisk, men isprængt ældre æoliske, ja fællesgræske og førgræske Bestanddele. Som Iliadens Kærne maa anses Digtet om Achilleus' Vrede, der forkyndes i Prooimiet; det omfatter det meste af I., XI. og XXII. Bog og ender med Hektors, oprindelig maaske med Achilleus' Død. Hermed er Patroklien samarbejdet (XVI. og XXIII. Bog), og det ældre Digt er udvidet med II.—VII. Bog. VIII. Bog er tildigtet for at indføje Digtet om Odysseus' og Aias' Sendefærd til Achilleus (IX. Bog) og den ganske løst forbundne X. Bog (»Dolonien«). Derefter følger Kampskildringerne i XII.—XV. Bog og i nærmere Til-knytning til Digtet om Achilleus' Vrede XVII.—XIX. Bog. XX. og

XXI. Bog er yngre Bestanddele, ligesom XXIV. Bog, der imidlertid er af langt højere Værdi ved at udføre den menneskelige Tanke, at ud over Døden maa Kampen ikke fortsættes. Skønt der saaledes i Iliaden kan paavises ældre og yngre Lag, og visse Stykker skiller sig ud ved Indhold, Fremstilling og Sprog, danner Digtet, stort set, en Helhed, sammenarbejdet af en enkelt Mand, om end ikke hans Værk paa samme Maade som Æneiden er Vergils eller Adam Homo Paludan-Müllers. Paa hvilket Trin af Udviklingen Homeros' Virksomhed ligger, ved vi ikke.

3. Tiden for Iliadens (og Odysseens) Tilblivelse. Hellenernes ældste episke Digte har været korte Heltedigte, digtede og sungne af højstaaende unge Mænd (som Achilleus IX 186 ff.) Siden øvedes Digtekunsten af professionelle Sangere (Aøder), der opholdt sig ved Fyrstehoffer og paa Adelsgaarde (Demodokos og Phemios i Odysseen, sml. de islandske Skjalde). Digterne er sig bevidst, at de Forhold, de skildrer, tilhører en fjern Fortid, da man til Vaaben anvendte Bronze, ikke Jærn, ikke kendte til Skrift, i Reglen ikke dyrkede Guderne i Templer, men i hellige Lunde, og i Krigen ikke benyttede Rytteri; i Lignelser og Sammenligninger omtales Forhold, som aldrig forekommer i Fortællingen: Fremstillingen er »archaiserende«. Digtenes Tilblivelse kan sættes til 9. og 8. Aarh. f. Kr. for henholdsvis Iliaden og Odysseen, en Datering, der omtrent stemmer med Historieskriveren Herodots. Deres endelige, skriftfæstede Skikkelse har begge Digte formodentlig faaet mod Slutningen af 7. Aarh. f. Kr., da Forbindelsen med Ægypten bragte Hellenerne et godt Skrivemateriale: Papyrus.

4. De homeriske Digtes senere Historie. Det Sprog, Digtene er digtede og skrevne i, har intetsteds og til ingen Tid været Talesprog, men er et Kunstsprog for den episke Digtning, der ogsaa i senere Tid anvendte dets Ordforraad og dets Vendinger. Af de mange episke Digte, som er gaaet tabt, ansaa man i Oldtiden dem, der sammen med Iliaden og Odysseen dannede en Cyklus, de »kykkliske« Digte, for Værker af Homer. De fremstillede bl. a. den trojanske Krigs Forhistorie og fortsatte Iliadens Handling indtil Ilions Fald. Iliade og Odyssee har faaet overordentlig Betydning for Eftertiden; de brugtes i en stor Del af Grækenland, fremfor alt i Athen, som Grundlag for Ungdommens Undervisning ikke blot i Læsning, men i Religion, Historie og Verdenskundskab; de græske Lyrikere, især Elegikerne, er paavirkede af deres Sprog og Stil, Tragikerne hentede derfra Emner til deres Dramaer; Historikeren Herodot former sin Fortælling efter Homers Forbillede; Filosofen Platon siger om Homer: »Denne Digter er Hellas' Opdrager«, og Aleksander den Store førte paa sine Krigstog et Eksempel af »Digteren« med sig i et Elfenbensskrin og læste næsten daglig deri. Ved Festforsamlinger reciteredes Stykker af Digtene: vi ved, at Foredrag af de homeriske Digte efter Solons og

Peisistratos' Forordninger fandt Sted ved Panathenaiertesten. Recitatorerne kaldtes Rhapsoder, fordi de forbandt de enkelte »Epe« (*rhaptein* = »sy, ri«, *ode* = »Sang«, sml. »Aøde«). De uddannedes i særlige Skoler. De store Filologer i Aleksandria i det 3. og 2. Aarh. f. Kr. sørgede for Udrrensning og Fastlægning af Teksten og for Kommentarer, af hvilke Uddrag som »Scholier« er bevarede i visse Haandskrifter fra Middelalderen. I Billedkunsten, saavel i Plastik som i Maleri, var Homers Indflydelse i 5.—4. Aarh. f. Kr. overordentlig stor, idet de store Billedhuggere og Malere arbejdede i Digtenes Aand (Pheidias' Zeus i Olympia efter Il. I 527), og Iliade og Odyssee afgav de mangfoldigste Emner til store Kunstværker og til Vasemaleriet. I Kejsertidens Rom, i Middelalderen og i den nyere Tid indtil Slutningen af 18. Aarh. traadte Homer i Skyggen for den romerske Digter Vergil, hvis Æneide dog kun er en ret bleg Efterligning af Homer. Siden Englænderen Robert Woods Skrift: *On the Original Genius of Homer* (1769) har Homer befrugtet europæisk Litteratur og Aandsliv og vakt Sansen for ukunstlet Virkelighedsskildring. Dybt paavirket af Homer er frem for alle Goethe, i Danmark især Poul M. Møller. Den udmærkede danske Oversætter Chr. Wilster (død 1840) gengiver begge Digtene i sin Tids af Oehlenschläger paavirkede Digersprog, Poul Møller de seks første Sange af Odysseen i et Sprog, der ligger det naturlige nærmere.

5. De homeriske Digte som Kunstværker. a. Digtenes Form er Heksameteret (»Seksmaalsverset«), hvis Skema er

— — — — — (— —) — — ,

d. v. s. Verset bestaar af fem Daktyler, af hvilke een eller flere af de fire første ofte, den femte meget sjældent erstattes med en Sponde, medens den sidste Fod er en Trochæ eller en Sponde. Er femte Fod en Sponde, mister Verset sin Karakter af et daktylisk Vers og kaldes spondeisk. Paa Dansk kan Verset kun ufuldkomment gengives, da vi læser (»skanderer«) Vers efter Tryk- og trykløse Stavelser, hvorimod Hellenerne læste Vers efter lange og korte Stavelser, samtidig med at der skelnedes mellem Stavelser med forskellig musikalsk Tonehøjde. Det lange Vers deltes ved Indsnit (Cæsur), hyppigst efter tredje Fods lange (betonede) Stavelse: mandlig Cæsur, eller efter tredje Fods første korte (ubetonede) Stavelse: kvindelig Cæsur; sjældnere er mandlig Cæsur i fjerde Fod, der gerne forbindes med kvindelig i tredje eller mandlig allerede i anden Fod. I de første Fødder undgaar Digterne saa vidt muligt at lade Ord og Fod ende samtidigt, medens et saadant Sammenfald af Ord- og Fodafslutning er hyppigt efter fjerde Fod (Diairesis). Il. I Vers 1 er Eksempel paa Vers med mandlig Cæsur i tredje, Vers 2 har mandlig Cæsur i fjerde Fod, Vers 3 kvindelig Cæsur i tredje Fod, Vers 5 har Forbindelse

af kvindelig Cæsur i tredje med mandlig Cæsur i fjerde Fod, Vers 6 Forbindelse af mandlig Cæsur i fjerde med mandlig Cæsur i anden Fod; gode Eksempler paa Diairesis findes i Vers 75, 118. Ved den stadige Vekslen af Daktyl og Spondē og ved Cæsurs skiftende Plads fremkommer stor Variation i Verset, saa at det aldrig virker trættende.

b. Iliadens Komposition er mindre kunstfærdig og samtidig mindre overskuelig end Odysseens. Der indledes med en Paakaldelse af Musen, som inspirerer Digteren til Sang, og med Angivelse af Digtets Hovedindhold, hvorefter Homer springer *in medias res* (den romerske Digter Horats' Udtryk) og fortæller om Achilleus' Vrede, det Hovedemne, hvorom Digtets Handling grupperer sig, sammentrængt til et Tidsrum af 51 Dage i den trojanske Krigs tiende Aar. Sit Højdepunkt naar Fortællingen med Hektors Død (XXII. Bog), og den ebber ud med Kamplegene ved Patroklos' Baalfærd og Priamos' Færd til Achilleus for at hjemføre Hektors Lig (XXIV. Bog). Indlagt er de forskelligste Episoder, mange Gange uden nærmere Tilknytning til Hovedhandlingen, men undertiden motiveret ved Digterens Ønske om at udfylde Pauser i Handlingens Gang; derfor skildres Odysseus' Rejse til Chryse (I 430—487), Teichoskopien (III 121—244), Mødet mellem Glaukos og Diomedes (VI 119—236), Hephaistos' Vaabensmedning (XVIII): at der ikke skal opstaa »tomme Rum«, men Fortællingen glide som en bred og jævn Strøm. Digterens Kunst viser sig ikke mindst i den Skønsomhed, hvormed han har benyttet og sammenføjet ældre Digte til saa stort et Værk, hvis Fuger oftest vanskeligt lader sig spore.

c. Den homeriske Kunsts Virkemidler i det enkelte er f. Eks. Lydmaleriet (den »onomatopoietiske« Virkning); de staaende Tillæg »epitheta ornantia« som den rosenfingrede Dagning, den lysblaaøjede Pallas, benpansrede Mænd osv.; Anvendelsen af Formelvers, især til Indledning af direkte Tale, men i stort Omfang ogsaa til Skildring af stadig tilbagevendende Handlinger som Maaltidets Tilberedelse, Ofring, Kamp osv.; »Gentagelserne«, idet det samme fortælles paa ny med samme Ord, kun med de nødvendige Ændringer i Formen (IX 121 ff. og 264 ff.); de metaforiske Udtryk som »Hund« om den frække (I 159), »Nat« om det rædselvækkende (I 47), »Folkenes Hyrde« om Føreren o. s. fr.; Brugen af Patronymika (se Noten til I 1); ejendommelig er endvidere Brugen af »Apostrofe«, d: Digteren tiltaler »apostroferer« den handlende Person (se Noten til XVI 20), af Anafora (Gentagelse af et Ord fra den ene Sætning i den anden eller fra Vers til Vers som XXII 127 f.) og af flere Udtryk efter hinanden for samme Handling (I 57).

d. Karakteristiske Virkemidler i det større er den udstrakte Anvendelse af direkte Tale, ogsaa i Monologer; Lignelserne, i hvis andet Led Digteren ofte indfører nye Momenter, som ingen Forbindelse har med det første Led i Sammenligningen, hvilket beror paa, at Digteren i sin Lyst til at

fortælle udfører Billedet i flere Enkeltheder end dem, der passer i Sammenligningen (XVI 156 ff., XVIII 207 ff.). Som den ægte Epiker fortæller Homer hellere end han beskriver. Fortællende er saaledes Fremførelsen af Helena (III 156 ff.), hvis Skønhed udhæves ved det Indtryk, hendes Fremtoning øver paa de gamle Troere, ligesom Achilleus' Vælde fremgaar af den Forfærdelse, hans Tilsynekomst vækker (XVIII 215 ff.). Ret enestaaende er derfor den Maade, hvorpaa Nestor indføres (I 247 ff.), og Skildringen af Thersites' indre og ydre Habitus (II 213 ff.). Et virksomt Kunstmiddel er Kontrasten mellem de skiftende Scener; det er benyttet af Homer, naar han indfører den blide Afskedsscene mellem Hektor og Andromache, eller naar han efter Achilleus' og Agamemnons Strid og Zeus' og Heras Skænderi lader følge Gudemaaltidet paa Olympos. Ejendommeligt for homerisk Kunst er det, at Digteren i Reglen giver Afkald paa Spændingsmomentet, som i moderne Fortællekunst er et saa vigtigt Middel til at fastholde Læserne: Emnerne var Homers Tilhørere bekendt i Forvejen, og deres »Spænding« maatte derfor mere gælde Udførelsen og Opfindsomheden i det enkelte, eller Tilhørerne forholdt sig som endnu den Dag idag Børn over for de første Eventyr, der fortælles dem: deres største Tilfredsstillelse har været Genkendelsen af det kendte. Selv i Enkelt handlinger fjernes Spændingen, idet Digteren forud siger, hvad Udfald Handlingen vil faa (XVI 46 f.). Sammen hermed hænger Gudernes stadige Forbereden og Indgriben, der kan virke trættende paa moderne Læsere, og Handlingens Indvarsling ved Drømme. I enkelte Tilfælde udnytter Digteren dog Spændingsmomentet: han meddeler f. Eks. ikke paa Forhaand, at Odysseus' og Aias' Sendefærd til Achilleus (IX. Bog) skal mislykkes.

e. Virkelighedstro Gengivelse af det iagttagne, Anskuelighed og Objektivitet er den homeriske Kunsts Kendemærker. Det »søgte«, det af-fekterede, det sentimentale har ingen Plads i Digtene. Fortællemaaden er i Reglen rolig og bred; men hvor Handlingens Traade strammes, kan den være kort og fortættet. Det homeriske Epos er ofte sammenlignet med en jævnt rindende Strøm med Strømhvirvler hist og her eller — i et andet Billede — med et stort Vævearbejde, hvis Traade paa enkelte Steder gaar i Knude.

6. Den homeriske Verden. a. Iliadens historiske Baggrund træder kun svagt frem: Digterne skildrer i det væsentlige deres egen Tid, og Oldtidens Opfattelse — at Indholdet er historisk — kan naturligvis ikke opretholdes. Dog er der en historisk Kærne: i Troia og i Mykene har der, som Schliemanns og Dörpfelds Udgravninger viser, virkelig siddet mægtige Herskerslægter, og Kampene mellem dem er næppe frit opfundet, men har fundet Sted i Virkeligheden, da Hellas' Befolkning som søfarende og Kolonisateurer kom til Øerne, til Lilleasiens Kyst og gennem Stræderne til Sortehavet. Til Fundene paa Kreta, i Troia, Tyrns

og Mykene maa man ikke i hvert enkelt Tilfælde vente at finde Paralleler hos Homer, hvis Tid er saa langt senere end den kretisk-mykeniske Kultur.

b. Af sin egen digtede og virkelige Verden, af sin egen Forestillingskreds, giver Homer derimod et saa anskueligt Billede, som tænkes kan. Rumligt omfatter hans Verden det østlige Middelhav med Lilleasiens Vestkyst som Digterens Stade (Solen gaar ned i Havet), vag og ubestemt er hans Forestilling om fjerne Egne som Aithiopien og Oceanet. Digterens Iagttagelse af Himlen med dens Himmellegemer, af Klima og Vejrlig, af Jorden med dens Bjerge og Sletter og Vandløb og frem for alt af Havet er skarp og hans Gengivelse af Iagttagelserne klar og plastisk.

c. Vi lærer at kende de ydre Ting: Huset med Indhegning og Gaard, med Hal (Megaron) og Kamre; Husets Udstyr: Lænestole, Taburetter og Skamler, Sengesteder, Kister, Bækkener og Badekar, Borde med Kummer og Drikkekar; Mændenes Klædning: Chiton (Skjorte, latinsk: tunica) og Kappe, og Kvindernes, der bød af Peplos, Overklædning og Hovedklæde; Kampvaaben til Forsvar: Hjælm, Panser, Benskiner og Skjold — det mykeniske af Oksehud med Metalrand og Bugle og Rundskjoldet af Metal — og Angrebsvaabnene Sværd, Økse, Bue (Troernes Vaaben), Slynge og Sten, Spyd eller Lanse til Kast og Stød. Vi hører om Vogne og især om Skibe, om Haandværkere som Bygmestre og Guldsmede og om Læger, Seere, Herolder og Sangere (i Odysseen), der i social Stilling staar Haandværkerne nær og danner en Slags Middelstand. Det daglige Liv, som det føres fra Morgen til Aften, er os kendt ved Digterens Fremstilling, men træder i Odysseen frem med flere Træk end i Iliaden, hvor Mændene færdes under Krigsforhold. Med Forkærlighed dvæler Homer ved Skildringen af Maaltiderne og de dermed forbundne Ofringer, deres Tilberedelse og Forløb, og ved Lejets Indretning til Hvile. Kampene skildres indgaaende og med en Sagkundskab, der ogsaa omfatter Saar og Saarbehandling.

d. Samfundsforholdene hviler paa Familien, paa Slægten, Ægteskabet er en højt anset Institution, dets Krænkelse har skæbnsvangre Følger (Helena, Agamemnon), dets Udvikling følger vi fra Brudrov gennem Brudekøb til Mands og Kvindes tilnærmelsesvise Ligestilling, der i historisk Tid kendes f. Eks. i Sparta og paa Lesbos, men derimod ikke i Athen. I Staten har — i Iliaden — Kongen stor Magt: han fører Sceptret, ofrer som Præst paa Folkets Vegne, fælder Dom, fører Hæren, har Initiativet i Raadet og beværter sine Mænd og de fremmede, der nyder godt af Gæstevenskabet, og de ydmygt-bedende, der søger hans Arne. Hans Mænd er en lille Kreds af fornemme Godsejere og Adels herrer. Folket er politisk umyndigt, lytter i Forsamlingen til de herskendes Meddelelser; den, der opponerer (Thersites), faar Prygl. Hvem der ikke har Slægt i Staden, er rets- og hjemløs (IX 646). Trælleses Tal er ikke stort, Trældom de krigsfangnes Lod.

e. Karaktertegningen og Skildringen af Sjælelivet holder sig — som den ældre Billedkunst — i Reglen til de store, grovere Træk, men naar dog mange Steder, især i IX. og XXIV. Bog, stor Finhed. Hovedfigurerne er ikke Typer, men Individualiteter, der staar med tydeligt Særpræg: Achilleus og Agamemnon, Nestor og Odysseus, Menelaos og Aias og paa troisk Side Hektor og Paris og deres Fader Priamos. Blandt Kvinderne er navnlig Helena og Andromache tegnet med personlige Træk (Andromaches Afskedtagen i VI 407 ff., hendes Sorg ved Budskabet om Hektors Død XXII 447 ff.); dog oftest er det sjælelige behandlet med en vis Knaphed (Brisëis' Afsked med Achilleus I 348) og uden Sans for det underbevidste og modsætningsrige Spil, som vel ogsaa paa Homers Tid har klinget i Menneskesjæle.

f. Skønt de homeriske Digte om Guderne har overtaget og udbredt Forestillinger, der er ganske fremmede for Folkereligionen, og som maa være opstaaet i de frigjorte Adelskredse, hvor Digtene selv har deres Oprindelse, har vi dog ogsaa hos Homer bevaret Spor af ældre religiøse Forestillinger. Hellas' Befolkning har engang dyrket Fetischer (Stene, Træer, Dyr); Rester heraf er Dyrkelse af Egen i Dodone og Tillæg til Gudenavne, som naar Here kaldes kvieøj, Athene ugleøj (Oversættelsens »lysblaaøj« er en forkert Gengivelse), hvilket betyder, at Here oprindelig var en Kvie, Athene en Ugle og disse Dyr Genstand for Dyrkelse, medens i senere Tid Kvie og Ugle er tillagt de nye, menneskelignende (»anthropomorphistiske«) Guder som »Attributter«. Spor af Folkereligionen, som den har været udbredt i Hellas baade paa Digternes egen Tid og før og siden, og som den giver sig Udslag i lokalbestemt Dyrkelse (Kultus) af Guderne som »Magter«, man beder og ofrer til for at afværge deres Vrede og paakalde deres Hjælp, har vi, naar Apollon under Navnet Smintheus siges at nyde Dyrkelse i Chryse, i Killa og paa Tenedos (I 37 ff.), eller naar Athene omtales som særlig knyttet til Ilios Borg (VI). — Ved Siden af Fetischdyrkelsen har i primitiv Religion hersket Animisme: af Drømme førtes man til at antage, at Sjælen har en Eksistens uden for Legemet, da vi i Drømme ser Mennesker, som vitterligt er langt borte eller endog er døde. Det forudsættes derfor, at der i Legemet bor en Dublet af Legemet, Sjælen, som er af lettere Stof, og som forlader Legemet ved Døden og selv er udødelig. Sjælens Sæde søgte man i Mellemgulvet eller i Blodet: Erfaringen lærte, at strømmer Blodet ud, maa Mennesket dø. I sin fortsatte Tilværelse trængte Sjælen til Føde, og der bragtes den regelmæssige Dødningsofre paa Graven. Undertiden tænkes Sjælen at have en Fugls Skikkelse, fordi den — i Drømme — saa hastigt skifter Sted. Krænkes de døde ved de levendes Forsømmelse af Grav og Offer, kan de døde »gaa igen« og stifte Fortrød.

g. I de homeriske Digte er Folkereligionen afløst af nyere Forestillinger om Guderne, der ikke længer er lokalt bundne Enkeltvæsener, men — efter jordisk Forbillede — danner en Gudefamilie, hvis tolv vigtig-

ste Medlemmer residerer paa Olympos, og hvis Overhoved er Zeus, Himmeldguddommen. De adskiller sig fra Menneskene ved at have større Magt, ved takket være Ambrosia og Nektar at være befriet for Sygdom, Alderdom og Død; de er lykkelige og »let henlevende«. Til dem slutter sig Dionysos, hvis Dyrkelse indførtes fra Thrakien, og de underordnede Guddomme som Hebe, Iris, Nike, Muser og Hora'er, i Havet Amphitrite og Nereus og hans Døtre. Underverdenens Guder er Hades og Persephoneia og Erinyerne; Hades er Menneskene forhadet (IX 312). De olympiske Guder er skønne og Menneskene overlegne, men ofte uretfærdige, ja grusomme; dog kræver de ikke Menneskeofre eller Askese; de er ikke »nidkære«, men taaler gerne andre Guder. Men selv om navnlig Zeus flere Steder i Iliaden udstraaler Højhed og Majestæt, saa mangler der ofte Alvor i de homeriske Forestillinger om Guderne: Zeus' Beslutninger i Menneskenes Sager bestemmes ofte af Hensynet til den kære Husfred paa Olympen, ja Digtet viser allerede Eksempler paa, at man tillod sig et Frisprog over for dem og med et overbærende Smil tilgav deres Svagheder. Forholdet mellem Skæbne og Guddomsmagt er ikke klaret, Syndsbevidsthed og Stræben efter Salighed efter Døden er fremmede Begreber; kun Mord, Mened o. l. straffer Guderne, fordi det er dem selv, der krænktes ved disse Forbrydelser, og deres Vrede vækkes, naar Menneskene forsømmer at ofre til dem.

h. Forestillingen om de døde er gennemgaaende den, at alle de afdødes Sjæle samles i Hades og dér fører en glædesløs Skyggetilværelse uden egentlig Bevidsthed. Da ved Udvandring Forbindelsen med Hjemmet og dets Grave var afbrudt, ophørte Dyrkelsen af de døde, som man affandt sig med ved et Offer paa den friske Grav.

i. Ved de homeriske Digtes Udbredelse over den helleniske Verden antog Grækerne almindeligt deres religiøse Opfattelse, selv om Folke-religionen blev ved at bestaa ved Siden af; nye Forestillinger om Skyld og Straf og om Gudernes Nemesis kom frem ved Orphikerne og i den særlig attiske Religiøsitet (Aischylos, Herodot). I Billedkunstens Gude-skikkelser forenedes paa mærkelig Maade de frigjorte homeriske Tanker om Guderne med den gamle lokale Kultus.

Første Sang.

PESTEN. VREDEN.

Vreden, Gudinde! besyng, som greb Peleiden Achilleus,
 Ulykkesvanger uendelig Kval den Achaierne voldte:
 Hel mangfoldige Hertes behjertede Sjæle den skikkede
 Ned til Hades, dem selv til Rov for Hunde den gjorde
 5 Og til Føde for Fugle — fuldbragt blev Zeus'es Beslutning —
 Alt fra den Stund Uenighed først og Splid havde rejst sig
 Mellem den Ædling Achilleus og Mændenes Drot Agamemnon.
 Hvo blandt Guderne hidsede dem op til Strid og til Kivsmaal?
 Letos og Zeus'es Søn. Thi højst forbitret paa Kongen
 10 Ypped i Hæren han dødelig Sot, saa Krigerne segned,
 For Agamemnon paa smædelig Vis havde haanet hans Bønpræst
 Chryses, som hen sig begav til Achaiernes hurtige Skibe,
 Bringende med sig umaadelig Skænk, for at løse sin Datter.
 'Svøbt om den gyldne Stav udi Haand Fjernskyttens Apollons
 15 Hellige Bind han bar, og Achaierne alle han bønfuldt,
 Fremmest Atreiderne dog, de to Krigsfolkenes Drotter:
 »Atreus' Sønner! og I, benpansrede Mænd af Achaia!
 Eder forunde den salige Slægt, hvis Hjem er Olympen',
 Priamos' Stad' at forstyrre og skænke jer lykkelig Hjemfart!
 20 O, men af Blu for Sønnen af Zeus, Fjernskyttens Apollon,
 Giver min elskede Datter mig fri og annammer min Gave!«
 Lydt til Kende nu gav Achaiernes Folk, at man burde
 Ære den hellige Mand og annamme den glimrende Gave;
 Dog slet ikke det huede Kong Atreus' Søn Agamemnon,
 25 Haanlig han viste ham bort, og en streng Formaning han gav
 ham:
 »Gamle! lad ej mig træffe dig her ved de bugede Skibe!

Nøl ej længer, og vogt dig for oftere her dig at vise:

Ej skal din Stav og Guddommens Bind da baade dig noget!

Hende jeg giver ej fri; langt før skal gammel hun vorde

30 Hist paa min Borg i Argos', hel fjernt fra den fædrene Hjem-
stav,

Medens ved Væven hun røgter sin Dont og reder mit Leje.

Gaa nu! tir ej mit Sind, at bort i Behold du kan slippe!»

Saa han taled; men Oldingen skjælv og lød hans Befaling.

Tavs ad Stranden han vandrede hjem ved det brusende Havdyb.

35 Og paa sin ensomme Vej den bedagede Gubbe saa bønlig

Bad til Drotten Apollon, hin Søn af den haarfagre Leto:

»Hør mig, du sølvbuevæbnede Gud! du Beskytter af Chryse'

Og af det hellige Killa', du Drot over Tenedos' Øland!

Smintheus! Har jeg saa sandt til Behag dig bygget et Tempel',

40 Har jeg saa sandt engang tykflommede Laarstykker brændt dig

Enten af Tyr eller Ged, saa hør den Bøn, som jeg beder:

Tugt med din Pil Danaernes Folk for de Taarer, jeg fælder!«

Bedende taled han saa og blev hørt af Phoibos Apollon.

Ned fra højen Olymp han gik, harmslagen i Hjertet;

45 Buen paa Skuldren han bar og det fasttilsluttede Kogger;

Pilene raslede lydt om den højtforbitredes Skulder,

Alt som han iled af Sted, og frem lig Natten' han vandred.

Fjernt fra Flaaden han satte sig hen og løsned et Pilskud,

Dirrende klang med skrækkeligt Hvin den sølverne Bue.

50 Først antasted hans Pil kun Muler og hurtige Hunde,

Derpaa han skød mod Folkene selv, og Pilen den hvasse

Traf, og mangfoldige Dødningebaal der brændte bestandig.

Pilene for i Lejren omkring ni samfulde Dage,

Men paa den tiende stævned Achilleus Folket til Tinge;

55 Dette ham skød udi Sind den liljearmede Here,

Greben af Ynk ved at se, hvor svart Danaerne omkom.

Og da saa Folket var samlet og stod i Stimmel' paa Tinget,

Tren i Forsamlingen frem fodrappen Achilleus og talte:

»Atreus' Søn! nu tror jeg for vist, at vi spilder vor Møje

60 Og til vort Hjem maa drage, om ellers vi slipper med Livet,

Siden nu Pest med Krig skal betvinge Achaiernes Sønner.

Derfor velan! lad os spørge til Raads en Præst eller Spaamand
Eller en Drømmefortolker — fra Zeus ogsaa Drømmene kom-
mer —,

Som kan os sige, hvi Vrede saa svart har betaget Apollon,

65 Enten et Løfte nu vakte hans Harm eller en Hekatombe',

Om ej Dampen maaske af lydefri Lam eller Geder

Gunstig annamme han vil og huldt afvende vor Jammer.«

Saa han taled og satte sig ned; frem stod Thestoriden

•Kalchas, den snildeste Mand til at agte paa Fuglenes Jærtegn:

70 Grant han skued, hvad er og var eller vorder i Fremtid,

Og med den Sandsigerkløgt, som Apollon ham havde forlenet',

Havde til Ilios hen han ført Achaiernes Flaade.

Venligen sindet han hæved sin Røst og taled iblandt dem:

»Peles' Søn! du Yndling af Zeus! du byder mig sige,

75 Hvi han er vorden os gram, Fjernrammeren Phoibos Apollon.

Ja! forkynde det vil jeg, men hør mig og giv mig dit Edsord,

At du vil troligen stande mig bi med Haand som med Tunge;

Thi jeg vil sikkert fortørne en Mand, som vældigen hersker

Over Argeiernes Folk, og hvis Bud Achaierne lystre.

80 Kongen er stærkere jo, naar paa ringere Mand han forbitres;

Om han endog kanske for i Dag æder i sig sin Galde,

Gemmer han dog bestandig sit Nag, til Hævnen er fuldbragt,

Dybt i sit inderste Hjerte; thi sig, om du vil mig beskytte.«

Ham gensvared Achilleus, den Helt med det hurtige Fodtrin:

85 »Nævn kun frejdig og frit, hvad du ved om Gudernes Vilje!

Thi ved Apollon, Kronions udkaarede, hvem du med Bønner

Selv paakalder, naar Gudernes Tegn du Danaerne tyder,

Her ved de bugede Skibe skal ingen med voldelig Haand dig

Røre, saa længe jeg lever og kaster mit Blik over Mulde,

90 Ingen af alle Danaer, om end Agamemnon du nævnte,

Han, som sig stoltelig kalder den ypperste Mand af Achaia.«

Trøstig i Hu til Orde da tog den herlige Spaamand:

»Ikke et Løfte nu vakte hans Harm eller en Hekatombe,

Nej! Han er gram for sin Præst, hvem med Haan Atreiden har
afvist

95 Uden at give ham Datteren fri og annamme hans Gaver;

Derfor har Trængsler Apollon os sendt, og fler vil han sende.
Ej vil smædelig Ufærd han bort fra Danaerne vende,
Før den klarøjede Mø til sin Fader gives tilbage
Uden Erstatning og Skænk, og en ren Hekatombe til Chryse

100 Vorder ham sendt: da kan vi maaske forsone hans Vrede!«

Saa han taled og satte sig ned; da stod udi Kredsen
Frem Kong Atreus' Søn, den mægtige Drot Agamemnon,
Bister i Hu; af Harm hans trindtformørkede Hjerte
Svulmede højt, og som gnistrende Ild var begge hans Øjne.

105 Først til Kalchas med frygteligt Blik han vendte sin Tale:

»Jammerbebuder! et glædeligt Ord har aldrig du sagt mig;
Altid det er en Lyst for dit Sind at forkynde mig Vanheld,
Held har du aldrig forjættet og ej stadfæstet dit Udsagn.

Ogsaa nu for Danaerne her, da du tyder et Gudstegn,

110 Siger du lydt, at Apollon har bragt denne Nød over Folket,
Kun fordi ej jeg var sindet at tage den glimrende Gave,
Chryses mig bød for sin Datter; for sand, langt heller beholdt jeg
Pigen hos mig; thi mer end min Ægteviv Klytimestra
Huer hun mig; slet ikke hun staar tilbage for denne,

115 Hverken i Skabning og Vækst eller Vid og kvindelig Gerning.

Dog — jeg giver endda hende fri, saafremt det er tjenligst:

Heller ser jeg vort Folk i Behold end ynkeligt hende.

Dog, forskaffer paa Stand mig et Vederlag; ej var det skelligt,

Om jeg var her den eneste Mand, som manglede Kampløn. .

120 Samtlige ser I jo selv, at min hændrende Løn jeg forliser.«

Ham gensvared paa Stand den Helt, fodrappen Achilleus:

»Atreus' hædrede Søn! du nærigste Mand af alle!

Sig, hvordan skal Achaiernes Folk en Gave dig skaffe?

Hver Mand ved, vi sanked ej Gods til almindeligt Henlæg;

125 Alt, hvad vi vandt, naar Byer vi tog, blev skiftet og uddelt,

Ej det sig sømmer, at Folket paa ny hidbringer sit Bytte.

Afstaa Pigen til Guden, da skal dig Achaiernes Sønner

Tre-, ja firfold erstatte dit Tab, naar Zeus os med Tiden

Under engang at forstyrre det velbefæstede Troia.«

130 Derpaa ham svared igen den Drot Agamemnon og sagde:

»Nej, Achilleus! saa ædel du er, gudlignende Kæmpe,
Bort med Svig! du bedaarer mig ej, du besnakker mig ikke!
Vil du, at jeg, berøvet min Løn, tomhændet skal sidde
Her, mens din du beholder? Du byder mig Pigen at afstaa:

135 Ja, naar Achaias behjertede Mænd en Skænk vil mig give,

Som kan behage mit Sind, saa mit Tab oprettes til fulde;

Men hvis de nægter mig dette, da kommer jeg selv for at hente

Enten hos dig eller Telamons Søn eller og hos Odysseus

Gaven, I fik; lad *den* saa fortørnes, hvem jeg mig nærmer!

140 Dog — vi tales nok ved engang med Tiden om dette.

Nu vil vi fluks paa det hellige Dyb et Skib lade trække,

Dygtige Folk skal Aarerne ro, om Bord Hekatomben

Bringe vi vil og føre paa Skib den væne Chryseis.

Og af Achaiernes Konger skal een udkaares til Skibsdrot,

145 Telamons Søn eller Helten Idomeneus eller Odysseus

Eller du selv, Achilleus, du rædsomste Kriger af alle,

At du kan bringe vort Offer og Phoibos' Vrede forsone!«

Ham gensvared med rynkede Bryn fodrappen Achilleus:

»Ve dig, du, som i Frækhed er svøbt, du listige Prakker!

150 Kan vel nogen Achaiere dit Bud adlyde med Glæde,

Enten i Ærind at gaa eller kækt at kæmpe med Fjender?

Ej for Troernes Skyd, de spydkampdygtige Krigsmænd,

Drog jeg i Leding herhid; thi mig har de aldrig fornærmet:

Aldrig de raned mig bort mine Gangere eller mit Hornkvæg,

155 Lige-saa lidt som de hærged mit Korn paa det muldrige Phthias.

Rigt ernærende Marker; thi mellem os ligger saa vide

Baade det brusende Hav og skovbeskyggede Bjerger.

Nej! men vi fulgte dig hid for dig at fornøje, du frække,

For Menealos og dig, hundøjede, Hævn over Troias

160 Folk at forskaffe. Dog sligt betænker og ænsrer du ikke;

Ja, du truer endog med at rane den hændrende Kampløn,

Som jeg fortjente saa surt og Achaiernes Sønner mig skænkede.

Aldrig jeg fik mig en Løn lig din, naar Achaiernes Kæmper

Stormed i Troia en folkerig Stad og lagde den øde;

165 Vel er det mig, hvis Arm maa bestride den hidsige Krigsfærds

Haardeste Slid; men naar saa engang det kommer til Deling,
 Faar du den største Belønning, mens jeg, tilfreds med en ringe,
 Vender til Skibene hjem, naar træet af Kamp jeg er vorden.
 Nu vil jeg drage til Phthia; thi raadeligst er det i Sandhed
 170 Hjem med de snablede Snekker at gaa; ej heller mig lyster
 Her som vanæret Mand at sanke dig Gods eller Skatte.«

Ham gensvared paa Stand Krigsfolkenes Drot Agamemnon:
 »Rejs du kun, ifald du har Lyst! jeg beder dig ikke
 Blive tilbage for min Skyld her; hos mig er der andre,
 175 Som vil forhverve mig Hæder, især den vise Kronion.
 Ingen jeg hader som dig af de zeusopfostrede Konger,
 Altid er Kiv dig kærest og Strid og støjende Kampfærd.
 Er du fortrinligen stærk, har en Gud vel givet dig dette.
 Rejs du kun med de Skibe, du har, og med hele dit Mandskab
 180 Hjem og behersk Myrmidonernes Folk; jeg ænser dig ikke,
 Agter ej heller din Harm. Ja, true dig vil jeg desuden:
 Siden nu Phoibos Apollon fratager mig Chryses'es Datter,
 Skal mine Mænd til Faderen hjem paa et Skib hende bringe.
 Derpaa jeg gæster dit Telt og henter en skønkindet Kvinde,
 185 Briseus' Datter, din hædrende Løn, at til Gavns du kan lære,
 At jeg i Magt staar højt over dig, og at andre maa ræddes
 Baade for frækt at byde mig Trods og med mig sig at maale.«

Saa han taled; men Harme betog Peleiden Achilleus;
 Under det laadne Bryst' tvivlraadigen banked hans Hjerte,
 190 Enten han skulde fra Lænd fluks drage sit hvæssede Glavind,
 Splitte den stimlende Hob og hugge ham ned, den Atreide,
 Eller betvinge sit hidsige Mod' og dæmpe sin Harme.
 Medens paa dette han grundede dybt i Sind og i Hjerte,
 Just som Sværdet af Balgen han trak, kom Pallas Athene
 195 Ned fra Himmelen, sendt af den liljearmede Here;
 Ligelig elsked hun begge, og ømt for begge hun sørged.
 Bag Achilleus hun tren og trak i hans lysgule Lokker,
 Synlig alene for ham, af de øvrige saa hende ingen.
 Studsende vendte Peleiden sig om, og Pallas Athene
 200 Kendte han straks; hendes rædsomme Blik ham funkled i Møde.

Og med vingede Ord han taled saa til Gudinden:

»Datter af Aigis'vingeren Zeus! hvorfor er du kommen?
 Mon for at se den haanlige Færd', Agamemnon mig byder?
 Dog, det siger jeg dig, og vist fuldbyrdet det vorder:
 205 Bøde han skal engang med sit Liv for denne sin Frækhed.«
 Ham gensvared Athene, den lysblaaøjede Jomfru:
 »Kommen jeg er for at dæmpe din Harm, ifald du vil lyde,
 Ned fra Himmelen, sendt af den liljearmede Here;
 Ligelig elsker hun eder, og ømt for begge hun sørger.
 210 Stands nu derfor med Strid, og drag ej Sværdet med Haanden!
 Nej, men sæt ham i Rette med Ord, saa meget dig lyster!
 Dog, det siger jeg dig, og for sand fuldbyrdet det vorder:
 Times dig skal engang for denne beskæmmende Medfart
 Trefold herlige Gaver; thi tving dig og lyd min Formaning!«
 215 Hende da svared Achilleus, den Helt med det hurtige Fodtrin:
 »Skelligt, Gudinde, det er eders' Ord at tage til Hjerte,
 Om man i Sind er aldrig saa vred; thi tjenligst er dette;
 Hvo som er lydig mod Gudernes Bud, ham hører de gerne.«
 Talt; om det sølverne Hjalte han greb med sin vældige Næve,
 220 Stødte det mægtige Sværd i Balg og lød den Befaling,
 Pallas Athene ham gav; alt var til Olympen hun dragen
 Op til Aigis'vingerens Borg, til de øvrige Guder.
 Atter begyndte Peleiden at tale med haanlige Skældsord
 Til Agamemnon; end havde han ej betvunget sin Harme:
 225 »Drukne Mand! dine Øjne er Hundens, dit Hjerte er Hjortens!
 Aldrig med Folket at gange til Kamp i Rustningens Plader
 Eller med Hærens fortrinligste Mænd at drage til Baghold
 Dristet dit Mod: den skinbarlige Død slig Færd dig jo tykkes!
 Nemmere er det for sand i Achaiernes vidtstrakte Krigslejr
 230 Gaver at rane fra den, som blot modsiger dit Tykke.
 Folkeopslugende Drot! elendige Mænd du behersker;
 Ellers, Atreide, var denne din Haan vist bleven den sidste.
 Dog, det siger jeg dig, og med Ed jeg bekræfter mit Udsagn:
 Ja, ved denne min Stav, som skyder ej Løv eller Kviste
 235 Mer fra den Stund, den Stubben forlod højt oppe paa Fjeldet,

Heller ej grønnes igen; thi trindt afskrællede Malmen
 Baade dens Bark og Løv; men Achaiernes Sønner i Hænde
 Bærer den nu, naar de dømmer paa Ting, dem Zeus har beskikket
 Hævd over Loven at holde, og dyr skal Eden dig vorde:

240 'Vist skal Achilleus engang af Achaiernes Sønner til Hobe
 Svart vorde savnet, og da skal du ej, hvor dybt du dig græmmer,
 Kunne forskaffe dem Hjælp, naar den morderske Hektor i
 Mængde

Hugger dem ned; i din inderste Sjæl skal dig Ruese nage,
 At du behandlet med Haan den gæveste Mand af Achaia.»

245 Saaledes taled Peleiden, til Jord nedslængte han Staven,
 Trindt beslagen med Nagler af Guld, og satte sig derpaa.
 'Ligesaa fnøs Atreiden. Da stod den veltalende Nestor
 Frem udi Kredsen, det pyliske Folks højmaeledede Taler;
 Ham flød Stemmen da ogsaa mer sød end Honning fra Tungen.

250 Alt var ham svundne forbi to Slægtled af dødelige,
 Mænd, som i forrige Dage med ham opvokset og leved
 Hist i det hellige Pylos, nu hersked han over det tredje.
 Venligen sindet han hæved sin Røst og taled iblandt dem:

»Ha! forsmædelig Sorg over al Achaia vil komme!

255 Vist vil Priamos fryde sig højt og alle hans Sønner,
 Samtlige troiske Mænd vil inderlig glædes i Hjertet,
 Naar det for Øre dem kommer, hvor svart med hinanden I kives,
 'I, som er Folkenes ypperste Mænd i Raad som i Leding.
 Agter da vel paa mit Ord, langt yngre for sand er I begge!

260 Thi til visse med kækkere Mænd end nogen af eder
 Leved jeg fordom, og aldrig mig vragede nogen af disse.
 Mage til Mænd har aldrig jeg set og ser dem vel aldrig,
 'Mænd, som Peirithoos var eller Folkebeherskeren Dryas
 Eller Exadios, Kaineus, den herlige Helt Polyphemos

265 'Eller som Theseus, Aigeus' Søn, en guddommelig Kæmpe.
 Stærkere Mænd opfostredes ej blandt jordiske Slægter;
 Selv de stærkeste drog de til Kamp mod de stærkeste Fjender,
 Bjergenes vilde Kentaurer, og øved et grueligt Manddrab.
 Did hendragen fra Pylos, fra langt bortliggende Egne,

270 Leved en Stund jeg iblandt dem—selv havde de kaldet mig til sig—,
 Enekamp' jeg bestod; men i Kamp at staa imod disse
 Mægter ej Menneskens Børn, som nu om Tide de fødes.
 Villigen hørte de dog mine Raad og lød min Formaning.
 Lyder da I mig ogsaa! at lyde mit Ord er det bedste.
 275 Hverken bør du, skønt Magten er din, berøve ham Kvinden —
 Lad ham beholde den Løn, som Achaiernes Sønner ham skæn-
 ked —,

Dog ej heller, Achilleus, bør du genstridig med Drotten
 Kives; thi aldrig endnu har man set stavførende Konge
 Nøjes med Jævnmaal af Hæder, hvem Zeus forlenede Højhed.

280 Er du den kækkere end og har en Gudinde til Moder,
 Saa er den stærkere han; thi Drot han er over flere.
 Styr nu dit Sind, Atreide! ja, selv indstændig jeg beder:
 Tving din Harm mod Achilleus, som i den besværlige Krigstid
 Er et betryggende Værn for samtlige Mænd af Achaia.»

285 Derpaa ham svared igen den Drot Agamemnon og sagde:
 »Sandt til fulde, min Gubbe, er hvert et Ord, som du talte.
 Dog, denne Mand vil her bestandigen være den første,
 Herske han vil over alle, vil byde, vil over os alle
 Raade; men deri, jeg tror, er der nogen, som ej vil ham lystre.
 290 Har end de salige Guder ham gjort til en ypperlig Kæmpe,
 Derfor de gav ham dog ikke Forlov til krænkende Tale.»

Ham afbrød da paa Stand og svarede Helten Achilleus:
 »Visselig maatte jeg kaldes en jammerlig Karl og en Kryster,
 Om jeg dig føjed i alt, hvad det falder dig ind at forlange;

295 Andre befale du sligt, men mig du byde det ikke;
 Thi jeg er sandelig ikke til Sinds at lystre dig deri.
 Dette jeg sige dog vil, og læg mit Ord dig paa Hjerte:
 Ikke jeg agter at løfte min Haand til Strid om en Kvinde
 Hverken mod dig eller nogen, da selv eders Skænk I mig raner;
 300 Men af det øvrige Gods, som jeg har ved mit tjærede Fartøj,
 Deraf skal mod min Vilje du ej bortføre det mindste.
 Vel, forsøg det, at Mændene her det kan vitterligt vorde:
 Da skal paa Stand dit mørkrøde Blod omstrømme min Lanse.»
 Da nu med tvistige Ord de saa havde stridt, de sig begge

- 305 Rejste og hæved Forsamlingen fluks ved Achaiernes Skibe.
Hjem Achilleus nu gik til sin Tjald' og de herlige Snekker,
Fulgt af Menoitios' Søn' og af hele sit øvrige Mandskab.
Men Agamemnon lod trække paa Dyb en løbende Sejler,
Tyve befarne blev sat til at ro, Hekatomben til Guden
310 Skibed han ind og bragte paa Dæk den væne Chryseïs.
Derpaa som Høvding om Bord begav sig Odysseus den snilde.

Disse nu Skuden besteg og for ad de flydende Veje;
Men Agamemnon beføl alt Folket med Tvæt sig at rense.
Alle sig rensede fluks og kastede Smudset i Havet.

- 315 Lydefri Festhekatomber dernæst af Geder og Tyre
Ofred de nu til Apollon paa Bredden af Havet det golde;
Højt mod Sky' steg Offerets Damp omboltret af Røgen.

- Saaledes sysled i Lejren de flinkt; dog ej Agamemnon
Glemte den Trusel, han nys mod Achilleus i Harm havde udstødt,
320 Men til Talthybios fluks og Eurybates gav han Befaling,
Som var Kongens Herolder' og budbesørgende Svende:

»Vandrer paa Stand af Sted til Peleiden Achilleus'es Krigs-
tjald!

- Tager ved Haand og fører mig hid den væne Briseïs.
Vil med det gode han ej hende give mig, kommer jeg mandstærk,
325 Kvinden at hente med Magt — for ham selv saa meget des
værre.«

Saa han taled og skikked dem bort med den strenge For-
maning.

- Trevne' de vandrede hen ad Strand ved det brusende Havdyb;
Men da de saa havde naa't Myrmidonernes Snekker og Telte,
Traf de Peleiden Achilleus ej langt fra det tjærede Fartøj,
330 Siddende foran sit Telt; glad blev han just ej ved at se dem.
Dog, af Forvirring og Blu for Konningen standsed de begge
Pludselig, ikke de mæled et Ord eller dristed at spørge;
Men i sit Sind han vidste Besked og taled saalunde:

- »Hil jer, Herolder, I Zeus' og Menneskers Bude tillige!
335 Træder kun frem! I har intet forbrudt, men Kong Agamemnon,
Som eder skikked herhid for Briseus' Datter at hente.
Vel da, min ædle Patroklos! hent Kvinden herud og lad Kongens

- Tjenere bort hende føre! selv være de skal mine Vidner
Baade for salige Guder, for Mænd af dødelig Herkomst
340 Og for den nedrige Konge, saa sandt han i vordende Dage
Kommer engang til at savne min Hjælp for mod smædelig Ufærd
Folket at værne. Han raser for sandt i fordærveligt Vanvid,
Ej forstaar han at fæste sit Blik paa Fortid og Fremtid,
Hvordan Achaiernes Mænd i Behold kan ved Skibene kæmpe.«

- 345 Saa han taled; Patroklos adlød, hvad Vennen beføl ham,
Førte den væne Briseïs af Tjald, og i Budenes Hænder
Kvinden han gav. Saa de gik til Achaiernes Skibe tilbage;
Nødig hun vandred med Mændene bort. Men Achilleus sig satte
Grædende hen, fra Kæmperne fjernt, ved det graalige Havdyb
350 Ude paa Stranden og stirrede hen over Havet saa vide.

Højt til sin elskede Moder han bad med udstrakte Hænder:
»Moder! saa sandt du fødte din Søn til saa stakket en Livstid,
Burde jo dog Højtordneren Zeus, den olympiske Hersker,
Skænke mig Hæder; men nu har han ej det mindste mig hædret.

- 355 Nys har Atreiden mig krænket, den mægtige Drot Agamemnon;
Selv har han ranet min Løn og har den endnu i sit Værge.«

- Saa han taled med Graad; ham hørte hans værdige Moder,
Siddende nede paa Havsens Bund hos sin aldrende Fader'.
Op af det graalige Dyb hun hæved sig fluks som en Taage,
360 Satte sig derpaa hen foran ham, mens Taarer han udgød,
Klapped ham venlig med Haand, tog Ordet og taled saalunde:
»Ak! hvi græder du, Søn? hvad Sorg ompænder dit Hjerte?
Tal! fordølg mig det ej, at vi kan vide det begge!«

- Sukkende dybt til Svar hende gav fodrappen Achilleus:
365 »Selv du ved det; hvad har jeg behov at fortælle dig Sagen?
Frem mod Thebe' vi rykked, Eetions' hellige Kongsstad;
Denne vi styrted i Grus, og hid alt. Byttet vi bragte.
Dette nu skifted og delte Achaiernes Sønner tilbørlig,
Og til Atreiden en skønkindet Mø, Chryseïs, vi udtog.
370 Men hendes aldrende Fader, Fjernrammeren Phoibos'es Bøn-
præst

Chryses, hen sig begav til Achaiernes hurtige Skibe,
Bringende med sig umaadelig Skænk, for at løse sin Datter;

Svøbt om den gyldne Stav udi Haand Fjernskyttens Apollons
 Hellige Bind han bar, og Achaierne alle han bønfuldt,
 375 Fremmest Atreiderne dog, de to Krigsfolkenes Drotter.
 Lydt til Kende nu gav Achaierne Folk, at man burde
 Ære den hellige Mand og annamme den glimrende Gave;
 Dog slet ikke det hued Kong Atreus' Søn Agamemnon,
 Haanlig han viste ham bort, og en streng Formaning han gav ham.
 380 Straks den forbitrede Gubbe forføjed sig hjem; men Apollon
 Hørte hans Bøn, da han bad; thi højt han elsked den gamle;
 Fluks en dræbende Pil han skød mod Achaierne Kæmper,
 Mand efter Mand i Døden de sank, og Guddommens Pile
 Fløj overalt i Lejren omkring. Omsider en Spaamand,
 385 Kyndig i hellige Tegn, Fjernrammerens Vilje os tolked.
 Straks var da jeg den første, som raadede, Guden at sone.
 Men Agamemnon blev bister i Hu, sprang op, og i Harne
 Falde han lod et truende Ord, som han nu har iværksat;
 Thi paa et løbende Skib klarøjede Mænd af Achaia
 390 Sejler med Pigen til Chryse, medbringende Gaver til Guden,
 Og af mit Telt Herolderne nys bortførte den væne
 Datter af Briseus, hvem selv Achaierne havde mig givet.
 Dog, saa vist du formaar det, din kraftige Søn du beskytte!
 Gaa til Olymp til Lyneren Zeus og bønlig besværg ham,
 395 Hvis du saa sandt med Raad eller Daad har frydet hans Hjerte:
 Selv har i Faders Palads jeg ofte jo hørt dig fortælle
 Stolt, hvordan du den eneste var af de salige Guder,
 Som havde frelst Skysortneren Zeus fra forsmædelig Kvide,
 Dengang olympiske Guder faldt paa at ville ham binde,
 400 'Baade Poseidon og Here saavel som Pallas Athene.
 Da, Gudinde, kom du ham til Hjælp og fra Baand du ham frelst;
 Fluks til højen Olymp du hentede Hundredarmen,
 'Ham, som af Guder Briaros, af Mennesker kaldes Aigaion;
 Over sin Fader han staar jo i Kraft; helt stolt af sin Styrke
 405 Satte hos Zeus han sig hen, og for ham de salige Guder
 Rysted af Skræk, ej tænkte de mer paa at binde Kronion.
 Gaa da til Zeus, omfavn hans Knæ og mind ham om dette,

Om han i Striden maaske vil Troerne skænke sin Bistand
 Og imod Havet og Skibene ned under frygteligt Manddrab
 410 Drive Danaernes Mænd, at de Frugt kan af Konningen høste,
 Og at Atreiden, den mægtige Drot Agamemnon, kan lære,
 Hvad han forbrød; da han haaned Achaierne gæveste Kæmpe.«
 Ham gensvarede Thetis paa Stand, udgydende Taarer:
 »Ak, min Søn! hvi fostred jeg dig, hvem jeg fødte til Vanheld?
 415 Gid dog ved Skibene her for Krænkelser fri som for Taarer
 Sidde du kunde, da stakket og kort kun vorder din Livstid!
 Nu blev du kaldet jo baade til Sorg og utimelig Henfart
 Mer end nogen; thi har jeg til Kval dig født i min Højsal.
 Selv til Olymps snedækkede Tind vil jeg gaa for at melde
 420 Dette dit Ord til Lyneren Zeus, om han er at bevæge.
 Bliv du nu siddende her ved de lethenglidende Skibe
 Gram mod Achaierne Folk, og hold dig ganske fra Kampfærd.
 Zeus er igaar til Okeanos rejst, Aithiernes' fromme
 Folk at gæste ved Gilde, og samtlige Guder ham fulgte;
 425 Men efter elleve Døgn til Olymp han kommer tilbage;
 'Da skal for vist jeg gaa til Zeus' malmtærskede Bolig,
 Ydmyg at favne hans Knæ, og jeg venter, han vil give efter.«
 Talende saa forsvandt hun og lod Achilleus tilbage,
 Fnysende vred i Sind for den smuktombæltede Kvinde,
 430 'Som de med Vold og Magt havde ranet ham fra. Men Odysseus
 Kom imedens til Chryse, medbringende Festhekatomben.
 Og da de saa var styrede ind i Havnen den dybe,
 'Sejlet strøg de og lagde det ned i det tjærede Fartøj,
 Masten med Liner de firede rask og lod den i Rummet
 435 Glide, saa roed de frem, til Landingspladsen de naaede;
 Ankersten kasted de ud og fortøjede Skuden med Tovværk;
 Derpaa gik selv de i Land paa den havbeskyllede Strandbred,
 Og Hekatomben fra Borde de førte til Phoibos Apollon;
 Ud af det havbefarende Skib steg Pigen Chryseis;
 440 Hende da førte til Alteret hen Odysseus den snilde,
 Gav den elskede Datter i Faderens Hænder og udbrød:
 »Chryses! mig skikkede hid Krigsfolkenes Drot Agamemnon,

Dig at bringe dit Barn og at ofre til Phoibos en hellig
Festhekatombe til Bod for Danaerne, Guden at sone,

445 Som det argeiiske Folk tilskikkede en ynkelig Jammer.«

Saa han taled, og Pigen han gav i Faderens Hænder;
Glad modtog han sit Barn, og den hellige Festhekatombe
Ordnet til Guden de fluks ved det smuktopbyggede Alter.
Derpaa de Hænderne tvættede og tog de hellige Bygkorn:

450 'Lydelig bad da Chryses med Hænderne rakte mod Himlen:

»Hør mig, du sølvbuevæbnede Gud, du Beskytter af Chryse
Og af det hellige Killa, du Drot over Tenedos' Øland!

Alt tilforn har naadig du hørt min bedende Stemme,
Mig du hædred og tugtede svart Achaiernes Krigsfolk;

455 O, saalunde du atter nu høre min Bøn, som jeg beder:

Frels nu igen Danaernes Folk fra den grusomme Jammer!«

Bedende talte han saa og blev hørt af Phoibos Apollon.

Men da de saa havde bedet og drysset de hellige Bygkorn,
Bøjede tilbage de Dyrenes Hals og dem slagtede og flaaede,
460 Skar saa Laarene fra og omviklede dem trindt med et dobbelt
Lag af Fedt, som de dækkede igen med et Lag af det skære.
Gubben dem brændte paa Baal, og blussende Vin han derover
Gød; trindt Svendene stod, femgrenede Gafler i Hænde.

Men da de Laarene saa havde brændt og af Indmaden nippet,

465 Skar de det øvrige Kød itu og stak det paa Bradspid,

Ristede det derpaa forsigtigt og tog alt Kødet af Spiddet.

Men da de saa havde endt deres Dont og lavet til Maaltid,

Spiste de; Sindet fornam ikke Savn ved det yppige Gilde.

Men da enhver havde stillet sin Lyst til Mad og til Drikke,

470 Knøsene Vin i Kummerne gød, til den skummede om Randen.

Fyldte saa Bægre til Oftring og skænkede rundt for dem alle.

Dagen igennem forsonede Achaiernes blomstrende Gutter

Guden med hellige Kvad, Fjernrammeren Phoibos til Ære

Sang de den skønne Paian', og glad han fornam deres Lovsang.

475 Men da nu Solen gik ned, og Mulm udbredte sig vide,

Lagde sig Folket til Ro ved Tovenes agter i Skibet.

Men da sig rejste ved Gry den rosenfingrede Dagning',

Stævned de hjem igen til Achaiernes vidtstrakte Krigslejr.

Strygende Bør dem skikkede Fjernrammeren Phoibos Apollon;

480 Masten de rejste paa Toft, og Sejlet det hvide de hejsede.

Blæsten i Sejlet tog susende fat, og de purpurne Bølger

Skvulpede højt om Fartøjets Køl, mens det ilede fremad.

Rask over Bølgen det løb, i en Fart fuldbyrdende Rejsen.

Men da tilbage de kom til Achaiernes vidtstrakte Krigslejr,

485 Trak de det tjærede Skib paa den havbeskyllede Strandbred

Højt op paa Land og slog under Bov forsvarlige Stiver;

Selv gik de hjem og spredte sig ad til Snekker og Telte.

Fnysende vred nu sad ved de lethenglidende Skibe

Peleus' Søn, hin Ætling af Zeus, fodrappen Achilleus.

490 Aldrig besøgte han nu den hædrende Folkeforsamling,

Aldrig i Striden han gik, men fortæret af nagende Harme

Holdt han sig hjemme; dog længtes han svart efter Leding og
Kampgny.

Men efter elleve Dage, da Morgenens dæmred den tolvte,

Vendte de evige Guder igen til Olympen tilbage,

495 Alle til Hobe, Zeus førte dem an. Men ikke forgættede

Thetis sin elskede Søns Paamindelser; aarle ved Daggrø

Steg hun af Bølgerne op til Olymp, til Himlen den høje.

Der den vidttordnende Zeus hun traf, afsides fra alle

Øverst han sad paa en Tind af Olympos' takkede Rygning.

500 Lige foran ham hun satte sig ned og slyngede sin venstre

Arm om hans Knæ, med den højre hun tog under Hagen ham
bønlig.

Bedende taled hun saa til Zeus, den høje Kronion:

»Fader Kronion! saa sandt jeg dig har blandt Guderne gavnet

Enten ved Raad eller Daad, saa hør den Bøn, som jeg beder:

505 Ære du skaffe min Søn, hvis Lod blev utimelig Henfart

Frem for de andre! ham krænkede nys den Drot Agamemnon:

Selv har han ranet hans Løn og har den endnu i sit Værg.

Skaf ham da Ære, olympiske Drot, raadsnilde Kronion!

Troerne give du Sejr, til atter Achaiernes Sønner

510 Hædrer min Søn og mager det saa, at han stiger i Hæder.«

Saa hun taled; men ej Skysamlere Zeus hende svared.
Længe nu tavs han sad; men bestandig klynged sig Thetis
Fast til hans Knæ, som hun fatted dem straks, og atter hun bøn-
faldt:

»Lov mig usvigelig vist og giv mig dit Nik, eller afslaa
515 Rent min Bøn — det kan du jo trygt —, da ved jeg med Vished,
At der er ingen saa ringe som jeg blandt samtlige Guder.«

Greben af Mismod stærkt Skysamlere Zeus hende svared:
»Det er dog ret en fortrædelig Sag, da Kiv du med Here
Volde mig vil, naar med stiklende Ord hun siden mig tarrer.
520 Selv uden ringeste Grund i Gudernes Kreds hun bestandig
Skænder og siger, at Troernes Folk jeg hjælper i Striden.
Dog, forføj dig nu bort, for at Here ej noget skal mærke.
Tænke jeg skal nok paa dette, indtil jeg faar det iværksat.
Vel, med mit Hoved et Nik til Betyggelse vil jeg dig give:

525 Det er den sikreste Borgen fra mig blandt salige Guder;
Ej er bedragerisk det Ord, som med Hovedets Nik jeg forjætter,
Ej kan det kaldes tilbage, opfyldt det vorder bestandig.«

Talt; da nikkede Zeus med de sortblaa Bryn i det samme,
Og fra udødelig Isse faldt Drottens ambrosiske Lokker
530 Bølgende ned, saa højen Olymp han fik til at skælve.

Da de nu Raad havde lagt, saa skiltes de. Ned i det dybe
Hav sprang Thetis paa Stand fra den straalende Tind af Olympen;
Zeus gik ind i Paladset, og fluks deres Fader at hilse
Rejste sig samtlige Guder; ej dristed nogen at tøve,
535 Indtil han kom; op stod de fra Plads og gik ham i Møde.
Ned paa sin Trone han satte sig nu; men Here til fulde
Mærked paa ham, da hun saa ham, den sølverfodede Thetis
Raad havde plejet i Fællig med ham, Havoldingens Datter.
Straks med stiklende Ord til Zeus Kronion hun taled:

540 »Hvo har sig atter blandt Guder med dig, du listige, raadført?
Altid det er dig en Fryd, afsondret fra mig og i Løndom
Skjult at fatte Beslutning og Raad; godvillig dig lysted
Aldrig endnu at betro mig et Ord om, hvad du bestemmer.«

Hende da gav til Svar hin Guders og Menneskers Fader:

545 »Here! forvent dog ej mine Raad at erfare til Hobe;
Meget for svære de falde dig vil, er end du min Hustru.
Dog hvad mig rimelig tykkes at vide du bør, skal jeg ikke
Nævne for Gud eller dødelig Mand, før dig jeg har sagt det;
Hvad derimod mig lyster for Guderne dulgt at bestemme,
550 Derom du spørge mig ej, om sligt du fritte mig ikke!«

Ham gensvarede Here, den kvieøjede Dronning:
»Skrækindjagende Zeus! hvor sært dog lyder din Tale!
Aldrig min Vane det var at spørge dig eller at fritte,
Nej, aldeles i Mag du beslutter jo alt, hvad dig lyster;
555 Stærkt befrygter jeg dog, at nys Havoldingens Datter
Thetis, den sølverfodede Viv, har træsk dig besnakket;
Aarle hos dig hun sad, og dit Knæ omfavned hun bønlig;
Hende jeg aner et Tilsagn du gav om at hædre Peleiden
Og ved Achaiernes Skibe mangfoldige Kæmper at styrte.«
560 Hende paa Stand Skysamlere Zeus gensvared og sagde:
»Stedse du aner, usalige Viv, og belurer min Idræt;
Intet du dog udretter ved sligt, men vorder mit Hjerte
Derved kun mere forhadet — for dig selv saa meget des værre!
Men er dette nu saa, saa vid, at det saa er min Vilje.
565 Sæt dig nu hen, og kny ej et Ord, men lyd min Befaling!
Ellers vil næppe de Guder, som bor paa Olympen, dig værne,
Nærmer jeg mig dig og lægger paa dig mine farlige Hænder.«

Saa han taled; da skjalv den kvieøjede Here,
Tavs hun satte sig hen og bøjed sit Hjerte i Brystet.
570 Rundt om i Zeus' Palads fnøs alle de himmelske Guder;
Først til Orde da tog den kunstberømte Hephaistos,
Trøstende kærlig sin Moder, den liljearmede Here:

»Vistnok det vorder en ærgerlig Sag og ej til at udstaa,
Naar for en dødeligs Skyld I to saalunde vil kives,
575 Yppende Støj i Gudernes Kreds; det herlige Maaltid
Mister jo ganske sin Fryd, naar sligt Uvæsen skal herske.
Raade min Moder jeg vil, skønt selv det rette hun indser,
Fader at stille tilfreds med venlige Ord, for at Fader
Ej skal skænde paa ny og rent forstyrre vort Maaltid.

580 Thi hvis det lyster ham saa, den olympiske Lynildsvinger,
 Fra vore Troner han styrter os ned; thi han har jo Magten.
 Derfor, min Moder, med venlige Ord til Fader du tale;
 Da vil Olymperen straks igen vorde mild mod os alle.«
 Saa han taled, og springende op en tvehanket Pokal han
 585 Rakte sin Moder i Haand; da tog han atter til Orde:
 »Fat dig, min Moder, og slaa dig til Taals, skønt saare be-
 drøvet,

At jeg dog ej for mit Øje skal se min elskede Moder
 Tugtet med Slag; ej kunde jeg da, hvor dybt det mig smerted,
 Yde dig Hjælp: den olympiske Drot er slem at bekæmpe.
 590 Alt jo en anden Gang, da til Hjælp jeg vilde dig komme,
 Greb han min Fod og kasted mig ned fra Gudernes Tærskel.
 Dagen igennem jeg svæved omkring, men da Solen sig dukked,
 Faldt paa Lemnos jeg ned, ej synderligt Liv var der i mig;
 Venligt da tog de sintiske Mænd mig op efter Faldet.«

595 Saa han taled; da smiled den liljearmede Here,
 Og med et Smil hun tog af sin Søn det Bæger, han rakte.
 Derpaa af Kummen han øste den liflige Nektar og fyldte
 Bægre til samtlige Guder i Kreds fra venstre til højre.
 Men fra de salige Guder der skingred uslukkelig Latter
 600 Over at se Hephaistos, hvor vims gennem Salen han pusted.
 Saaledes Dagen igennem til sent, da Solen sig dukked,
 Spiste de; Sindet ej savnede her et rundeligt Maaltid
 Eller den yndige Lyre, som sloges af Phoibos Apollon,
 Eller de vekslende Kvad af Musernes dejlige Stemme.
 605 Men da den skinnende Sol med sit Lys alt havde sig dukket,
 Gik de hver til sit Hjem og lagde sig der til at sove,
 Der, hvor den højtberømte armkraftige Mester Hephaistos
 Havde med synderlig Kløgt enhver indrettet en Bolig.
 Zeus, den olympiske Lyner, sig ogsaa begav til sit Leje,
 610 Hvor han var vant til at sove, naar Sønnen den søde betog ham;
 Der opsteg han til Ro med den guldstoltronende Here.

Anden Sang.

Zeus sender Agamemnon en Drøm, der til Achaernes Fordærv skal tilskynde ham til Kamp. Før Hæren rykker ud til denne, foretager Agamemnon en Fristelse af Achaerne ved paa Skræmt at opfordre til at vende hjem. Denne Opfordring tager Hæren bogstavelig, og Odysseus maa, tilskyndet af Athene, holde Achaerne tilbage, da de strømmer til Skibene. Athene ender sin Tale til ham med disse Ord: »Lad dem ikke trække de bugede Skibe i Søen.«

Saaledes taled Gudinden, Odysseus fornam hendes Stemme.
 Kappen af Skuldren han kasted og iled af Sted; men hans Kappe
 Tog Herolden Eurybates op, som paa Vejen ham fulgte.
 185 Selv til Atreus' Søn han skyndte sig hen, og af Kongen
 Fik han den fædrene Stav, den uforgængelig stærke,
 Og til Achaernes Skibe med Staven i Haand han begav sig.
 Hver en Konning og fornem Mand, han mødte paa Vejen,
 Traadte han hen til og holdt med venlige Ord ham tilbage:
 190 »Daare! ej det sig sømmer for dig at blive forskrækket!
 Nej, hold selv dig nu rolig og styr de andre til Orden!
 End ej ved du til fulde, hvad Atreus' Søn har i Sinde;
 Nu han Achaerne frister maaske, men revser dem siden.
 Alle vi hørte jo ej, hvad nys i Raadet han taled.
 195 Blot han ej bliver vred og gør ondt mod Achaernes Sønner!
 Frygtelig er, naar han vredes, den zeusopfostrede Konge,
 Zeus ham hans Værdighed gav, og ham elsker den vise Kronion.«
 Hvem af de menige Mænd han saa eller skrigende mødte,
 Gav han med Staven et Slag og satte ham heftigt i Rette:
 200 »Daare, saa hold dig dog rolig! og hør, hvad der siges af
 andre,
 Som dine Overmænd er — du selv er en Kryster og Nidding,
 Hverken i Raad eller Kamp du er at regne for noget.
 Alle vi Mænd af Achaia kan her dog ej være Konger.
 Flervoldsmagt er ikke til Gavn, kun een være Hersker,

- 205 Een være Drot, hvem den mægtige Søn af den snedige Kronos
Konningestav og Myndighed gav, over Folket at raade.»
Bydende saa han skred hen gennem Achaiernes Krigshær.
Atter fra Snekker og Telte da strømmede Folket til Tinget
Hen med en Larm, som naar Bølgerne højt fra det brusende
Havdyb
- 210 Buldrer mod knejsende Strand, saa hen over Søen det drøner.
Alle de andre sig satte og holdt paa Plads sig tilbage,
Ene den Skvaldrer Thersites lod høre sin knebrende Stemme,
Rig var han altid paa spydige Ord, og med Folkenes Konger
Ypped han jævnlig usømmelig Kiv uden Med eller Føje,
- 215 Faldt blot noget ham ind, som Achaiernes Folk kunde le af.
Han var den grimteste Mand i Hæren, som drog imod Troia:
Krumme var begge hans Ben, og stærkt paa det ene han halted,
Ryggen var puklet, og Skuldrene frem mod Brystet sig bøjed.
Spidst var hans Hoved foroven, og tyndt sad paa det hans
Uldhaar.
- 220 Ledest især han var for Achilleus og Helten Odysseus:
Dem forhaaned han jævnlig. Dog nu mod Kong Agamemnon
For med skrigende Stemme han løs; thi paa ham var for Alvor
Vrede Achaiernes Mænd og harmedes svarlig i Hjertet.
Skrigende højt udskældte han saa den Drot Agamemnon:
- 225 »Atreus' Søn! hvad mangler du mer? hvad klynker du over?
Kobber du har jo i Telt fuldt op, og af dejlige Kvinder
Har du jo nok i din Tjald, dem vi Achaier bestandig
Først udsøger til dig, hver Gang en Stad vi betvinger.
Fattes dig Guld endnu, som en hestebetvingende Troer
- 230 Bringe fra Staden dig skal for en Søn at løse, som bunden
Bragtes dig enten af mig eller og af en anden Achaier?
Eller en blomstrende Mø for ret at forlystes ved Elskov,
Naar for dig selv du hende beholder? Den øverste Hersker
Klæder det ilde Achaiernes Folk i Jammer at stede.
- 235 Fejge, forkælede Folk! Achaiinder, ej længer Achaier!
Lader os drage med Skibene hjem; lad ham saa i Troia
Blive tilbage og her i Mag sine Skatte fordøje,

- At han maa lære, hvorvidt vi er ham til Gavn eller ikke:
Han, som ogsaa Achilleus, en gævere Mand, nu har krænket;
- 240 Selv har han ranet hans Løn, og end han har den i Værge.
Dog, Achilleus er spag, ej Galde der bor ham i Livet;
Ellers, Atreide, var denne din Haan vist bleven den sidste!«
Saaledes lød hans fornærmende Ord imod Kong Agamemnon.
Hen til Thersites paa Stand da tren den Konning Odysseus,
- 245 Bister han rynkede Bryn og satte ham haanligt i Rette:
»Fjantede Sladrer, Thersites! hvor højt du endogsaa kan
skrige,
Dy dig, og vær ej den eneste her, som med Konger vil kives!
Lumpnere Karl end dig man finder vel knap i den hele
Hær, saa mange der drog med Atreus' Sønner til Troia.
- 250 Derfor du føre mig ej vore Konger i Mund, naar du taler,
Eller dem laste med spottende Ord eller lure paa Hjemtog!
End ej ved vi til fulde, hvorledes dette vil ende,
Enten med Ros eller Skam vi Achaier skal vende tilbage.
Derfor sidder du her og skælder med spottende Tale
- 255 Mændenes Drot Agamemnon, fordi Danaernes Helte
Skænker ham Gaver i Mængde, og spydig du er i din Tale.
Dette jeg sige dig vil, og visselig vorder det fuldbragt:
Hvis jeg een eneste Gang som i Dag afsindig dig træffer,
Gid da ej Hovedet mer paa Odysseus' Skuldre maa sidde,
- 260 Gid jeg herefter ej mer maa hedde Telemachos' Fader,
Griber jeg ikke dig fat og trækker Klæderne af dig,
Baade din Kappe, din Kjortel, og hvad der bedækker din Blusel,
Og dig selv med hylende Graad til de hurtige Skibe
Driver fra Tinge paa Stand, mens paa smædelig Vis jeg dig
prygler.«
- 265 Talende saa med sin Stav over Ryg og Skuldre han slog ham;
Han sig krymped, og vældende frem en Taare ham undslap;
Under den gyldne Stav paa hans Ryg en Strime sig hæved
Blodig og blaa; da tog han sin Plads med Bæven og Vaanden,
Og med forlegent Blik han Taaren visked af Øjet.
- 270 Hjertelig brast da i Latter de andre, skönt Sorgen dem tynged:

Mangen da talte saalunde med Øjnene vendt mod sin Nabo:

»Ofte for sand har Odysseus udøvet en priselig Idræt,
Enten han hitted paa gavnlige Raad eller rusted til Krigsfærd;
Dog den skønneste Daad har han nu blandt Achaierne øvet,
275 Nu, da han Munden har stoppet paa denne dumdristige Skvaldrer.
Vist skal ikke herefter igen hans Hjerte, det frække,
Ægge ham op til haanlige Ord mod Achaiernes Konger.«

Derefter taler Odysseus og Nestor og opmuntrer til Kamp, og hele Hæren rykker ud. Slutningen af Sangen indeholder Skibsfortegnelsen.

Tredje Sang.

I Stedet for en almindelig Kamp kommer det til en Tvekamp mellem Paris (Alexandros) og Menelaos om Helena. I den Anledning skal der slutes en Edspagt, hvortil Herolder henter Priamos. Mellem Heroldernes Afsendelse og deres Ankomst til Priamos staar følgende Stykke, som kaldes Udsigten fra Muren (Teichoskopien).

Men til den haarfagre Helena kom nu Iris' med Budskab,
Ganske livagtigen lig hendes Svigerske, Antenoridens
Viv Laodike, den skønneste blandt Kong Priamos' Døtre,
Som med den Drot Helikaon var gift, en Søn af Antenor.
125 Hende hun traf i sit Kammer; paa Væven hun væved en Kaabe,
Dobbelt og stor, af Skarlagens Garn, og virked derind i
Mangen en Kamp, som Troer og malmklædte Mænd af Achaia
Havde for hende bestaaet saa surt under Ares'es Hænder.
Trædende nær til Orde nu tog den hurtige Iris:
130 »Kom, kære Barn, saa kom dog og se, hvad besynderlig Idræt
Troernes Kæmper har for og de malmklædte Mænd af Achaia;
De, som hinanden tilforn paaførte den grusomme Kampfærd
Ude paa Sletten med hidsigt Begær efter drabelig Fejde,
De sidder nu saa tyst, i Mag paa Skjold de sig læner,
135 Striden er endt, og de mægtige Spyd staar plantede rundt om.
Men Alexandros vil nu med den krigerske Drot Menelaos
Træde til Dyst om dig med vældige Lanser i Hænde;
Hvo der da sejrer i Striden, hans elskede Viv skal du kaldes.«
Talt; og i Helenas Barm den sødeste Længsel hun vakte
140 Efter den forrige Mand, efter Fader og Moder og Hjemstavn.
Straks hun hylled sig ind i sit skinnende Slør, og af Kamret
Iled hun ud, mens Taarerne randt blidt ned over Kinden;
Ej alene hun gik, af Ternerne to hende fulgte,
Aithre', Pittheus' Barn, og Klymene med Øjne som Kvien.

145 Og i en Fart til den skaiiske Port' de samtlige naaed.

Oppe hos Priamos der, hos Panthoos' og hos Thymoites',
Klytios', Lampos' med samt Hiketaon', en Ætling af Ares,
Sad Ukalegon nu med Antenor', forstandige begge.

'Der ved den skaiiske Port sad Folkets bedagede Drotter,

150 Alderen hvile dem bød med krigersk Bedrift, men paa Tinge
Var de dygtige Mænd; Cikaderne lig', som i Skoven
Sidder paa Trærnes Løv og synger med liflige Stemmer,
Saaledes sad nu her de troiske Fyrster paa Taarnet.

Men da de nu blev Helena var, som Taarnet sig nærmed,

155 Taled de saa halvt højt med vingede Ord til hverandre:

»Ej er det sært, at Troer og pansrede Mænd af Achaia
Frister Besvær i langsommelig Tid for saadan en Kvinde;
Ganske forbavsende ligner hun jo Gudinder' af Aasyn.

'Dog, ihvor dejlig hun er, maa hun hjem paa Skibene drage,

160 Ej forblive hun her til Jammer for os og vort Afkom.«

Saa de taled, og Priamos højt paa Helena kaldte:

»Kom herhen og sæt dig hos mig, min elskede Datter,
At du kan se din forrige Mand, dine Venner og Frænder!

'Du har for mig ingen Skyld, al Skyld hos Guderne hviler,

165 Som den usalige Krig med Achaiernes Sønner mig voldte.

'Kom og nævn mig Navnet paa denne forbavsende Kæmpe:

Hvem er dog hin achaiiske Mand, saa høj og saa kraftig?

Vel er der andre, som knejser med Hovedet højt over denne,

Men for mit Øje jeg aldrig endnu har skuet saa fager,

170 Aldrig saa værdig en Mand; for sand han ligner en Konning.«

Ham gensvarede Helena fluks, den herlige Kvinde:

»Elskede Svigerfader! ærværdig du er mig og hellig!

Gid dog den rædsomme Død havde kuet mig, dengang jeg fulgte

Hid med din Søn og forlod baade Hus og min elskede Datter',

175 Venner og Slægt og den yndige Kreds jævnaldrende Piger!

Dog, det skete nu ej, og derfor jeg smelter i Taarer.

Men jeg skal sige dig dette, hvorom du mig spørger og fritter:

Det er Kong Atreus' Søn, den mægtige Drot Agamemnon,

Baade fortrinlig som Konning og flink til at bruge sin Lanse,

180 Ogsaa min Svoger, jeg frække, om nogensinde han var det.«

Saa hun talte; men Gubben beundrede Drotten og udbød:

»Atreus' salige Søn! du Lykkebarn! Gudernes Yndling!

Talrigt for sand er Achaiernes Folk, som altsaa dig lyder.

Fordum til Phrygien drog jeg engang, det yppige Vinland;

185 Der en Mængde jeg saa af de gangerbetvingende Phryger,

Folk, som stod under Otreus og Mygdon, en Helt som en

Guddom,

Dengang i Lejr de laa ved Floden Sangarios' Bredder;

Selv var jeg med i Kæmpernes Tal, som yded dem Bistand,

Just den Dag, Amazonerne' kom, de mandhaftige Kvinder;

190 Ej var saa mange selv de som Achaias klarøjede Kæmper.«

Atter nu spurgte den aldrende Drot, da han skued Odysseus:

»Hør, min elskede Datter, fortæl mig nu ogsaa, hvem hin er;

Vel er han mindre af Hoved end Atreus' Søn Agamemnon,

Bredere dog over Brystet han er og af Skuldre at skue.

195 Ned paa den meget nærende Jord har han lagt sine Vaaben,

Men som en Vædder gaar selv han hen gennem Mændenes Rækker;

Ja, med en tætuldet Vædder jeg ligne ham maa, naar den vanker

Hen gennem Faarenes stimlende Hjord, der skinner saa hvide.«

Ham gensvarede Helena fluks, hint Barn af Kronion:

200 »Det er Laertes' Søn, den sindrige Konning Odysseus;

Fostret han blev i Ithakas Land, som kun er en Fjeldø,

Og han er snild til at hitte paa Raad og paa listige Anslag.«

Straks Antenor, den kløgtige Drot, gav hende til Gensvar:

»Fuldkommen sandt er det Ord, du der fortæller os, Kvinde!

205 'Hid jo kom allerede tilforn den Ædling Odysseus,

Skikket i Ærind om dig, med den krigerske Drot Menelaos;

Gæstfrit jeg modtog dem da og beværtet dem mildt i min Bolig;

Begge jeg lærte at kende af Kløgt saavel som af Aasyn.

Var de da begge til Stede blandt troiske Mænd i Forsamling,

210 Hæved Atreiden sig frem, naar de stod, med Skuldrene brede;

Men naar de sad begge to, var Odysseus langt mere værdig.

Tog de derpaa til Orde, og hver udvikled sin Mening,

Rask med løbende Tunge sin Tale da holdt Menelaos,

- Kort, men med klingende Røst; thi ødsel med Ord var han ikke,
 215 Taled ej heller forfejlede Ord, skønt af Alder den yngste.
 Men naar Odysseus, den sindrige Drot, sprang op fra sit Sæde,
 Stod han og stirrede ned og fæstede Blikket paa Jorden,
 Ej han Staven i Haand bevægede frem og tilbage,
 Nej, urokkelig fast han den holdt og ligned en Taabe.
 220 Man skulde tro, at det var en gnaven og ynkelig Stakkel.
 Men naar han hæved sin kraftige Røst, og Ordene for ham
 Styrrende ud af hans Bryst lig Sne, naar den flyger om Vintren,
 Ej skulde da nogen dødelig Mand med Odysseus sig maale;
 Dog, da vi saa hans Ydre, vi ej beundred ham saadan.«
 225 Tredje Gang, da Aias han saa, tog Gubben til Orde:
 »Hvem er den anden Achaier saa der, saa høj og saa kraftig?
 Frem han rager i Skaren med Hoved og mægtige Skuldre.«
 Atter ham Helena svared, den Viv langkjortlet og herlig:
 »Det er den vældige Aias, et Værn for Achaiernes Sønner.
 230 Hist blandt Kreterne staar Idomeneus, ret som en Guddom;
 Rundt omkring ham i Hob har Kreternes Drotter sig samlet.
 Gæstfrit har mangen Gang den krigerske Drot Menelaos
 Huset ham hist i vor Borg, naar han kom paa Rejser fra Kreta.
 Ogsaa alle de andre klarøjede Mænd af Achaia
 235 Skuer jeg her, som jeg kender og godt ved Navn kunde nævne;
 To Krigshøvdinge dog er jeg ej i Stand til at øjne:
 Hestebetvingeren Kastor og Nævens Mand Polydeukes,
 Samkuldbrodre til mig, een Moder har bragt os til Verden.
 Enten ej fulgte de med fra det yndige Land Lakedaimon,
 240 Eller maaske de kom hid med de havbefarende Skibe,
 Men blot i Heltenes Færd ej nu har Lyst sig at vise,
 Bange for al den Skændsel og Haan, som jeg dem forvolder.«
 Saa hun talte; men dem den nærende Jord allerede
 Gemte i Lakedaimon, i Fædrenes elskede Hjemstavn.

Priamos afslutter Edspagten med Achaierne. Tvekampen ender med, at Alexandros saares, men reddes af Aphrodite.

Sjette Sang.

HEKTORS OG ANDROMACHES SAMTALE.

I IV. Sang skildres Bruddet paa Edspagten, idet Pandaros paa Tilskyndelse af Athene, der efter Gudernes nye Beslutning vil fremskynde Ilions Fald, afskyder en Pil mod Menelaos; i Slutningen af Sangen skildres Agamemnons Hærmønstring. V. Sang skildrer blodige Kampe, i hvilke især Diomedes udmærker sig; Sangen kaldes derfor Diomedes' Heltedaa. I VI. Sangs Begyndelse har Achaierne Overvægt, og paa sin Broder Helenos' Opfordring iler derfor Hektor til Staden for at opfordre sin Moder Hekabe til i Athenes Tempel at bede for Troia. Saa følger Sammentræffet i Kampen mellem Glaukos og Diomedes:

- Glaukos', Hippolochos' Søn, og Tydeus' Søn Diomedes'
 120 For nu midt mellem Hærene frem, kamphidsige begge;
 Men da de farende frem under Øjne var komne hinanden,
 Først til Orde da tog den kraftige Helt Diomedes:
 »Sig, hvad dødelig Mand er du, min ædelig Kæmpe?
 Aldrig for vist har før jeg dig set i den hædrende Kampgang,
 125 Nu derimod har langt forud for alle de andre
 Dristigt du vovet dig frem imod min langskyggede Lanse.
 Hver, som møder min Kraft, er et Barn af stakkels Forældre.
 Men hvis du er en udødelig Gud, nedstegen fra Himlen,
 Da er jeg ikke til Sinds med himmelske Guder at kæmpe.
 130 Nej! thi selv ikke Dryas' Søn, den stærke Lykurgos',
 Levede længe, da Strid han med Himmelens Slægt havde yppet,
 Han, som engang den sværmende Gud Dionysos'es Ammer
 Jaged i Nysas hellige Egn; deres festlige Stave
 Slængte de alle til Jord, da den dræbende vilde Lykurgos
 135 Slog dem med Oksernes Pigkæp. Da flygtede selv Dionysos,
 Dukkede i Bølgerne ned, i sin Favn da Thetis den bange
 Tog, som var slagen af Skræk ved Mandens forfærdende Trusel.
 Vrede da blev paa ham de let henlevende Guder,
 Kronos' Søn med Blindhed ham slog, og ej blev hans Livstid

- 140 Lang, da hadet han var af alle de evige Guder.
 Thi er jeg ikke til Sinds med salige Guder at kæmpe.
 Men er du dødelig Mand, som æder af Markernes Grøde,
 Nærm dig kun, at du des før i Fordærvelsens Snare kan falde!«
 Ham Hippolochos' straalende Søn gensvared og sagde:
 145 »Modige Søn af Tydeus! hvi spørger du mig om min Herkomst?
 Ligesom Træernes Blades, saaledes er Menneskens Slægter:
 Bladene strøs af Blæsten paa Jord; men naar Skovene grønnes,
 Skyder der andre paa Grenene frem ved Foraarets Genkomst;
 Saaledes Menneskens Slægter: en fødes, en anden forsvinder.
 150 Dog, hvis dig lyster om dette Besked, da vil jeg det sige,
 At ogsaa du kan kende min Æt, som er kendt af saa mange.
 Hist i en Krog af Argos, det hestrige, ligger Ephyre',
 Der havde Sisypchos' hjemme, den snedigste Mand af alle,
 Sisypchos, Aiolos' Søn; han avled en Søn, som hed Glaukos;
 155 Fader blev Glaukos igen til den herlige Bellerophontes.
 'Ham gav Guderne Skønhed og elskelig Manddom tillige;
 Men i sit Sind ham Proitos' blev gram og betænkte ham Ufærd.
 Ud af Landet han jog ham (thi hans var Magten i Argos),
 Bort fra Argos; thi Zeus under hans Stav havde ham tvunget.
 160 Proitos' Hustru Anteia, den herlige Viv, blev af Attraa
 Mægtigt greben, med ham i Løn at favnes i Elskov;
 Ej dog hun daared den gæve, retsindige Bellerophontes.
 Kvinden da tyed til Løgn og taledes saa til Kong Proitos:
 'Gid du, Proitos, var død! eller dræb fluks Bellerophontes,
 165 Han, som imod min Vilje med mig vilde favnes i Elskov.'
 Saa hun taled; harmslagen han blev, da dette han hørte,
 Selv dog skyed han Mordet, det grued han for i sit Hjerte;
 Men han ham bød til Lykien' gaa med en sørgelig Budstik',
 Mangt livtruende Tegn paa en sammenlagt Tavle han ridsed,
 170 Den skulde Dronningens Fader han vise for Livet at miste.
 Bort til Lykien drog han, betrygget ved Gudernes Lejde.
 Og da han kom til Lykiens Land og den skyllende Xanthos,
 Hædred den lykiske Konge ham huldt. Sin Gæst han beværtet
 Hele ni samfulde Dage', og Hoveder ni lod han slagte;

- 175 Men paa den tiende Morgen, saa snart der lysned et Dagskær,
 Spurgte ham Konningen ud og begærede Tegnet at skue,
 Som fra Proitos, hans Maag, til ham han havde bragt med sig.
 Da nu det rædsomme Tegn fra sin Maag annammet han havde,
 Bød han ham først Utysket den vilde Chimaira' at dræbe;
 180 Ej var det rundet af Menneskers Æt, fra Guder det stammed,
 Fortil en Løve, i Midten en Ged og bagtil en Slange,
 Og en forfærdelig luende Ild det spruded af Gabet;
 Dog Utysket han dræbte i Lid til Gudernes Jærtegn.
 Dernæst en Kamp han bestod mod de vidtberømte Solymér',
 185 Dette han kaldte den haardeste Dyst, han med Mænd havde
 fristet.
 'Og for det tredje han slog Amazonernes mandige Krigshær.
 Men da han vandrede hjem, havde Kongen paa ny ham en Snare
 Lagt; thi fra Lykiens vidtstrakte Land han valgte til Baghold
 Dygtige Mænd; ej levende hjem een eneste kom dog;
 190 Thi han dræbte dem alle, den gæve Bellerophontes.
 'Men da nu Drotten begreb, han var Gudernes kraftige Ætling,
 Da beholdt han ham hos sig, sin Datter han bød ham til Hustru,
 Og af sin drotlige Hæder og Magt han skænkede ham Hælvtén.
 Ogsaa Lykiens Folk ham afstak en ypperlig Jordlod',
 195 Herlig, til Planter og Sæd, som Ejendomsjord at benytte.
 Arvinger tre med sin Viv fik den kløgtige Bellerophontes,
 Først Isandros, Hippolochos saa og Laodameia.
 Zeus, den vise Kronion, hos Laodameia sig lagde;
 Moder hun blev til Sarpedon', den guddomslignende Krigsmand.
 200 Men da selv hin' var bleven forhadet af samtlige Guder,
 Vanked han ensom omkring, med nagende Kummer i Hjertet,
 Paa den aleiske Vang', og Menneskers Veje han skyed.
 Sønnen Isandros blev slagen ihjel af den morderske Krigsgud;
 Da han var dragen i Kamp mod de vidtberømte Solymér;
 205 Datteren Artemis' dræbte i Vrede, den gyldne' Gudinde.
 Mig har Hippolochos avlet, og ham jeg nævner som Fader;
 Han har til Troia mig sendt og alvorligen lagt mig paa Hjerte
 Altid at være den første, udmærket i Heltenes Skare,
 Aldrig at vorde til Skam for Fædrenes Slægt, som bestandig

210 Var de gæveste Mænd i Lykiens Land og Ephyre.

Det er den Æt og det Blod, hvorfra stolt jeg min Afstamning
regner.«

Saa han taled, og glad i Hu blev den Helt Diomedes.

Fluks i den meget nærende Jord han stødte sin Lanse

Ned, og med venlige Ord han talte til Folkenes Hyrde:

215 »Saa er da du min Gæsteven alt fra Fædrenes Dage;

Thi i sin Borg Kong Oineus' den gæve Bellerophontes

Gæstfrit beværtet engang og i tyve Dage beholdt ham.

Ogsaa hinanden de gav en glimrende Gæsteforæring:

Oineus et Bælte foræred sin Gæst af straalende Purpur,

220 Bellerophontes skænkede et Bæger af Guld ham til Gengæld.

Dette tilbage jeg lod i min Borg, da jeg vandred i Leding.

Tydeus', min Fader, erindrer jeg ej; thi alt han forlod mig,

Da jeg var spæd, den Tid, da Achaierne segned ved Thebai.

Altsaa er jeg da for sand din Gæsteven hist midt i Argos,

225 Min er i Lykien du, hvis engang eders Land jeg besøger.

Lad os da ogsaa i Tumlen med Spyd undvige hinanden:

Der er jo Troer og Hjælpefolk nok for mig at ihjelslaa,

Hvem paa min Fod jeg naar og en Gud mig giver i Hænde,

Nok af Achaier at dræbe for dig, hvem ellers du magter.

230 Men lad os Rustninger bytte, at Folkene ogsaa kan vide,

At vi fra Fædrenes Tid Gæstvenner os stoltelig kalder.«

Da de nu saa havde talt, ned sprang de begge fra Stridskarm,

Haanden de rakte hinanden til gensidig Venskabsforsikring.

Zeus nu Glaukos Forstanden betog; da Vaaben han byttede

235 Med Diomedes, en Rustning af Guld for en Rustning af Kobber,

Hundrede Hoveders Værd for Værdien af tre Gange trende.

Hektor udretter sit Ærind til Hekabe, der med Matronerne fra Byen beder i Athenes Helligdom. Derpaa begiver han sig til Paris' Bolig.

Kommen var Hektor imens til den herlige Helt Alexandros'
Skønne Palads, som han selv havde bygt med de Mestre', som
dengang

315 Bedst forstod deres Kunst rundt om i det muldrige Troia.

'Disse ham byggede et Sovegemak, en Hal og en Forgaard

Oppe paa Borgen ved Siden af Hektors og Priamos' Bolig.

Ind tren Hektor, hin Yndling af Zeus, med Spydet i Haanden,

Elleve Alen i Længden det holdt, og paa Enden af Spæret

320 Funkled en Od af Malm, og omkring den løb der en Guldring.

Paris i Kamret han traf, med sin dejlige Rustning han sysled,

Undersøgte sin Brynje, sit Skjold og Buen den krumme;

Og i Slavindernes Kreds sad Helena, Kvinden fra Argos',

Selv anviste hun der sine Terner det herlige Arbejd.

325 Straks da Hektor ham saa, med haanlige Ord han ham lastede:

»Daare! ej er det ret, at i Sindet den Vrede' du fatted,

Medens i Kamp om vor Stad og den knejsende Mur vore Krigsfolk

Mindskes saa svart; det er jo for dig, at den buldrende Kampfærd

Gløder omkring vor By; du selv for vist vilde skænde,

330 Saa du en anden, som ræd forsagede det grusomme Feltslag.

Op da til Kamp, før vor Stad opbrændes af hærgende Flammer!«

Ham gensvarede paa Stand Alexandros, Gudernes Lige:

»Hektor! da skellig du lastet mig har og ej uden Føje,

Vil jeg dig Sandheden sige; saa mærk paa mit Ord da og hør mig!

335 Ikke saa meget af Nag til Troerne eller af Vrede

Dvæled i Kamret jeg her, men kun til min Sorg jeg mig hengav.

Dog, min Hustru har nu med venlige Ord mig formanet,

Og hun har vakt min Lyst til Kamp, og dette tillige

Tykses mig selv det bedste; thi Sejren for Mændene skifter.

340 Tøv da lidt, mens jeg aksler min Rustning til Strid; eller ogsaa

Gaa du i Forvejen; jeg følger efter, og nok skal jeg naa dig.«

Saa han taled; ej svarede den hjelmbuskrystende Hektor.

Helena derpaa med venlige Ord til Hektor sig vendte:

»Svoger til mig, jeg frække, jeg grufulde Ulykkens Ophav!

345 Gid dog hin Dag allerede, saa snart som min Mor havde født

mig,

Frygtelig Storm havde rejst sig og vejret mig bort i sin Hvirvel

Op paa et Fjeld eller ud i Havets de brusende Bølger:

Bort havde Bølgen mig skyllet, før slig Ulykke var hændet!

'Dog, siden Guderne eengang har saa denne Jammer bestemt mig,

350 Gid det da var en bravere Mand, som var vorden min Husbond,

- En, som dog ænsede Menneskers Spot og utallige Haansord.
 Men denne Mand, ej Styrke i Hjertet han har, og den faar han
 Aldrig; men vistnok engang sin Løn derfor vil han høste.
 Dog, træd ind, min Svoger, og sæt paa Stol dig til Hvile!
 355 Du er jo den, hvis Sind især omspændes af Møje,
 Baade for mig, jeg frække, og for Alexandros' es Brøde.
 Os beskikkede Zeus en sørgelig Lod, for at ogsaa
 Fremtidig Viser skal synges om os blandt vordende Slægter.«
 Hende gensvared den høje, den hjelmbuskrystende Hektor:
 360 »Bed mig ej om at sidde, din venlige Bøn er forgæves;
 Alt mig driver mit Sind til at ile til Troernes Bistand;
 Ventelig længes de nu ret svart efter mig, som er borte.
 Skynd du nu paa din Mand; af sig selv han ogsaa skal ile,
 At han kan indhente mig, før ud af Byen jeg vandrer.
 365 Thi jeg vil gaa til mit Hus for at se til dem alle derhjemme,
 Baade min elskede Viv, min spæde Søn og min Husstand:
 Ikke jeg ved jo, om atter til dem jeg vil vende tilbage,
 Eller om Guderne nu ved Achaiernes Hænder mig fælder.«
 Talt; bort iled paa Stand den hjelmbuskrystende Hektor,
 370 Og i en Fart han kom til sin velindrettede Bolig.
 Dog, ej traf han sin dejlige Viv Andromache hjemme;
 Hist hun stod med sit Barn og den smuktbekjortlede Terne,
 Oppe paa Taarnet, og lydt hun klagende jamred og hulked.
 Men da ej inde i Huset han traf sin herlige Hustru,
 375 Tren han paa Tærskelen frem og paa Tjenestekvinderne raabte:
 »Hører et Ord, I Terner, og siger mig ganske sandfærdig:
 Hvor er min liljearmede Viv gaaet hen her fra Huset?
 Gik hun til Svigersker hen eller smuktbekjortlede Frænker
 Eller til Pallas' Bo, hvor de andre haarfagre Kvinder
 380 Søger ved Bøn at forsone den frygtelige Gudinde?«
 Ham gensvared paa Stand den flinke Fadebursterne:
 »Hektor! jeg sige dig vil sandfærdig Besked, som du bød mig.
 Ej hun til Svigersker gik eller smuktbekjortlede Frænker
 Eller til Pallas' Bo, hvor de andre haarfagre Kvinder
 385 Søger ved Bøn at forsone den frygtelige Gudinde.
 Nej! men op til Ilios' Taarn hun gik, da hun hørte,

- At vore Folk i Vaande var stedt, og Achaierne sejred.
 Nys hun skyndte sig hastig herfra, som slagen af Vanvid,
 Hen til Muren, og Pigen er med for at bære den lille.«
 390 Saa hun taled, og bort fra sit Hus fluks Hektor sig skyndte
 Samme Vej, som han kom, ad de velbebyggede Gader.
 Men da han saa paa sin Gang hen gennem den mægtige Kongsstad
 Naaed den skaiiske Port, hvor ud han maatte til Sletten,
 Kom Andromache just, hans rigtudyrede Hustru,
 395 Løbende Helten i Møde, den Konning Eetions Datter.
 Hist ved det skovrige Plakos' Fod Eetion boed
 I det plakiske Thebe; Kilikernes Folk han behersked;
 Han havde givet sin Datter den malmklædte Hektor til Mage.
 Der hun mødte ham nu, og en Terne, som med hende fulgte,
 400 Bar hendes Barn paa Armen, den spæde, uskyldige lille,
 Hektors højtelskede Søn, saa smuk som en tindrende Stjerne.
 Hektor ham havde Skamandrios kaldt, men Astyanax nævntes
 Barnet af Folket; thi Hektor var den, som Staden beskærmed.
 Tavs stod Faderen der, med et Smil betragted han Barnet;
 405 Men ved hans Side Andromache stod, og Taarer hun fælded;
 Fast hun greb ham ved Haanden, tog Ordet og taled saalunde:
 »Slemme Mand! dit Mod vil dræbe dig, ej du forbarmes
 Over din spæde Søn og mig, jeg Stakkel, som snarlig
 Vorder din Enke; thi snart vil Achaiernes Sønner dig dræbe,
 410 Stormende mod dig i Flok. Men for mig, naar dig jeg berøves,
 Var det da bedst, om i Jorden jeg sank; thi ej nogen anden
 Trøst der levnes mig da, naar du har hentet dig Døden,
 Nej, kun Sorger; min Fader er død og min værdige Moder.
 Ak, thi min Fader blev slagen ihjel af Helten Achilleus;
 415 Thebe, Kilikernes prægtige Stad med de knejsende Porte
 Lagde han øde; min Fader Eetion tog han af Dage,
 Dog han ej røved hans Vaaben; det grued han for i sit Hjerte;
 Men han ham brændte paa Baal med hele den glimrende Rustning,
 Og over Graven han tued en Høj, og Bjergenes Nymfer,
 420 Aigisbeherskerens Døtre, beplantede Graven med Elme.
 Syv sambyrdige Brødre jeg havde mig hist i Paladset;
 Alle paa een Dag maatte til Hades' Rige de vandre:

'Alle dem dræbte den herlige Helt fodrappen Achilleus
 Mellem de skinnende Faar og de dorskfremvraltende Okser.
 425 'Derpaa min Moder, en Dronning tilforn ved det skovrige Plakos,
 Førte som Fange han hid med alt det øvrige Bytte;
 Fri han gav hende dog, en umaadelig Løsesum fik han.
 Men i sin Faders Palads blev hun dræbt af Artemis' Pile'.
 Hektor! nu er mig du baade Fader og værdige Moder,
 430 Du er mig Broder tillige, og du er min blomstrende Husbond!
 Derfor du nu dig forbarme; bliv her tilbage paa Taarnet,
 Skil ej dit Barn ved dets Fader og gør ej til Enke din Hustru!«
 440 Hende gensvared den høje, den hjelmbuskrystende Hektor:
 »Ogsaa jeg selv betænker alt dette, min Hustru; men svarlig
 Blues jeg maa for Troernes Mænd og langkjortlede Kvinder,
 Hvis som en Kryster jeg nu vilde bort fra Striden mig snige;
 Og ikke heller er sligt min Lyst; thi jeg lærte bestandig
 445 Kæk at være og stride i Kamp blandt de forreste Troer,
 Hævdende baade min Faders navnkundige Ry og mit eget.
 Ak! thi dette jeg klarligen ser i mit Sind og mit Hjerte:
 Komme der vil en Dag, da det hellige Troia er faldet,
 Askspærsvingeren Priamos selv og det Folk, han behersker.
 450 Ikke dog gruer jeg saa for Troernes Jammer i Tiden
 Eller for Hekabe selv eller Priamos, Drotten i Troia,
 Og ikke heller for alle de mange behjertede Brødre,
 Som da vil segne for fjendtlige Mænd og kastes i Støvet,
 'Som det mig gruer for dig, naar da en malmklædt Achaier
 455 Slæber dig grædende bort og Frihedens Dag dig berøver.
 Da maa i Argos vel Væven du slaa for den fremmede Frue
 Og slæbe Vand fra Messeis' Væld eller fra Hypereia'
 Højlig imod din Vilje, af haard Nødvendighed tvungen.
 Sige vil da hel mangan, som ser dig udgyde Taarer:
 460 'Der gaar Hektors Viv; han kæmpede taprest af alle
 Hestebetvingende Troer, dengang de ved Ilios dysted.'
 Saa vil man sige, og da vil paa ny oprippes din Smerte,
 At du har mistet en Mand, som beskærme dig kunde mod Træl-
 dom.
 Gid mit Lig dog først maatte dækkes af Muld under Gravhøj,

465 Førend jeg hører dit Skrig, naar voldelig bort man dig slæber!«
 Talt; og efter sin Dreng nu rakte den straalende Hektor;
 Drengen dog fluks med et Skrig mod den smuktombæltede Piges
 Barm sig drejede om, forskrækket for Faderens Ydre,
 Bange for Kobberets Glans og den viftende Hestehaarshjelmbusk,
 470 Da han fra Toppen af Hjelmen den saa forfærdelig nikke.
 Le da maatte hans Fader og værdige Moder tillige.
 Men af sit Hoved paa Stand da tog den straalende Hektor
 Hjelmen af glimtende Malm, og ned paa Jord han den satte,
 Kyssed sin elskede Søn og gynged ham i sine Arme,
 475 Og i en Bøn til Zeus og de andre Guder han udbrød:
 »Zeus og I andre Guder! gid denne min Søn maatte vorde
 'Saadan en Mand som jeg, udmærket blandt Folket i Troia,
 Ligesaa dygtig af Kraft, og Ilios vældig beherske!
 Gid man engang maa sige: 'Langt bedre han er end sin Fader',
 480 Naar han fra Krig vender hjem; gid han blodige Vaaben da
 bringe
 Naar han en Fjende har dræbt, og hans Moder frydes i Hjertet!«
 Talende saa han lagde sin Søn i sin elskede Hustrus
 Arme, og op til sin duftende Barm hun trykked den lille,
 Mens gennem Taarer hun smiled. Det saa hendes Husbond med
 Vemod,
 485 Klappede hende med Haand, tog Ordet og talte saalunde:
 »Stakkels Viv! lad Sorgen ej saa forpine dit Hjerte!
 Ingen skal styrte til Hades mig ned mod Skæbnens Beslutning;
 Men sin Bestemmelse, tror jeg, ej noget Menneske undgik,
 Kryster saa lidet som Helt, naar han først er kommen til Verden.
 490 Derfor begiv dig nu hjem og besørg din Gerning i Huset,
 Baade din Væv og din Ten, og byd dine Tjenestekvinder
 Røgte med Flid deres Dont; vi Mænd maa tænke paa Krigen
 Alle til Hobe — men jeg dog især —, som i Ilios fødtes.«
 Knap var Ordene talte, saa greb den straalende Hektor
 495 Hjelmen med Hestehaarssvæv; hjem vandred hans elskede Hustru;
 Hyppigt hun vendte sig om, og hun græd sine modige Taarer.
 Snart derpaa tilbage hun kom til den morderske Hektors
 Velindrettede Bolig, og der sine talrige Terner

Traf hun i Hus, og blandt alle en jamrende Klage hun vakte.
 500 Hektor, som end var i Live, bejamred de lydt i hans Bolig;
 Thi ej de ventede, at hjem han igen skulde komme fra Striden,
 Sluppen med Held fra Danaernes Kraft og farlige Hænder.

Ej heller Paris dvæled ret længe i Højenloftskammer;
 Men da den prunkende Rustning af Malm han havde sig akslet,
 505 Iled han hen gennem Byen i Lid til de hurtige Fødder.

Som naar en Hingst paa Stald, med Byg velfodret ved Krybben,
 River af Grimen sig løs og med trampende Hov over Sletten
 Løber af Sted til den rullende Bæk, hvor den jævnlig sig baded —
 Vælig den knejser med Hovedet strunk, om begge dens Skuldre

510 Flagrer dens Manke, og stolt bevidst om sin straalende Skønhed
 Farer paa flyvende Fod den til Hestenes vanlige Græsgang —
 Saa fra Pergamos ned steg Priamos' Søn Alexandros,
 Klædt i Rustningens Plader, der straaled blanke som Solen,
 Jublende højt og paa flyvende Fod. Der mødte han netop

515 Hektor, sin Broder, den herlige Helt, i det samme som denne
 Vendte sig om fra det Sted, hvor han nys havde talt med sin
 Hustru.

Ham tiltalede først den gudlignende Helt Alexandros:

»Elskede Broder! nu har jeg for vist ved at nøle for længe
 Sinket din Il; thi ej er jeg kommen betids, som du bød mig.«

520 Derpaa til Svar ham gav den hjelmbuskrystende Hektor:
 »Sælsomme! sikkert vil ej nogen Mand, naar han billig vil være,
 Laste din Færd i Kampen; thi kraftig du er, men forsætlig
 Svingter du tidt, og paa Lyst det skorter dig; derfor mit Hjerte
 Nages i Barmen af Sorg, naar om dig jeg spottende Haansord
 525 Hører af Troernes Mund, som for dig maa døje saa meget.

Dog lad os gaa! derom vil engang vi tales til Rette,
 Skænker os Zeus med Tiden det Held i Paladset at stille
 Frihedens Kumme paa Bord til Himmels evige Guder,
 Naar vi har jaget af Troia de benskinneklædte Achaier.«

Niende Sang.

SENDELSEN TIL ACHILLEUS. BØNNERNE.

Hovedindholdet af VII. Sang er en Tvekamp mellem Hektor og Aias og de faldnes Begravelse. VIII. Sang bærer Overskriften »den afbrudte Kamp«: Natten gør Ende paa Kampen, i hvilken Zeus griber saaledes ind, at Achaierne maa trække sig tilbage bag en i Hast tilvejebragt Grav og Mur. Begyndelsen af IX. Sang skildrer, hvorledes Agamemnon i Fortvivelse tænker paa Flugt, men tilrettevises af Diomedes. Nestor forordner derpaa Vagter ved Graven og anbefaler at holde Raad i Agamemnons Telt.

Atreus' Søn nu førte Achaiernes ældste til Hobe

90 Ind i sit Telt og satte saa frem et kvægende Maaltid;
 Disse nu langed med Haand til den herlige Kost, som der vanked.
 Men da enhver havde stillet sin Lyst til Mad og til Drikke,
 Først og fremmest blandt alle sin Plan den gamle udvikled,
 Nestor, hvis Raad ogsaa før havde vist sig at være det bedste;

95 Venligen sindet han hæved sin Røst og taled iblandt dem:

»Atreus' hædrede Søn, Krigsfolkenes Drot Agamemnon!

Først og sidst vil til dig sig vende min Tale: du Konning
 Er over talrige Folk, dig Zeus Kronion i Hænde
 Staven og Love har givet, at dem til Held du skal raade.

100 Derfor bør fremmest du tale, men fremmest bør ogsaa du høre.
 Samt fuldbyrde for andre, naar Hjertet i Barm dem indgiver
 Tjenlige Raad; thi til dig staar det, som den anden begynder.
 Nu vil jeg sige for sand, hvad mig tykkes at være det bedste.
 Ej vil nogen et visere Raad end dette udtænke,

105 Som var min Tanke alt længe — og er det endnu bestandig —,
 Alt fra den Stund, zeusfostrede Drot, da du Pigen Briseïs
 Førte med Vold fra Achilleus' Telt til Trods for hans Vrede.
 Ej var det efter vort Sind; thi saare indstændigen jeg dig
 Raaded fra denne din Færd; dog dit stolte Hjerte dig henrev,

110 'Saa du beskæmmed en Helt, hvem Guderne selv nu har hædret;
Thi du har taget hans Løn og beholder den. Dog, lad endnu os
Overveje, hvorlunde vi kan til Mildhed ham stemme
Baade ved kærkommen Skænk og ved sødtformildende Tale.«

Ham tiltaled igen Krigsfolkenes Drot Agamemnon:

115 »Ikke du for med Løgn, da min Brøde du nævnede, Gubbe!
Fejlet jeg har, selv jeg nægter det ej. Ja sandelig! mange
Folk opvejer den Mand, som Zeus faar kær i sit Hjerte,
Som nu han hædrede denne og tugted Achaiernes Sønner.
Men da fejlet jeg har og har lydt mit usalige Hjerte,
120 Vil jeg igen det sone, og rigelig Bod vil jeg skænke.
Her i jer Kreds opregne jeg vil de herlige Gaver:
Ti Talenter af Guld, en Snes blankt skinnende Kedler,
Syv Trefødder, af Ilden urørt, tolv Gangere stærke,
Væddeløbsheste, som flinke til Bens tidt Prisen har vundet, —
125 Fattig for vist ej paa Gods eller arm paa Guld det dyre
Vilde man kalde den Mand, der fik saa meget i Eje,
Som de enhovede Heste i Kamppris har indvundet for mig.
Videre syv i kvindelig Dont hel kyndige Piger,
Lesbiske Piger, dem jeg, da det dejlige Lesbos' han hærget,
130 Valgte mig ud, saa fagre som faa blandt Skarer af Kvinder;
Dem jeg give ham vil, og med dem skal være Briseïs,
Kvinden, jeg dengang ham røved, og dyrt vil dertil jeg sværge,
At hendes Leje jeg aldrig besteg eller favnede hende,
Som det er Menneskers Vis alt mellem en Mand og en Kvinde.
135 Alt dette skal nu straks være rede; men skulde med Tiden
Guder os unde det Held, Kong Priamos' Stad at forstyrre,
Da skal i Mængde han Kobber og Guld indskibe paa Fartøj,
Naar han er trængt derind, og naar Byttet Achaierne skifter;
Dertil af troiske Kvinder en Snes skal selv han sig vælge,
140 Som er de skønneste næst efter Helena, Kvinden fra Argos.
Men naar til Argos, det yppige Land, i Achaia vi kommer,
Da kan han blive min Maag; da skal jeg ham højt som Orestes
Hædre, min elskede Søn, som i Herlighed fostres derhjemme.
Hist i min stærktopmurede Borg tre Døtre jeg ejer,

145 'Iphianassa ved Navn, Chrysothemis og Laodike;
Hvem af disse ham lyster, maa uden Betaling' som Viv han
Føre til Peleus' Hus, og Forsoningsgaver i Mængde
Vil jeg ham give, som aldrig en Mand gav sin Datter i Medgift.
'Give jeg vil ham for sand syv velbefolkede Stæder,
150 'Enope samt Kardamyle og Ira med grønklædte Sletter,
Pherai, den hellige Stad, og Antheia med frodigste Græsgang
Samt Aipeia, det skønne, og Pedasos' yppige Vingaard.
Yderst de ligger til Hobe ved Strand, ved det sandede Pylos;
Mænd udi Byerne bor, hel rige paa Faar og paa Okser;
155 Ret som en Gud de hædre ham skal med frivillige Gaver
Og under Konningestav betale ham rigelig Afgift.
Dette jeg opfylder alt, saa saare sin Harm han betvinger.
Bøjes han maa — kun Hades er haard og ej til at bøje,
Derfor af samtlige Guder er han os Mennesker ledest —;
160 Mig han falde til Føje, saa sandt jeg er højere Konning,
Og saa sandt som af Aar jeg med Stolthed kan kalde mig ældre.«
Ham gensvarede Nestor, den gamle gereniske Vognhelt:
»Atreus' hædrede Søn, Krigsfolkenes Drot Agamemnon!
Laste skal ingen den Skænk, som Drotten Achilleus du byder.
165 Lad os da skynde paa udvalgte Mænd, som kan ufortøvet
Hen til Peleiden Achilleus' Telt paa Vej sig begive.
Vel, dem skal jeg da selv vælge ud, og lyde mig bør de.
Phoinix' i Spidsen sig stille, thi højt ham elsker Kronion,
Dernæst Aias den høje tillige med Helten Odysseus;
170 Og af Herolder skal Hodios' med og Eurybates' følge.
Bringer saa Haandtvætsvand og byder andagtsfuld Tavshed,
For at vi Zeus kan anraabe med Bøn, om han vil sig forbarme.«
Saa han taled, og samtlige Mænd godt hued hans Tale.
Fluks Herolderne Vand over Hænderne hældte til Tvætning,
175 Knøsene Vin i Kummerne gød, til den skummed om Randen,
Fyldte saa Bægre til Oftring og skænkede rundt for dem alle.
Men da de Vin havde ofret og drukket, saa meget dem lysted',
Saa brød de op fra Teltet hos Atreus' Søn Agamemnon.
Meget dem lagde paa Sind den gereniske Vognkæmper Nestor

- 180 Med et betydende Blik til enhver, dog især til Odysseus,
 Alt at prøve for mulig at bøje den gæve Peleide.
 Begge langs Stranden de vandrede hen ved det brusende
 Havdyb,
 Bedende fromt til Poseidon, den jordbevægende Guddom,
 At Aiakidens det stolte Sind de let maatte bøje.
- 185 Men da de saa havde naa't Myrmidonernes Snekker og Telte,
 Traf de ham, just som han fryded sit Sind med den klingende
 Lyre:
 Skøn den var og kunstfærdig, og helt af Sølv var dens Tværstang,
 Selv, da han hærget Eetions Stad, han af Byttet den udtog;
 Hjertet med den han forlystet og sang om Heltebedrifter';
- 190 Ene Patroklos' sad hos og lyttede efter i Tavshed,
 Ventende paa, naar Achilleus sit Kvad havde sunget til Ende.
 Frem nu traadte de to, men forrest gik Helten Odysseus,
 Hen foran ham de tren; op sprang forbavset Achilleus,
 Holdende Lyren i Arm, fra Sædet, han nyligen sad paa.
- 195 Ogsaa Patroklos stod op, saa saare han Mændene skued.
 Dem da hilsed og talede til fodrappen Achilleus:
 »Hil jer! I kommer for sand som Venner — og dertil jeg
 trænger —,
 Kærest I jo af Achaier mig er, hvorvel jeg er harmfuld.«
 Saa han talte, og Gæsterne frem i Teltet han førte,
 200 Hvor han dem bænked paa Sæder, belagte med Skarlagens
 Tæpper.
- Fluks Patroklos, som jævne ham stod, beføl han saalunde:
 »Stil os en større Kumme paa Bord, du Søn af Menoitios!
 Bland saa en stærkere Vin, og fyld til Mands os et Bæger!
 Det er jo Hjertensvenner, som under mit Tag er til Stede.«
- 205 Saa han talte, Patroklos adlød, hvad Vennen beføl ham.
 Selv ved den skinnende Ild han stilled det vældige Kødbælt,
 Lagde paa Brættet et Faars og en fedet Gedebuks Rygge
 Samt af et mæsket Svin en Kam med rigelig Fedt paa.
 Kødet Automedon' holdt, men selv Achilleus det udskar;
 210 Derpaa med Omhu han skar det itu og stak det paa Bradspid;

- Ilden fik til at blusse Patroklos, Gudernes Lige.
 Men da Baalet saa ned var brændt, og Flammen var slukket,
 Raged han Gløderne jævnt og over dem Spiddene strakte,
 Løfted paa Buk dem, og Salt han strøede, Gudernes Gave.
- 215 Men da han Stegen til Gavns havde stegt og paa Bakkerne
 nedlagt,
 Brødet Patroklos da tog, og omkring paa Bordet af skønne
 Kurve han delte det ud, men Kødet fordelte Achilleus.
 Selv han satte sig, vendt mod Odysseus, Gudernes Lige,
 Ved den modsatte Væg, og bød sin kære Patroklos
- 220 Guderne Offer at bringe, og Ofre paa Baalet han kasted.
 Derpaa de langed med Haand til den herlige Kost, som der vanked.
 Men da enhver havde stillet sin Lyst til Mad og til Drikke,
 Nikkede Aias' til Phoinix, det mærkede Helten Odysseus,
 Fyldte sit Bæger med Vin og drak Achilleus'es Hilsen:
- 225 »Hil dig, Achilleus! Det skorter os ej paa rundeligt Maaltid,
 Enten i Telt vi sidder hos Atreus' Søn Agamemnon
 Eller nu her: fuldt op af den lækreste Spise der vanker.
 Dog, ej Gildets forlystende Færd ligger nu os paa Sinde,
 Men vi er grebne af Frygt, da en gruelig Jammer vi skuer;
- 230 Tvivlsomt det er, om frelses skal hvad eller fortabes
 Alle de toftede Skibe, hvis du ej til Forsvar dig ruster.
 Thi nær Skibene alt og Muren paa natlige Vagthold
 Færdes de modige Troer og vidtnavnkundige Hjælpfolk;
 Tænder i Lejren mangfoldige Baal og har ej i Sinde
- 235 Mere at standse, nej, storme de vil de tjærede Skibe.
 Zeus Kronion tilvarsler dem Held ved at lyne fra højre,
 Hektor med trodsige Blik af sin Kraft hoverer og raser
 Frygtelig, sætter til Zeus sin Lid, og hverken han ænser
 Mand eller Gud: ham er fare i Liv det vildeste Vanvid.
- 240 Det er hans Ønske, at snarlig den straalende Dagning vil komme;
 Skibenes Snabler afhugge han vil, saa lyder hans Trusel,
 Skibene selv vil han brænde i hængende Ild og ved Skibsbord
 Hugge Achaierne ned, naar i Røg og Damp de omtumles.
 Dette frygter jeg svart i mit Sind: blot Guderne ikke

- 245 Gør hans Trusler til Alvor, og os altsaa Døden skal times
Her i Troia, saa fjernt fra det gangergræssende Argos.
Op da! hvis ellers du tænker, hvorvel det er silde, at frelse
Ud af Troernes Tummel Achaierne i deres Trængsel.
Selv vil med Tiden engang du det angre; er Ulykken sket først,
250 Plat umulig da vorder al Hjælp; betænk da forinden,
Hvordan du Jammerens Dag kan bort fra Danaerne vende.
Kæreste! mangan Formaning dig gav jo Peleus', din Fader,
Alt paa den Dag, han fra Phthia dig sendte til Kong Agamemnon:
,Elskede Søn! baade Pallas og Here vil Kraft dig forlene,
255 Hvis det saa sandt dem tykkes for godt; men dit hidsige Hjerte
Styre du selv i din Barm; thi Venlighed er dog det bedste;
Standt med al Kiv, som leder til ondt, at des større din Hæder
Kan blandt Argeierne vorde, hos unge saavel som hos gamle.'
Saa formanet dig Gubben; du glemte det. Nu hold dog inde,
260 Og lad fare din nagende Harm; thi nu Agamemnon
Byder dig passende Gaver, saa saare din Harm du betvinger.
Vel da! saa hør, hvad sige jeg vil, saa skal jeg dig nævne
Alle de Gaver, som nys i sit Telt Agamemnon dig loved:
'Ti Talenter af Guld, en Snes blankt skinnende Kedler,
265 Syv Trefødder, af Ilden urørt, tolv Gangere stærke,
Væddeløbsheste, som flinke til Bens tidt Prisen har vundet, —
Fattig for vist ej paa Gods eller arm paa Guld det det dyre
Vilde man kalde den Mand, der fik saa meget i Eje,
Som Agamemnons Heste ved Løb i Kamppris ham indvandt.
270 Videre syv i kvindelig Dont hel kyndige Piger,
Lesbiske Piger, dem han, da det dejlige Lesbos du hærget,
Valgte sig ud, saa fagre som faa blandt Skarer af Kvinder;
Dem han give dig vil; og med dem skal være Briseis,
Kvinden, han dengang dig røved, og dyrt vil dertil han sværge,
275 At hendes Leje han aldrig besteg eller favnede hende,
Som det er Menneskers Vis alt mellem en Mand og en Kvinde.
Alt dette skal nu straks være rede; men skulde med Tiden
Guder os unde det Held, Kong Priamos' Stad at forstyrre,

- Da skal i Mængde du Kobber og Guld indskibe paa Fartøj,
280 Naar du er trængt derind, og naar Byttet Achaierne skifter;
Dertil af troiske Kvinder en Snes skal selv du vælge,
Som er de skønneste næst efter Helena, Kvinden fra Argos.
Men naar til Argos, det yppige Land, i Achiaia vi kommer,
Da kan du blive hans Maag, da skal han dig højt som Orestes
285 Hædre, hans elskede Søn, som i Herlighed fostres derhjemme.
Hist i sin stærktopmurede Borg tre Døtre han ejer,
Iphianassa ved Navn, Chrysothemis og Laodike;
Hvem af disse dig lyster, maa uden Betaling som Viv du
Føre til Peleus' Hus, og Forsoningsgaver i Mængde
290 Vil han dig give, som aldrig en Mand gav sin Datter i Medgift.
Give han vil dig for sand syv velbefolkede Stæder;
'Enope samt Kardamyle og Ira med grønklædte Sletter,
Pherai, den hellige Stad, og Antheia med frodigste Græsgang
Samt Aipeia, det skønne, og Pedasos' yppige Vingaard.
295 Yderst de ligger til Hobe ved Strand, ved det sandede Pylos;
Mænd udi Byerne bor, hel rige paa Faar og paa Okser;
Ret som en Gud de hædre dig skal med frivillige Gaver
Og under Konningestav betale dig rigelig Afgift.
Dette han opfylder alt, saa saare din Harm du betvinger.
300 Men er Atreiden dig end for dybt forhadet i dit Hjerte,
Baade han selv og hans Gaver, forbarm dig dog over de andre
Mænd af Achiaia, som trænges i Lejren saa haardt; som en Gud de
Hædre dig vil; ja, hos dem vilde herligt Ry du dig vinde.
Nu kunde Hektor du dræbe; thi nok vilde han sig dig nærme
305 I sit usalige Vanvid; thi ej med Skibene, tror han,
Kom der hid een eneste Mand, som med ham kan sig maale.«
Ham gensvared Achilles, den Helt med det hurtige Fodtrin:
»Ætling af Zeus, Laertes' Søn, Odysseus, du snilde!
Bladet fra Mund jeg tage da maa frimodig og sige,
310 Hvad jeg virkelig mener, og som det fuldbyrdet skal vorde,
For at I ikke skal komme og lokke mig hver fra sin Side.
Thi som Hades'es Porte den Mand vederstyggelig er mig,
Som i sit Hjerte eet holder skjult, men siger et andet;

Nej, jeg vil sige for sand, som det tykkes mig rettest at være;
 315 Hverken Atreiden, det lover jeg for, skal rokke mit Forsæt,
 Eller de andre Danaer; thi Tak man høster dog ikke,
 Slaas med fjendtlige Mænd man end uophørlig i Kampen.
 Lodden er ens, om man vover en Dyst eller hjemme forbliver:
 Krysteren skattes jo lige saa højt som den gæveste Kæmpe.
 320 [Døden den søvnige Mand saa godt som den dristige rammer.]
 Jeg har jo intet forud, for alt hvad jeg døjed og udstod,
 Sættende Livet paa Spil i Kamp baade tidlig og silde.
 Ret som en Fugl til de skaldede smaa hjembringer, hvad Æde
 Muligen finde den kan, er den selv end kummerlig faren:
 325 Saa mangfoldige Nætter jeg fik ej Søvn i mit Øje,
 Medens jeg Dagene brugte til Gavns i den blodige Kampfærd,
 Kæmpende haardt med Mænd, og det for Atreidernes Kvindfolk.
 Tolv befolkede Stæder har jeg lagt øde paa Sotog,
 Elleve tog jeg til Lands omkring i det muldrige Troia;
 330 Mange fortrinlige Skatte fra alle jeg gjorde til Bytte,
 Bragte det altsammen hid og gav det til Agamemnon,
 Atreus' Søn, som blev ved de hurtige Skibe tilbage;
 Godset han tog, uddelte kun lidt, det meste beholdt han;
 Andet som Hædersgaver han Konger og fornemme skænkede;
 335 De har dem trygt i Behold, og alene fra mig han den raned,
 Har i sin Vold min elskede Viv; dog, lad ham sig fryde
 I hendes Arme! Hvorfor skäl Argeier vel kæmpe med Troer?
 Hvad var vel Grunden, hvi Skarer af Folk drog hid med Atreiden?
 Var det mon ikke for Helenas Skyld, den haarfagre Kvinde?
 340 Mon vel af dødelig Slægt alene Atreiderne føler
 Elskov til Hustru? Nej, hver Mand, som er brav og forstandig,
 Elsker og skærmer sin Viv, som ogsaa jeg elskede hende
 Ret af mit inderste Hjerte, hvorvel hun var vunden i Spydkamp.
 Men da min Løn han har ranet med Svig, kan gerne han spare
 345 Flere Forsøg med mig; jeg det kender, han daarer mig ikke.
 Lad ham, Odysseus, med dig og de øvrige Konger betænke,
 Hvordan den brændende Ild kan bedst fra Skibene værges.
 Mig foruden har alt med mangfoldige Ting han sig anstrengt:

Han har jo bygget en Mur og trukket en Grav alt ved denne,
 350 Bred og betydelig lang, med trindt nedrammede Pæle.
 Dog, sligt baader ej stort imod Hektor, den myrdendes, Styrke.
 Mens derimod blandt Achaiernes Mænd jeg deltog i Kampen,
 Voved ej Hektor at kæmpe i Afstand fra Muren om Byen,
 Kun indtil Egen, der staar ved den skaiiske Port, han sig dristede;
 355 Der engang ene han traf mig; med Nød kun han undslap mit
 Angreb.
 Nu, da jeg ikke har Lyst til en Kamp med den herlige Hektor,
 Vil i Morgen jeg ofre til Zeus og til samtlige Guder
 Samt indskibe mit Gods, naar paa Dyb jeg Sejlerne trækker —
 Da skal du se, hvis dig lyster, og sligt dig ligger paa Hjerte,
 360 Over det fiskevrirlende Hav Hellespontos min Flaade
 Sejle ved Dagningen bort, bemandet med ivrige Rorfolk;
 Giver da god Sejlads den herlige Ryster af Jorden,
 Kan paa den tredje Dag jeg naa det muldrige Phthia.
 Der har i Mængde jeg Gods, som ved Opbruddet hid jeg lod
 hjemme,
 365 Guld desuden og Kobber, det røde, fører jeg herfra
 Med mig og graaligt Jærn samt skøntombæltede Kvinder,
 Alt, hvad ved Loddet jeg fik; men min Gave har den, som mig
 gav den,
 Røvet igen med Haan, den mægtige Drot Agamemnon,
 Atreus' Søn. Ham melde du alt, som her jeg det siger;
 370 Meld ham det højt, at enhver af Achaiernes Sønner maa fnyse,
 Pønser endnu han maaske paa Svig mod nogen Danaer,
 Han, som i Frækhed er svøbt; dog, mig at se i mit Aasyn
 Næppe fordrister han sig, hvorvel som en Hund han er skamløs.
 Hverken i Raad eller Daad med ham vil jeg have at skaffe.
 375 Lumskelig han mig bedrog; men tiere skal han mig ikke
 Daare med Ord. Lad det være ham nok! For mig kan han rolig
 Styrtte i Ulykke: Zeus, den vise, ham tog jo Forstanden.
 Vamle hans Gaver mig er; ej mer end et Fnug jeg dem agter.
 Ej om han loved mig ti, ja tyve Gange saa meget,
 380 Som han i Eje nu har eller andetstedsfra kan erhverve,

Eller hvad Gods til Orchomenos' gaar hvad eller til Thebai
 Hist i det Land Aegyptos, hvor Rigdomme huses i Mængde —
 Hundrede Porte har Staden, og ud gennem hver af dens Porte
 Kører vel to Gange hundrede Mænd med Heste og Vogne —;

385 Ej om Gavernes Tal var stort som Sandets og Støvets,
 Ej engang saa formaaed Atreiden mit Sind at formilde,
 Før han mig Fyldest har gjort for al den Tort, som mig nager.

Ikke mig lyster til Viv en Datter af Kong Agamemnon,
 Var hun end fager og fin som selv Aphrodite, den gyldne,
 390 Og til sit Arbejde snild som den lysblaaøjede Pallas,
 Aldrig dog blev hun min Viv; en anden Achaier han kaare,
 Som sig kan passe for ham og er højere Konning', end jeg er.
 Thi, hvis Guderne sparer mit Liv, og jeg naar til min Hjemstavn,
 Da skal nok Peleus selv en Kvinde til Hustru mig kaare.

395 Mange achaiske Piger i Hellas og Phthia der findes,
 Døtre af fornemme Mænd, som raader for Byer og Lande;
 Den, som af dem da huer mig bedst, gør jeg saa til min Hustru.
 Længe for sand i min Barm mit mandige Hjerte har ønsket
 Hjemme at ægte en retmæssig Viv, en passende Mage,

400 Og ved de Skatte at frydes, som Peleus, den gamle, erhverved.
 Livet' erstatte for mig kan ej al den Rigdom, man siger,
 Ilios ejed engang, den velbefolkede Kongsstad,
 Fordum, da Fred var i Landet, forinden Achaierne hidkom,
 Eller hvad Gods der gemmes i Pytho', den hellige Bjergstad,

405 Dybt under Tærsklén af Sten hos Skytten Phoibos Apollon.
 Okser og fedede Faar hel let man fanger paa Strejftog,
 Let Trefødder man vinder og knejsende, gulbrune Heste:
 Menneskets Livsaande' fanger man ej eller griber, saa atter
 Vende tilbage den kan, naar først Tændernes Gærde den undslap.

410 Mig, har min Moder fortalt, den sølverfodede Thetis,
 Fører til Dødens Maal to forskellige Maader at dø paa:
 Bliver jeg her og færdes i Kamp om Troernes Kongsstad,
 Da er min Hjemfart forspildt, men evindeligt vorder min Hæder;
 Hvis derimod tilbage til Fædrelandet jeg kommer,

415 Da er mit Ry forspildt, men da skal længe jeg nyde

Livet, og ikke saa snart skal Dødens Maal mig indhente.
 Men ogsaa alle de andre vil jeg indstændigen raade
 Hjem at sejle paa Stand: I mægter dog ej at betvinge
 Ilios' knejsende Stad, thi Zeus, Vidttordneren, strakte

420 Huldt over Byen sin Haand, og af Mod er Folket besjælet.

Nu, gaa da I tilbage og meld Achaernes Fyrster
 Dette mit Budskab — et hædrende Hverv for Folkenes ældste —

At de kan overveje et andet og klogere Paafund,
 Som ikke Skibene blot, men Folket tillige kan frelse

425 Hist ved de bugede Skibe; thi lidet kun baader dem dette,
 Som de har udtænkt nu, da ej min Vrede forvindes.

Phoenix forblive hos os og lægge sig her til at sove,
 At han paa Skibene med til Fædrelandet kan følge

Hjem i Morgen, ifald han har Lyst; jeg tvinger ham ikke.»

430 Saa han talte; da stille de tav og forstummed til Hobe,
 Studsende over hans Ord; eftertrykkeligt var jo hans Afslag.
 Langt om længe da mæled den gamle Vognkæmper Phoenix,
 Bristende lydt i Graad, thi han skjælv for Achaernes Skibe:

»Staar alvorlig din Hu til Hjemfart, stolte Peleide,

435 Vil du virkelig ej beskærme de hurtige Skibe

Mod den fortærende Brand, da Harm dig er falden paa Sinde,
 Hvor kunde fjernt da fra dig, min Søn, jeg blive tilbage,

Ene? Dig bød mig Peleus, den gamle Vognhelt, at følge

Alt paa den Dag, han fra Phthia dig sendte til Kong Agamemnon,

440 Ung og ukyndig endnu i den altødelæggende Krigsfærd,
 Som og i Taler paa Ting, hvor ogsaa Berømmelse vindes;

Derfor han sendte mig med, til Gavns at lære dig saadant:

»Baade at være en Ordenes Tolk og en Handlingens Øver.

Derfor, min Søn, vil ej fjernt fra dig jeg blive tilbage,

445 Ej engang om en Gud for vist mig loved at glatte

Denne min rynkede Hud og ung paa ny mig at gøre,

Som da jeg Hellas' forlod, hint Land med de dejlige Kvinder,

Alt for en Kiv med Ormenos' Søn, min Fader Amyntor.

Gram mod mig af Hjertet han blev for en haarfager Frille,

450 Hvem han elsked til Skændsel og Tort for sin Hustru, min Moder;

- Daglig ved mine Knæ min Moder bad mig, jeg skulde
 Lefle med Frillen, at Had hun maatte til Oldingen fatte.
 Moders Bud jeg lød; men min Fader, som mærkede Uraad,
 Stødte Forbandelser ud, de rædselsfulde Erinyer
- 455 Bad han desuden, at aldrig paa Skød han Søn maatte sætte,
 Avlet af mig, og disse Forbandelsens Ord fuldbyrded
 Underverdenens Zeus og den grulige Persephoneia.
 Plat umulig mit hidsige Sind nu kunde fordrage
 Længer paa Borgen at bo under Tag med min opbragte Fader.
 Venner og Frænder i Flok omringed mig nu for at prøve
- 465 Ved den indstændigste Bøn mig i Borgen at holde tilbage.
 Mangt et triveligt Faar, manges dorskfremvraltende Okse
 Slagted man nu; mangfoldige Svin, som bævred af Fedme,
 Sved man Børsterne af og strakte saa ud over Ilden;
 Derhos i rundeligt Maal flød Vinen af Oldingens Dunke.
- 470 Nætterne, ja, vel samfulde ni, tilbragte de hos mig,
 Skiftevis sad de paa Vagt, og ej blev Baalene slukte,
 Hverken i Porthallen til den stærktommurede Borggaard
 Eller i Forhallen, som er uden for Kammerets Fløjddør.
 Men da omsider den tiende Nat fremvældede bælgmørk,
- 475 Sprængte jeg Kammerets Dør, hvorvel den var tømret forsvarlig,
 Gik saa af Kammeret ud og sprang over Muren om Gaarden,
 Uden at Vagtens Mænd eller Ternerne mærked det mindste.
 Bort jeg drog gennem Hellas, det vildtudstrakte, som Flygtning,
 Og til Peleus i Phthia, det muldrige Faarenes Hjemland,
- 480 Kom jeg endelig; villig og huld mig Konningen modtog,
 Ja, han fik mig saa kær, som Faderen elsker sin kære,
 Enbaarne Søn, der fostres i Hus som Rigdommens Arving;
 Gods han i Mængde mig gav og meget Folk mig forlened,
 Og som Dolopernes Drot jeg boed paa Grænsen af Phthia.
- 485 Dig, Achilleus, gudlignende Helt, til den Mand, du er vorden,
 Tugted jeg op, da jeg elsked dig højt: ej vilde med nogen
 Anden til Gilde du gaa eller spise derhjemme paa Borgen,
 Før jeg dig tog og satte paa Skød og selv for dig smaaskar
 Sulet og madede dig og rakte dig Vinen at drikke.

- 490 Mangen en Gang det hændte, du spildte min Kjortel paa Brystet
 Over med Vin, naar du savled med Barnets besværlige Væsen.
 Saaledes meget jeg døjede, og meget for din Skyld jeg udstod,
 Tænkende paa, at Guderne jo mig selv havde nægtet
 Børn; da dig til min Søn, Achilleus, Gudernes Lige,
- 495 Kaared jeg, at du engang mig maatte beskærme mod Ufærd.
 Styr da dit hidsige Sind, Achilleus! ubøjeligt Hjerte
 Sømmer sig ikke for dig, selv Guderne kan jo formildes,
 Som dog i Kraft, i Hæder og Magt er endnu langt større;
 Dem kan ved Røgelse dog og ved venlige Bønner og Oftring
- 500 Enten af Vin eller Fedtdamp de bedende Mennesker atter
 Stemme til Mildhed, naar nogen har Synd og Brøde bedrevet.
 Ogsaa Gudinder for Bønner er til; de er Børn af Kronion;
 Runkne til Hobe, med haltende Fod og med skulende Øje
 Vandrer de frem bag Brøden med ængsteligt Sind og forsagte.
- 505 Stærk derimod er Brøden og flink til Bens, saa den løber
 Langt forud for dem alle og allevegne forinden
 Mennesker daarer; bagefter med Lægedom kommer da hine.
 Den, som for Zeus'es Døtre sig undser, saasnart de sig nærmer,
 Ham de Velsignelse bringer og hører hans Bøn, naar han beder;
- 510 Men naar en Mand dem afviser, urokkelig fast i sin Vægring,
 Fluks da drager de hen til Zeus med den Bøn, at i Ledtog
 Brøden maa vandre med ham, at bedaaret han derfor maa bøde.
 Lad disse Døtre af Zeus da ogsaa hos dig, min Achilleus,
 Møde hin Ærefrygt, som saa tidt dog bøjer den brave.
- 515 Ja, hvis Atreiden ej Gaver dig bød eller loved at give
 Fler dig med Tiden, men gram fremtured i haanende Medfart,
 Aldrig for sand jeg raaded dig da at aflægge din Harme
 Og Argeiernes Folk at beskærme, hvor svart de end trænger;
 Dog, nu byder han meget dig straks og lover med Tiden
- 520 Mer, og med Bønner til dig de herligste Mænd har han skikket,
 Dem af Achaiernes Folk han valgte, da disse du højest
 Elsker i Folket; thi gøre du ej deres Tale til Skamme
 Og deres Gang; før var det ej sært, at Harme betog dig.
 Lignende Sagn om de kækkeste Mænd i forrige Dage

- 525 Har vi jo hørt, naar Vrede dem svar paa Sindet var falden:
 Dog ved Gaver de bøje sig lod og formildende Tale.
 'Saadan en Hændelse, gammel og ej fra for nylig, jeg husker,
 Som den var; og blandt jer, mine Venner, jeg vil den fortælle:
 Mod Kureternes Folk Aitolernes krigsvante Sønner
- 530 Stred om Kalydons Stad, og drabelig slog de hinanden;
 Værget Aitolerne greb til det yndige Kalydons Forsvar,
 Men imod Byen Kureterne drog for at lægge den øde.
 Al den Jammer dem voldte den guldstoltronende Jagtmø
 Artemis, harmfuld paa Oineus, da hende til Ære han Høstfest
- 535 Ej havde holdt paa den bakkede Mark; hver Gud Hekatombe
 Nød, men til hende, den Datter af Zeus, slæt ikke han ofred,
 Glemte det, eller det faldt ham ej ind; dog, grovt han forbrød sig.
 Slagen af Harm da sendte et Uhyre herligt og vældigt
 Pilskudsgudinden, et fraadende Svin med snehvide Tænder,
- 540 Som paa Oineus' Mark efter Vane forøvede Ufærd.
 Dygtige Træer i Mængde med Rode det styrted til Jorden,
 Vendende op og ned paa Rod og Træernes Frugtblomst.
 Oineus ejed en Søn, Meleagros; han fældede Ornen;
 Rundt fra mangfoldige Byer han Mænd og Hunde til Jagten
- 545 Hented i Mængde; thi faa forslog ikke stort til at fælde
 Saadan et grueligt Dyr, som bragte hel mangan paa Dødsbaal.
 Men om det glubende Svins stivbørstede Skind og dets Hoved
 Vakte den høje Gudinde forfærdelig Larmen og Kivsmal
 Mellem Kureternes Mænd og Aitolernes modige Kæmper.
- 550 Mens nu den modige Helt Meleagros var med udi Felten,
 Gik det Kureterne ilde, og ej de mægted i Kampen
 Uden for Murene at holde Stand, endskønt de var mange;
 Men da den Helt Meleagros af Harm blev greben, som bringer
 Selv hos de viseste Mænd i Kog det svulmende Hjerte,
- 555 Da forblev han, vred i Hu paa sin Moder Althaia,
 Hos sin fortryllende Viv Kleopatra hjemme paa Borgen,
 Hvem Euenos' Datter, den smalbensmukke Marpessa,
 Fødte ved Idas, en Mand saa kæk, som ingen paa Jorden

- Dengang var; thi selv mod en Gud, mod Phoibos Apollon
- 560 Spændte forvoven han Buen til Kamp for Bruden den skønne;
 Dengang var det, at begge Forældrene hjemme paa Borgen
 Gav deres Datter det Navn Alkyone; thi hendes Moder
 Græd af Længselens Ve som den sørgeligt klagende Isfugl,
 Alkyon kaldet, da ranet hun var af Phoibos Apollon.
- 565 Hjemme hos hende han blev med indædt, nagende Harme,
 Pint af Forbandelsens Ord, som Moderen selv imod Sønnen,
 'Vred over Broderens Drab, i Bøn til Guderne raabte;
 Ned hun sig kasted paa Knæ med Taarer, som vædede Barmen,
 'Vildt paa den mange ernærende Jord hun banked med Hænder,
- 570 Medens til Hades hun skreg og den grulige Persephoneia,
 At hendes Søn maatte dø; og Erinys, som vandrer i Natmulm
 Med uformildeligt Sind, hun hørte fra Erebos Bønnen.
 'Snart ved Aitolernes Porte Kureternes Tummel og Bulder
 Lød, da Taarnene rantes; da skikked Aitolernes ældste
- 575 Gudernes ypperste Præster som Bud og bad ham saa bønlig
 Ud at drage til Hjælp og loved ham herlige Gaver;
 Hvor om det yndige Kalydons Stad det fedeste Jordsmon
 Findes paa Sletten, der bød de ham selv sig at vælge den bedste
 Lod, halvhundrede Tønder i Omfang, Hælvten til Vingaard,
- 580 Hælvten, for Plantninger bar, at afstikke til sig til Pløjning.
 Inderligt Gubben ham bad, den hestebetvingende Oineus,
 Selv han tren med sin Fod paa Højenloftskammerets Tærskel,
 Banked paa Dørens veltømrede Fløj, og Sønnen han bønfuldt;
 Inderligt bad hans Søstre saa vel som hans værdige Moder;
- 585 Dog, jo mere de bad, des mere han rysted paa Hoved;
 Inderligt bad ham de Venner, som kærest var ham af alle:
 Alt omsonst; ej Hjertet i Barm var til at bevæge,
 Før end det dundred paa Kamret med Skud og Kast, og paa
 Taarnet
- Op Kureterne steg og stak Ild paa Byen den store.
- 590 Da med klagende Skrig hans smuktombæltede Hustru
 Bad Meleagros og nævnede ham al den Jammer, som times
 Menneskens Børn, hvis Stad indtages af fjendtlige Krigsfolk:

Mændene slaas ihjel, hvert Hus gør Ilden til Aske,
 Børn bortslæbes af Fjender, og dybtombæltede Kvinder.
 595 Men da rørtes hans Sjæl ved den Nød, han hørte fortælle,
 Rask han iled og slutted om Krop sin skinnende Rustning.
 Saa Ødelæggelsens Dag han bort fra Aitolerne vendte,
 Følgende Hjertets Bud; men nu ikke længer man gav ham
 Rig og kostelig Skænk, omsonst afværged han Nøden.
 600 Ikke paa sligt du tænke, min Søn! lad aldrig en Guddom
 Vende til sligt din Hu! langt værre det var dog i Sandhed
 Sværdet at gribe til Værn, naar i Brand vore Snekker er stukne.
 Kom da, mens Løn er at faa! som en Gud skal da Folket dig
 hædre;

Hvis derimod i den blodige Strid ulønnet du drager,
 605 Mindre da vorder din Hæder, om end du afværger Kampen.«

Ham gensvared Achilleus, den Helt med det hurtige Fodtrin:
 »Phoenix, bedagede Fader, zeusfostrede! ej har jeg saadan
 Hæder behov; jeg hædret mig tror ved Zeus'es Beslutning',
 Og denne Hæder vil ej mig ved Skibene' glippe, saa længe
 610 Aanden mig bliver i Bryst og endnu mine Knæ sig bevæger.
 Dette jeg sige dig vil, og læg mit Ord dig paa Hjerte:
 Ikke du bør forvirre mit Sind med Klynken og Jamren
 For til Behag for Atreiden at være: det sømmer sig ikke,
 At ham du elsker; lad ikke til Had min Kærlighed vendes!
 615 Skelligt det er, at du krænker med mig den Mand, som mig
 krænker.

Vær en Konge som jeg! tag Hælvten af Æren, jeg nyder!
 Disse kan bringe mit Svar; men du, bliv her, og i bløden
 Seng til Hvile dig læg! Men aarle ved gryende Dagning
 Tales vi ved, om blive vi skal eller drage til Hjemmet.«

620 Talt; Patroklos et Vink han gav med Øjet i Tavshed,
 Phoenix at rede paa Stand en fasttømret Seng, at de andre
 Snart maatte tænke paa Hjemgang fra Telt. Da var det, at Aias,
 Telamons herlige Søn, tog Ordet og talte saalunde:

»Ætling af Zeus, Laertes'es Søn, Odysseus, du snilde!

625 Kom, lad os gaa! det tegner ej til, at vort Ærind skal lykkes;

Her forgæves vi gik; thi kom! lad os skyndelig bringe
 Svar til Danaernes Folk, skønt ej det glædeligt lyder:
 Sikkerlig længes derhjemme de svart. Men vildt er i Sandhed
 Vordet det mandige Mod, som bor i Achilleus'es Bringe,
 630 Han den haarde: ej ænsrer han mer Stalbrødrenes' Venskab;
 Ingen vi dog saa højt som ham ved Skibene hædred.
 Ubarmhjertige! mangen en Helt jo Mandebod' modtog,
 Selv om en Broder var dræbt eller Søn hensegnet for Mordstaal:
 Da forbliver i Landet den blodskyldsonende Drabsmand,
 635 Medens den anden betvinger sit mandige Sind og sit Hjerte,
 Naar han har modtaget Bod; men barskt og utæmmeligt Hjertet
 Er, som dig Guder slutted i Barm, og det for en enkelt
 Pige. Nu lover vi syv saa fagre, som vel de kan findes,
 Dertil mangfoldige Gaver; thi lad dit Hjerte formildes.
 640 Ær det gæstmilde Tag! Af Danaerne valgt til Gesandter
 Traadte vi under dit Tag. Og frem for de øvrige staar vi
 Som de bedste Venner af dig blandt alle Achaier.«

Ham gensvared Achilleus den Helt med det hurtige Fodtrin:
 »Aias, du Telamons Søn, du zeusopfostrede Folkdrot!
 645 Talt har du saa omtrent hvert Ord' som ud af mit Hjerte;
 Dog, mig svulmer af Galde mit Bryst', saa tidt mig i Tanke
 Rinder, hvor haanligen Atreus' Søn blandt Argeiernes Kæmper
 Har mig behandlet, som var jeg for sand en usselig hjemløs'.
 Gaa I nu blot og melder det Budskab, som jeg eder sagde:
 650 Ej paa den blodige Dyst jeg agter at tænke det mindste,
 Førend den kløgtige Priamos' Søn, den herlige Hektor,
 Til Myrmidonernes Snekker og Skibe sig nærmer, for Fode
 Huggende ned Argeiernes Mænd, og Skibene brænder.
 Dog, ved mit eget Telt og mit tjærede Skib vil vel sagtens
 655 Hektor nok standse med Striden, om end han er aldrig saa
 hidsig.«

Saa han taled, og hver med et tvehanket Bæger i Hænde
 Ofrede Vin; derpaa gik de hjem, i Spidsen Odysseus.
 Straks derefter Patroklos befol baade Turner og Svende
 Rede saa hurtigt som muligt til Phoenix et fasttømret Leje.

- 660 Villigen Ternerne lød hans Bud og bredte paa Løjbænk
 Skind og Bolster tillige og Lagen af fineste Hørspind.
 Der gik Gubben til Ro og ventede paa Morgenens Komme.
 Men i sit fastopbyggede Telt, i den inderste Lønkrog
 Sov Achilleus, hos ham sig lagde en skønkindet Pige,
 665 Phorbas' Barn Diomede, som fangen han førte fra Lesbos.
 Og til den modsatte Side Patroklos sig lagde og hos ham
 Iphis, den smuktombæltede Mø, som Achilleus ham skænkede,
 Dengang Enyeus' Stad, det knejsende Skyros', han indtog.
 Aldrig saa snart til Atreidens Telt kom hine tilbage,
 670 Førend Achaiernes Sønner i Møde dem løb og til Velkomst
 Hilste dem trindt med Pokaler af Guld og frittede begærligt;
 Først udspurgte dem dog Krigsfolkenes Drot Agamemnon:
 »Sig mig, Odysseus, du priselig Helt, Achaiernes Stolthed!
 Er han til Sinds, fordærvelig Ild fra Flaaden at vende,
 675 Eller har han sagt Nej? bor Vreden endnu i hans Hjerte«?
 Ham gensvarede Odysseus, den kæktudholdende Konning:
 »Atreus' hædrede Søn, Krigsfolkenes Drot Agamemnon!
 Han er ikke til Sinds sin Harme at slukke; han fryser
 Mer ustyrlig end før, ej ænser han dig og din Gave.
 680 Nej, han byder dig selv med Argeiernes Mænd at betænke,
 Hvordan Achaiernes Snekker og Folk du i Nøden vil frelse;
 Selv han trued endog, naar ad Dag det gryer i Morgen,
 Ud at trække paa Dyb de toftede, bugede Skibe.
 Ja, ogsaa alle de andre han vilde indstændigen raade
 685 Hjem at sejle paa Stand; I mægter dog ej at betvinge
 Ilios' knejsende Stad; thi Zeus, Vidttordneren, strakte
 Huldt over Byen sin Haand, og af Mod er Folket besjælet.
 Saa han talte; bevidne det kan de Mænd, som mig fulgte,
 Aias saavel som de to Herolder, forstandige begge.
 690 Phoinix, den gamle, lagde sig der, thi saa han befaled,
 At han paa Skibene med til Fædrelandet kan følge
 Hjem i Morgen, ifald han har Lyst; han tvinger ham ikke.«
 Saa han talte; da stille de tav og forstummed til Hobe.
 695 Længe nu tavse de sad, de modfaldne Mænd af Achaia,

- Til Diomedes omsider tog Ordet, den vældige Raaber:
 »Atreus' hædrede Søn, Krigsfolkenes Drot Agamemnon!
 Gid den uplettede Helt Achilleus du ej havde bønfuldt,
 Bydende talløse Gaver; i Forvejen er han jo trodsig;
 700 Nu har du blot endnu mere ham i hans Trodsighed styrket.
 Lad os da ikke ænse ham mer, hvad enten han rejser,
 Eller han bliver; i Kamp vil han drage paa ny, naar i Barmen
 Hjertet ham driver til Daad og en Gud ham vækker til Handling.
 Hører da dette mit Ord, og lader os alle det følge:
 705 Føjer til Hvile jer nu, naar først I Hjertet har kvæget
 Baade med Mad og Vin; thi det giver Kræfter og Kampmod;
 Men naar sig viser den skønne, den rosenfingrede Dagning,
 Stil da hurtigt til Skibenes Værn baade Kæmper og Heste,
 Væk deres Mod, og vis dig selv i Kamp blandt de første!«
 710 Saa han talte; og godt det huede Kongerne alle,
 Glade det Ord de fornam, som Hestebetvingeren sagde.
 Fluks efter Oftring af Vin enhver til sit Telt sig forføjede;
 Der til Hvile de gik og nød den kvægende Slummer.

Sekstende Sang.

X. Sang, Dolonien, er et Indskud uden Sammenhæng med de omgivende Stykker. I XI. Sang skildres Agamemnons Heltedåd, og hvorledes Nestor, da Achaierne trænges haardt, beder Patroklos komme til Hjælp med Myrmidonerne. XII.—XV. Sang indeholder en lang Række Kampskildringer — Kampen om Muren, Kampen ved Skibene, Zeus' Bedaarelse, Bortdrivelsen fra Skibene er de gamle Navne paa disse Sange. I XV. Sangs Slutning er Troerne trængt ind i Skibsløjren, og der kæmpes om Protesilaos' Skib. Derpaa fortsættes der i XVI. Sang, Patroklien:

- Saaledes kæmpede de hist om det toftforsynede Fartøj;
 Men for Achilleus, Mændenes Drot, fremtraadte Patroklos.
 Brændende randt hans Graad lig en mørkthenrislende Kilde,
 Som fra et Stengedsfjeld udgyder sin sortladne Vandstrøm.
 5 Ynk Achilleus ved Synet betog, hin rappe Peleide,
 Og med vingede Ord han taledes til ham og sagde:
 »Sig, Patroklos! hvi græder du dog som en liden Smaapige,
 Som efter Moderen løber med Bøn om at tages paa Armen,
 Klynger i Kjolen sig fast og vil standse den ilendes Bortgang,
 10 Stirrende op med grædende Blik, til Glutten hun tager?
 Ganske som hun, Patroklos, de modige Taarer du fælder.
 Har Myrmidonernes Folk eller mig du Budskab at bringe?
 Eller har særlig du spurgt nogen Tidende hjemme fra Phthia?
 Rygtet jo siger for vist, at Menoitios, Sønnen af Aktor,
 15 Lever, og Peleus, Aiakos' Søn, Myrmidonernes Konge,
 Hvilke vi bitrest af alle begræd, ifald de var døde.
 Eller du jamrer maaske for Argeiernes Skyld, som nu segner
 Hist ved de bugede Skibe, fordi de saa haardt har mig krænket?
 Tal! fordølg mig det ej, at vi kan vide det begge!«
 20 Sukkende dybt genmælede du, Vognkæmper Patroklos:
 »Peleus' Søn Achilleus, Achaiernes gæveste Kæmpe!
 Vær dog ikke fortørnet; thi svar er Achaiernes Jammer.

- Alle de Mænd, der ellers i Kampen stred som de bedste,
 Ligger ved Skibene nu og er saaret af Spyd og af Pile:
 25 Saaret af Pil er Tydeus' Søn Diomedes den stærke,
 Stungen med Spyd er Odysseus, Spydkæmperen, og Agamem-
 non,
 Og af en Pil Eurypylos' dybt blev saaret i Lænden.
 Læger, som snildt sig paa Urter forstaar, har travlt med at hele
 Krigernes Saar. Men ubøjeelig du dig viste, Achilleus.
 30 Aldrig betage mig Harm lig den, du gemmer i Brystet!
 Ulykkeshelt! Hvad Mand vil i kommende Slægter du gavne,
 Naar ikke nu fra smædelig Nød du Argeierne frelser?
 Ubarmhjertige! Saa var da ej Kong Peleus din Fader,
 Thetis var ikke din Moder: dig fødte det glimtende Havdyb
 35 Eller de svimlende Fjelde: saa haardt er i Barmen dit Hjerte.
 Gys dit Sind maaske af Gru for et varslende Gudsord,
 Har din ærværdige Moder fra Zeus forkyndt dig et saadant:
 Vel, saa send i det mindste da mig og giv mig i Ledtog
 Hele dit Folk! Kanske jeg et Lys' Danaerne vorder.
 40 Giv dernæst mig Forlov at aksle din glimrende Rustning;
 Hændes da turde det vel, at Troerne standsed med Striden,
 Holdende mig for dig, og Achaiernes krigsvante Sønner
 Aanded i Kviden atter og vandt lidt Frist med at kæmpe.
 Utrættet er vi, og let kan derfor de kamptrætte Stridsmænd
 45 Bort vi jage fra Snekker og Telte tilbage til Staden.«
 Saaledes trygled Patroklos, den Daare; thi, som det sig viste,
 Bad for sig selv han om gruelig Død og fordærvelig Ufærd.
 Greben af Mismod stærkt udbrød fodrappen Achilleus:
 »Ve mig, Patroklos, du Ætling af Zeus, hvad Ord har du
 talet?
 50 Ikke mig ængster et varslende Ord, som kom mig for Øre,
 Og min ærværdige Moder ej sligt fra Zeus mig forkyndte,
 Nej, men det er den pinligste Kval, som tynger et Hjerte,
 Naar sig en Mand formåster til Ransmandsdaad mod sin Lige
 Og ham berøver hans hædrende Løn, fordi han har Magten;
 55 Det er den Kval, som mig piner; thi Møje jeg udstod i Sindet:
 Pigen, som selv Achaiernes Folk mig kaared til Kampløn,

Hun, som med Lansen jeg vandt, da jeg hærget en knejsende
Borgstad,

Hende mig raned af Hænde den mægtige Drot Agamemnon,
Atreus' Søn, som var jeg for sand en usselig hjemløs.

- 60 Dog, lad fare, hvad fordum er sket; det var jo ej muligt
Vreden at huse bestandig i Sind; jeg mente i Sandhed
Ikke forinden at mildne min rasende Harme, men først naar
Larmende Gny og buldrende Kamp mine Skibe sig nærmed.
Spænd da du, Patroklos, om Skuldre min herlige Rustning,
65 Før til Kamp Myrmidonernes Folk, hvem Strid er en Gammen,
Siden en sortnende Sky af troiske Mænd allerede
Vældigen ligger om Skibene trindt, og Argeierne trænges
Tæt mod Strandbredden ned, hvor kun liden Plads der dem
levnes.

Hele den troiske Stad er frejdigen rykket imod dem;

- 70 Thi ej mere som før den forreste Del af min Hjelm de
Skuer i Nærheden blinke; snart skulde paa Flugten de fylde
Grøfterne med deres Lig, ifald den Drot Agamemnon
Venlig mod mig var i Hu; nu rundt om Lejren de kæmper.
Hverken jo raser nu mer, fra Danaerne Ufærd at værgе,
75 Lansen i Haand paa Tydeus' Søn, den Helt Diomedes,
Heller ej hører jeg længere den bydende Røst fra Atreidens
Hæslige Mund; men vidt genlyder den morderske Hektors
Tordnende Bud til Troernes Mænd, som med jublende Krigsraab
Efter den Sejr, de vandt, udbreder sig vidt over Sletten.
80 Dog, Patroklos, alligevel skal til Skibenes Frelse
Frem du storme med Kraft, at Fjenden med blussende Brande
Ej vore Skibe tænder og røver os Haabet om Hjemfærd.
Hør nu det Ord, som er vigtigst af det, jeg dig lægger paa
Hjerte,
For at du Hæder og Ros mig i fuldeste Maal kan erhverve
85 Hos det danaiske Folk, og at hjem de sender mig atter
Pigen, den skønne, og derhos mig skænker glimrende Gaver:
Faar du fra Skibene drevet dem bort, saa vend hjem! Selv om
ogsaa

Heres Husbond, den tordnende Gud, forlener dig Hæder,

Bør du dog ej uden mig begære at fortsætte Kampen

- 90 Mod de krigerske Troer; min Vanære vilde du øge;
Og naar du styrter de troiske Mænd og af Fryd over Kampen
Jubler, saa bør du dog ej mod Ilios føre dit Mandskab,
At af de evige Guder ej en fra Olympen skal træde
Ned til Kamp imod dig: dem elsker Fjernskyttens Apollon.
95 Vend da tilbage, saasnart du har bragt mellem Skibene Lysning,
Lad saa de andre paa Sletten kun slaas, saa meget de lyster.«
Saaledes Ordene faldt, som her med hinanden de skifted.
Aias ej længe holdt Stand, thi haardt af Spyd blev han kuert;
Zeus'es Vilje ham voldte den Nød og de herlige Troers
Kast; hel gruelig klirred den straalende Hjelm om hans Tinding,
105 Hver Gang den ramtes, og Hjelmens den velforarbejdede Bugle
Ramtes bestandig, og han blev træt i den venstre Skulder
Af at holde det glimrende Skjold; men ej dog af Pletten
Rokked de Skjoldet omkring ham, skønt kraftigt de drev deres
Lanser.

Vejret han drog med meget Besvær, og Sveden ham hagled

- 110 Ned ad alle hans Lemmer; ej ringest Frist til at puste
Blev ham forundt; bestandigen steg den Nød, han var stedt i.
Sig mig nu, I Muser, hvis Hjem er olympiske Sale,
Hvordan der først kom Ild paa Achaiernes bugede Skibe!
Frem stod Hektor mod Aias til Dyst, og sit mægtige Slag-
sværd

- 115 Drev han mod Lansen af Ask, bag Odden, hen imod Enden;
Stangen han hugged igennem, og Aias den Telamonide
Svang forgæves det stumpede Skaft; langt borte til Jorden
Faldt den kobberne Od, og højt den klirred i Faldet.
Aias fornam med Rædsel og Gru i sit mandige Hjerte
120 Gudernes Værk: at Tordneren Zeus hans Snille i Kampfærd
Ganske til intet nu gjorde og Troerne Sejren forlener.
Ud han af Skudvidde trak sig saa smaat; da kasted paa Skibet
Hine utrættelig Ild, og uslukkelig Flamme det omgav.
Saa tog Luerne fat i dets agtere Stævn; men Achilleus

- 125 Slog sig af Harme paa Laar og taledé saa til Patroklos:
 »Op, Patroklos, du Ætling af Zeus, du Hestenes Tumler!
 Alt jeg skuer den hærgende Ild, som ved Skibene flammer;
 Blot de ej Skibene tager og gør det umuligt at undfly!
 Rap dig! og spænd din Rustning om Krop, mens Folket jeg
 samler.«
- 130 Saa han talte; med straalende Malm Patroklos sig rusted.
 Først og fremmest om Læg han lagde de dejlig Skinner,
 Tæt over Anklerne sluttet de fast med sølverne Spænder;
 Dernæst spændte han trindt om sit Bryst den rappe Peleides
 Brogede Panser, der funkled saa blankt med tindrende Stjerner;
 135 Kastede saa over Skuldre det sølvbenaglede Slagsværd,
 Smedet af Malm, tog Skjoldet paa Arm, baade stort og for-
 svarligt,
 Og paa det kraftige Hoved han satte den prægtige Stridshjelm,
 Smykket med Hestehaarssvæv, vildt vajede Busken foroven;
 Greb saa til sidst to dygtige Spyd, som passed i Næven.
- 140 Ene den Lanse ej tog han, som var den gæve Peleides,
 Tung den var, forsvarlig og lang: ingen anden Danaer
 Kunde den svinge; Achilleus alene mægtet at svinge
 Lansen af Pelions Ask, som Cheiron foræred hans Fader,
 Fældet paa Pelions Top til Fordærv for de tapreste Kæmper.
 145 Hestene bød han Automedon fluks for Vognen at spænde,
 Hvem næst Achilleus; den knusende Helt, han ærede højest,
 Da han paalideligst var til i Kampen at vente paa Ordre.
 Ham Automedon kobled i Aag de hurtige Heste,
 Xanthos og Balios; rapt som Vindene kunde de flyve;
 150 Dem havde Zephyros avlet engang med Harpyien Podarge,
 Da ved Okeanos' rullende Strøm hun græssed paa Engen.
 Pedasos lod i Line han gaa, den dygtige Ganger,
 Der fra Eetions Stad var ført af Achilleus som Bytte,
 Og, skønt dødelig selv, et udødeligt Spand holdt den Skridt med.
 155 Rundt fra Telt til Telt iblandt Myrmidonernes Kæmper
 Vandred Achilleus og bød dem ruste sig. Glubende Ulve
 Ligned de ret, i hvis Bringe der bor umaadeligt Stridsmod;

- Har de paa Bjergene revet ihjel den mægtige Kronhjort,
 Gridsk de den sluger, og Blod dem rødt neddrypper om Flaben;
 160 Saa de stimler i Flok til en mørkthenrislende Kilde,
 Labber med tynde Tunger i Kanten af Vandet det mørke,
 Op da brækker de Blod paa Stand af Dyret, de myrded;
 Kækt slaar Hjertet i Bryst, men stram er Bugen af Mæthed:
 Saa fremstormede kækt Myrmidonernes Fyrster og Formænd
 165 Rundt om den brave Patroklos, Peleiden den fodrappes Fælle.
 Selv fremtren i Mændenes Kreds den gæve Achilleus,
 Hidsende Gangernes Mod og de skjoldbevæbnede Kæmper.

Efter en nærmere Beskrivelse af Myrmidonerne fortælles det, hvorledes Achilleus opmuntrer dem, udgyder Drikoffer og beder til Zeus om Berømmelse og lykkelig Hjemkomst for Patroklos. Saa drager Patroklos ud og angriber Troerne og trænger dem tilbage fra Skibene; blandt andre Tvekampe skildres en mellem Patroklos og Sarpedon, der dræbes. Troerne er flygtede; men uden at huske Achilleus' Ord forfølger Patroklos dem ind mod Byen. Apollon afværger hans Angreb paa Muren, opmuntrer Hektor og skræmmer Achaierne. Saa fortsættes der:

- Uden at slaa for Hektor forbi de andre Danaer,
 Men mod Patroklos han jog sit Spand stærkhovede Heste.
 Straks Menoitios' Søn til Jord nedsprang af sin Stridsvogn,
 Lansen i Kejten han holdt, og en Sten han greb med den højre,
 735 Blank og kantet, saa stor som hans Haand omspænde den kunde.
 Fast han traadte og kasted — han holdt sig ej længe fra Man-
 den —,
 Ej han kasted omsonst; thi Hektors behjertede Vognsvend,
 Priamos' Slegfredsøn, Kebriones, traf han i Panden,
 Just som i Haanden han Tømmerne holdt, med Stenen den skarpe.
 740 Begge hans Bryn slog Stenen itu, ej værnede Pandens
 Ben, men af Hovedet ud faldt hans Øjne til Jorden
 Tæt for hans Fødder i Støvet; brat sank han, ret som en Dykker,
 Ned fra den prægtige Vogn, og Livet fra Knoglerne flygted.
 Haanlige Ord du lyde da lod, Vognkæmper Patroklos!
 745 »Nej dog, hvor hurtig en Mand! og hvor let han paa Hovedet
 springer!
 Sæt, at ogsaa paa Havet det skete, hvor Fiskene stimer,

Mange mættede da denne Mand ved at fange dem Østers;
Springende ud fra Skibet, om Havet end var i Oprør,
Som nu paa Sletten fra Vognen saa let han paa Hovedet springer!
750 Sandelig, ogsaa blandt troiske Mænd der Dykkere findes!«

Saa han taled, og hen mod Helten Kebriones for han,
Ret som en glubende Løve, der, medens den hærger en Fæstald,
Bliver i Brystet ramt — dens egen Kamplyst den dræber —:
Saa med hidsigt Begær mod Kebriones sprang du, Patroklos!

755 Men i det samme var Hektor til Jord nedsprungen fra Stridsvogn.
Da om Kebriones begge begyndte en Kamp som to Løver,
Der paa et knejsende Fjeld om en Hind, som de skilte ved Livet,
Begge forsultne slaas med rasende Mod med hinanden:

Saa om Kebriones sloges de to stridsdygtige Kæmper,
760 Hektor, den straalende Helt, og Menoitiden Patroklos,
Gridske hinandens Hud med det grusomme Kobber at ridse.
Hektor den faldne ved Hovedet holdt og slap ham ej mere,
Medens Patroklos ham greb ved Benene. Ogsaa de andre
Troer bestod en Skærmydsel hel svar med Achaiernes Sønner.

765 Ret som naar Vinde fra Øst og Syd om Kap med hinanden
Ryster den tætbevoksede Skov i Bjergenes Kløfter,
Eg og Ask saavel som Korneltræ med Barken den sejge,
Saa mod hinanden de slaar de langtudstaaende Grene
Med en forfærdelig Larm, og det knager, naar Stammerne knæk-
ker:

770 Saaledes stormed Achaier og Troer til frygteligt Manddrab
Løs paa hinanden; fordærvelig Flugt randt ingen i Tanker.
Hvæssede Spyd i Mængde sig trindt om Kebriones planted
Samt de fjedrede Pile, som fløj fra Buernes Streng;
Mange forsvarlige Sten fik Mændenes Skjold til at vakle,
775 Alt som de dysted om ham; han laa med sit vældige Legem
Udstrakt, omhvirvlet af Støv; han tænkte ej mer paa sin Vogn-
kunst:

Medens den skinnende Sol nu stod paa Midten af Himlen,
Traf mangt dræbende Spyd fra begge de kæmpende Parter.
Men da saa Solen sig hælded mod Tiden for Oksernes Hvile,

780 Da var mod Skæbnens Beslutning endnu Achaierne stærkest.
Ud af Skudvidde da de Helten Kebriones slæbte,
Bort fra Troernes Tummel, og trak hans Rustning af Skuldre;
Fjendtlig til Sinds imod Troernes Mænd sig styrted Patroklos.
Tre Gange styrted han frem, saa vild som den stormende Ares,
785 Med et forfærdeligt Raab, og tre Gange ni Mand han dræbte.
Men da han fjerde Gang stormede frem med Kraft som en Gud-
dom,

Da var din Livsens Ende dig nær, du Søn af Menoitos!
Just som Kampen var skrappest, da kom dig Apollon i Møde,
Frygtelig; Guden dog mærked han ej, som skred gennem Stimlen;
790 Thi indhyllet i Taage saa tæt i Møde han gik ham.
Bag ham traadte han hen og slog hans Ryg og hans brede
Skuldre med Fladen af Haanden; da svimled det brat for hans
Øjne.

Straks slog Phoibos Apollon den prægtige Hjelm af hans Hoved,
Trillende frem den klirrede højt under Hestenes Fødder,
795 Hjelmen med Gitter og Kam, og helt blev den fyldige Haarbusk
Sølet i Blod og Støv. I forrige Tider umulig
Kunde den haaromflagrede Hjelm vorde sølet i Støvet,
Men som et Værn om sin Isse og dejlige Pande Achilleus
Bar den, den Guddomshelt; men Zeus til Hektor den skænkede
800 Nu paa sit Hoved at bære; det stunded jo stærkt mod hans Ende.
Knækket saa blev i Patroklos' Haand den mægtige Spydstang,
Tung, forsvarlig og lang, med Malmød; ned fra hans Skuldre
Gled det randede Skjold med samt sine Remme til Jorden.
Og af hans Bryst Apollon til sidst ham Brynien løsned.

805 Vildelse greb hans Sjæl, og slap paa de herlige Lemmer
Stod han forfærdet. Da kom ham til Livs og rendte ham bagfra
Spydet i Ryg mellem Skuldrene ind den dardaniske Stridsmand
Panthoos' Søn Euphorbos, som blandt jævnaldrende Svende
Baade var Mester i Kasten med Spyd, i Vognkamp og Løben;
810 Ogsaa tilforn han af Vogn vel tyve Mand havde slaaget,
Dengang han først drog i Kampen med Vogn, da Krigen han lærte.

Han var den første, som traf dig med Spyd, Vognkæmper Patroklos!

Stak dig dog ikke til Døde, men løb til Sværmen tilbage;

Ud af Skrammen sit Askspær han trak: han voved i Kampen

815 Ej mod Patroklos at staa, hvorvel han for Vaaben var blottet.

Kuet af Gudens Slag og Euphorbos' Lanse Patroklos

Trak sig tilbage til Fællernes Flok for Døden at undfly.

Knap blev Hektor nu var, at den modige Søn af Menoitios

Ramt af det hvæssede Malm tilbage sig trak, før han iled

820 Frem gennem Rækkerne, gik ham til Livs og stak ham med Spydet

Nederst i Lænden og stødte ham Kobberet tværs gennem Livet.

Brat han faldt, saa det drøned, til Sorg for Achaiernes Sønner.

Ret som naar Løven i Kamp faar Bugt med det vældige Vildsvin,

Naar de paa Toppen af Fjeld om en sparsomtspringende Kilde

825 Slaas med rasende Mod; thi drikke deraf vil de begge,

Men ved sin Kraft slaar Løven til Jord det stønnende Vildsvin:

Saaledes slog nu Hektor, Kong Priamos' Søn, med sin Lanse

Helten Patroklos ihjel, som alt havde fældet saa mange.

Fluks med vingede Ord han spottende taled saalunde:

830 »Vist, Patroklos, du troed vor Stad at skulle forstyrre,

Skille ved Frihedens Dag du vilde de troiske Kvinder,

Vilde dem føre paa Skib til Fædrenes elskede Hjemstavn.

Taabe! til Værn for disse har Hektors hurtige Heste

Jaget af Sted til Kamp, og jeg selv blandt stridbare Troer

835 Bruger saa flinkt som nogen mit Spyd og værger fra Landsmænd

Trældommens Dag; men dig skal Gribbene her faa at æde.

Stakkel! ej hjalp dig Achilleus, som dog er saa tapper en Kæmpe;

Hjemme han blev, men sagtens paa Vej han Formaning dig

medgav:

,Kom mig ikke tilbage, Patroklos, du Hestenæs Tumler,

840 Til vore bugede Skibe, forinden den morderske Hektors

Blodbestænkede Kjortel' om Bryst du sønder har revet.

Ventelig talte han saa, og din Hu han fristed til Daarskab.«

Afmægtig taled da du til ham, Vognkæmper Patroklos:

»Hektor, ja jubl du kun højt nu, da Zeus Kroniden har skænket

845 Sejrs dig, og Phoibos Apollon; thi dem det var, som mig kued

Uden Besvær; thi selv de trak mig af Skuldre min Rustning.

Men om saa tyve Mænd som du var traadt mig i Møde,

Var de dog faldne paa Stedet hver een, af min Lanse betvungne.

Skæbnen, den barske, det var og Letos Søn, som mig dræbte,

850 Derhos af Mænd Euphorbos, men du er den tredje, som slaar mig.

Dette jeg sige dig vil, og læg mit Ord dig paa Hjerte:

Heller ej selv har du lang Tids Frist til at vandre paa Jorden,

Alt staar Døden og Skæbnen, den mægtige, tæt ved din Side,

,Falde du skal for Achilleus' Haand, Aiakiden den gæve.«

855 Saa han taled, og Dødens Maal' tilhylled ham derpaa,

Ud af Lemmerne fløj hans Sjæl' og iled til Hades,

Jamrende over sin Lod: at skilles fra Manddom og Ungdom.

Ham tiltalede ogsaa som død den straalende Hektor:

»Hvad skal, Patroklos, det til, at en hurtig Død du mig
varsler?

860 Hvem ved, om ikke Achilleus, hin Søn af den haarfagre Thetis,

Rammes forinden og lader sit Liv for denne min Lanse!«

Saa han taled og trak af Saaret sin kobberne Spydsod,

Foden han satte paa Liget og baglæns fra Spydet ham stødte.

Fluks med Lansen i Haand han efter Automedon satte,

865 Som var den herlige Helt Aiakidens gudlignende Fælle;

Ham han vilde til Livs; men skrap løb Gangerne med ham,

Født af udødeligt Kuld, dem Guder forærede Peleus.

Attende Sang.

XVII. Sang — Menelaos' Heltedaa — skildrer Kampene om Patroklos' Lig, i hvilke især Menelaos og Aias er fremtrædende. Rustningen røver Hektor, men Liget selv beholder Achæierne. Antilochos, Nestors Søn, sendes til Achilleus med Budskabet. XVIII. Sang har efter sin Slutning Overskriften Vaabensmedningen; Sangens Begyndelse er denne:

Saa de fristed en Kamp, der med blussende Ild er at ligne;
Men til Achilleus som ilende Bud Antilochos ankom,
Helten han staaende traf ved de ligehornede Skibe,
Anende dybt i sit Sind netop det, som var sket allerede.

5 Greben af Mismod han taledes saa til sit mandige Hjerte:

»Ve! hvad betyder det dog, at de haarfagre Mænd af Achæia
Hen over Sletten paa ny til Skibene stimler saa rædde?
Bare dog Guderne ej den Kval mit Hjerte bereder,
Som af min Moder for længst er bebudet mig, naar hun fortalte,
10 At i mit levende Live den kækkeste blandt Myrmidoner
Skulde forlade den lysende Sol for Troernes Hænder.

Ja, han er visselig død, den kraftige Søn af Menoitios!
Slemme! jeg bød dig jo dog, naar den hængende Brand var for-
drevet,

Hjem til Flaaden at vende og ej mod Hektor at stride.«

15 Medens paa dette han grundede dybt i Sind og i Hjerte,
Tren i det samme ham nær den Søn af den herlige Nestor;
Brændende randt hans Graad, mens det grulige Budskab han
-meldte:

»Søn af den kløgtige Peleus! o, ve mig! et Jammerens Budskab
Faar du at høre for sand; gid sligt dog aldrig var hændet!

20 Dræbt er Patroklos, og hist en Kamp de bestaar om hans nøgne
Lig; hans Vaaben i Vold er hos den morderske Hektor.«

Talt; den sorte Bedrøvelsens Sky omhylled Achilleus.

Støv med Aske iblandt han greb med Hænderne begge,
Strøed det over sit Hoved og skænded det dejlige Aasyn,
25 Og paa den herlige Kjortel sig satte den graasorte Aske.
Selv i Støvet han kasted sig ned, med sit vældige Legem
Udstrakt han laa og skænded sit Haar med de rivende Hænder.
Ogsaa de Turner, han selv og Patroklos i Krig havde vundet,
Skreg i Bedrøvelse højt, i Hob om Achilleus de stimled,
30 Styrtende ud af Teltet; med Hænderne alle til Hobe
Slog sig heftigt for Brystet, og Lemmerne under dem rysted.
Ligesaa jamred Antilochos lydt, og grædende holdt han
Fast om Achilleus' Hænder — dybt stønned hans mandige
Hjerte —,

Greben af Angst, at han skulde med Staal overskære sin Strube.
35 Frygteligt jamrede han; det hørte hans værdige Moder
Siddende nede paa Havsens Bund hos sin aldrende Fader.
Bitterlig brast hun i Graad; trindt flokkedes Havets Gudinder,
»En og hver Nereide, saa mange som leved i Dybet.

50 Hulen de fyldte da ogsaa, den skinnende; alle til Hobe
Slog de sig for deres Bryst, og Thetis begyndte med Veraab:

»Kæreste Søkende, hører mit Ord, I Døtre af Nereus!
Lytter, saa skal I fornemme, hvad Sorg der bor i mit Hjerte!
Ve mig arme, ja ve mig, jeg Moder til Ulykkeshelten,
55 Jeg, som til Verden har baaret en Søn, uplettet og tapper,
Ypperst i Heltenes Kreds — i Vejret han skød som en Ympe;
Ham har jeg hæget saa trolig som Planten paa Frugthavens
Bakke;

Bort med de krummede Skibe til Ilios' Stad jeg ham sendte
Troernes Folk at bekriige; men hist i Peleus'es Kongsgaard
60 Aldrig jeg mer modtage ham skal hjemkommen fra Krigen.
Men saa længe han lever og skuer det straalende Sollys,
Døjer han Kval, og mit Komme kan ej ham baade det mindste.
Dog vil jeg drage derhen, min Søn vil jeg skue og høre,
Hvilken Bekymring ham traf, skønt borte fra Kampen han
dvæler.«

65 Alt som Ordet var talt, hun Hulen forlod, og de andre

Fulgte med Graad hende selv; Havbølgerne delte sig om dem.
Men da saa komme de var til det muldrige Troia, da fæsted
En efter anden paa Kysten de Fod, hvor rundt om Achilleus
Laa, optrukne paa Land, Myrmidonernes talrige Skibe.

⁷⁰ Hen til sin stønnende Søn da traadte den værdige Moder,
Lagde med lydelig Klage sin Haand paa den elskedes Hoved,
Og med vingede Ord hun jamrende taled saalunde:

»Ak! hvi græder du, Søn? hvad Sorg omspænder dit Hjerte?
Tal! fordølg mig det ej! Fuldbyrdet af Zeus er dog alting,

⁷⁵ Ganske saaledes som forud du bad med oprakte Hænder,
At i Forvirring Achaernes Mænd maatte flokkes ved Skibsstavn,
Trængende haardt til din Hjælp, og lide forsmædelig Medfart.«

Sukkende dybt til Svar hende gav fodrappen Achilleus:

»Sandt nok, Moder! Olymperen Zeus fuldbyrded mig alting;

⁸⁰ Dog, hvad gavner mig dette? Patroklos, min Ven, er jo falden,
Han, hvem højest af alle, ja højt som mit Hoved jeg skatted,
Ham har jeg mistet, ham Hektor har dræbt og plyndret hans
Rustning,

Hine forbavsende Vaaben, et Under for Øjet at skue,
Gaven, den glimrende skønne, som Guder forærede Peleus

⁸⁵ Alt paa den Dag, da de kasted dig hen paa en dødeligs Leje.
O, var dog du vedbleven at bo blandt Havets Gudinder
Hisset, og Peleus til Viv havde fæstet en dødelig Kvinde!
Nu derimod gik det saa, dit Hjerte til talløse Kvaler,
Da du berøves din Søn; thi ham modtager du aldrig

⁹⁰ Mer hjemkommen fra Krig; ogsaa mig forbyder mit Hjerte
Længer at leve blandt Mænd her paa Jord, medmindre jeg Hektor
Først af alle faar ramt med mit Spyd, og han Livet forliser,
Bødende svart for det Rov, han begik paa den Søn af Menoitios.«

Ham gensvarede Thetis paa Stand, udgydende Taarer:

⁹⁵ »Brat vil din Skæbne fuldbyrdes, min Søn, saadan som du taler!
Døden er rede paa Stand at ramme dig straks efter Hektor.«

Greben af Mismod dybt udbrød fodrappen Achilleus:

»Gid jeg da straks maa dø, da det ej sig saa vilde føje,
At jeg beskærmed mod Døden min Ven, som fjernt fra sin Hjem-
stavn

¹⁰⁰ Faldt; thi han savnede mig til at vorde hans Frelser fra Ufærd.
Nu, da jeg aldrig mer vender hjem til Fædrelandet,
Heller ej frelste Patroklos i Nød, saa lidt som de andre
Fæller, der segnede hen for den herlige Hektor i Mængde —
Men ved min Flaade jeg sidder, en unyttig Byrde for Jorden,

¹⁰⁵ Jeg, en Kæmpe, med hvem af Achaïas bepansrede Helte
Ingen sig maaler i Strid; men paa Ting er der dem, som er bedre.
Gid al Kiv maa udryddes af Guders og Menneskers Samfund
Samt al Harm; thi den driver den vise endog til at rase,
Ja, langt sødere selv end den mildtnedglidende Honning

¹¹⁰ Griber den om sig i Menneskets Bryst aldeles som Røgen:
Saadan som nu mig fortørned den mægtige Drot Agamemnon.
Dog, lad fare, hvad forud er sket, hvor dybt det end smerter,
Lad mig i Barmen betvinge mit Sind, da dertil jeg tvinges. —
Nu maa jeg bort, maa Hektor til Livs, som dræbte det elskte

¹¹⁵ Hoved; min Dødslod da tage jeg skal, saa snart det behager
Zeus og den øvrige himmelske Slægt at lade den komme.
Herakles' ikke engang, den vældige, slap jo for Døden,
Han, som dog højest af alle var elsket af Zeus Kronion,
Segne han maatte for Skæbnen og Heres usalige Vrede.
¹²⁰ Saaledes vil ogsaa jeg, da den fælles Skæbne mig venter,
Hvile, naar først jeg er død; men nu vil jeg Hæder mig vinde,
Og jeg skal bringe det til, at mangan dardanisk og troisk
Viv, fuldbarmet og fager, aftørre med Hænderne begge
Taarernes Strøm af blomstrende Kind og i Klager udbryder.

¹²⁵ Nu skal de mærke, at jeg fra Kampfærd rastede længe.
Hold mig da ikke fra Strid, skønt du elsker mig: ej du mig bøjer.«

Ham gensvarede Gudinden, den sølverfodede Thetis:

»Ja, til visse, min Søn! det er ej upriselig Gerning
Hjælp mod truende Død sine Venner i Faren at yde.

¹³⁰ Men, betænk, i Troernes Vold er din dejlige Rustning,
Smeddet af funklende Malm; den hjelmbuskrystende Hektor
Selv om Skuldre bærer den stolt; dog, tror jeg til visse,
Længe hoverer han ej, ham selv sig nærmer hans Ende.
Dog til den buldrende Kamp skal endnu ikke du drage,

- 135 Førend du ser mig igen og atter jeg staar for dit Aasyn;
 Thi naar i Morgen det gryr ad Dag og Solen er oppe,
 Kommer med dejlige Vaaben jeg hid fra Drotten Hephaistos.«
 Saa hun taled, og bort fra sin Søn hun vendte sig atter,
 Drejed sig om og sagde til Søstrene, Havets Gudinder:
 140 »Nu skal I atter i Havets Skød, det vidtstrakte, stige,
 Vandrer saa straks til Paladset, til Fader, den aldrende Havmand,
 Hjem og forkynnder ham alt; imens til højen Olympos
 Selv jeg begiver mig op, til den kunstberømte Hephaistos,
 Om han vil unde min Søn en herlig og glimrende Rustning.«
 145 Saa hun taled; da dukked de ned i det bølgende Havdyb,
 Medens til højen Olymp den sølverfodede Thetis
 Drog, sin elskede Søn en herlig Rustning at hente.

Hende nu Fødderne bar til Olymp. Men med skrækkelig
 Raaben

- Flygted imens Achaiernes Folk for den morderske Hektor,
 150 Og de sig nærmede alt Hellespontos og Skibenes Rækker.
 Heller ej havde fra Valen de pansrede Mænd af Achaia
 Mægtet Achilleus' Ven, den faldne Patroklos, at bjerge —
 Atter var naaet til ham baade Troernes Fodfolk og Heste,
 Hektor tillige, Priamos' Søn, i Kraft som en Lue.
 155 Tre Gange greb ved Foden ham fat den straalende Hektor,
 Gridsk at slæbe ham bort, mens højt han til Troerne raabte;
 Tre Gange stødte fra Liget ham bort Aianterne begge;
 Kraftudrustede Mænd. Dog fast, i Lid til sin Styrke,
 Styrtede snart han i Stimlen sig ind, snart atter han stille
 160 Stod og raabte med Kraft, men veg ej en Kende tilbage.
 Ligesom Hyrder paa Vang ej mægter den gulbrune Løve
 Bort at genne fra Liget af Kvæget, naar ret den er sulten:
 Saaledes mægted Aianterne ej, malmpansrede begge,
 Hektor, Priamos' Søn, fra Patroklos at kyse tilbage. —
 165 Bort han havde nu slæbt ham og vundet usigelig Hæder,
 Hvis ej Iris, saa rap som en Hind, til Peleiden var kommen
 Ilende ned fra Olymp med Bud, at han skulde sig væbne.
 Zeus og de øvrige vidste det ej: hun var skikket af Here.

- Trædende nær med vingede Ord saalunde hun talte:
 170 »Op, Peleide, til Kamp, du gruligste Krieger af alle!
 Vov for Patroklos en Dyst, om hvem foran Skibene hisset
 Stander en frygtelig Strid. Hinanden de dræber for Fode,
 Her de Mænd, som forsvarer hans Lig, hist Troernes Kæmper,
 Stormende frem for til Ilios hen, den stormrige Kongsstad,
 175 Bort det at slæbe med Magt; dog ivrigst den straalende Hektor
 Higer at rive ham bort; hel gerne han vilde fra bløden
 Hals afhugge hans Hoved og fæste paa Pæl det paa Muren.
 Op da! nøl ikke længer! lad Blu betage dit Hjerte:
 Skulde Patroklos en Leg nu vorde for Troernes Hunde!
 180 Skammen er din, om hans Lig kommer hjem, skamskændet af
 Fjenden.«

Hende paa Stand gensvared den Helt, fodrappen Achilleus:
 »Hvo blandt Guderne, Iris, har hid dig skikket med Budskab?«

- Derpaa ham svarede Iris igen, saa hurtig som Vinden:
 »Here mig skikkede hid, Kronions herlige Mage;
 185 Zeus, den højttронende, ej det ved, saa lidt som de andre
 Evige Guder, der bor paa Olymps' snedækkede Toppe.«
 Hende da svared Achilleus, den Helt med det hurtige Fodtrin:
 »Hvordan skal jeg gaa til Kamp? i Fjendernes Vold er min
 Rustning;

- Og min Moder forbød mig forinden til Strid mig at væbne,
 190 Førend hun selv kom hid og igen mig traadte for Øjne;
 Thi fra Hephaistos hun loved at bringe mig prægtige Vaaben.
 Ellers ej nogen jeg ved, hvis Rustning jeg nu kunde aksle,
 Det skulde da være Aias' Skjold, den Telamonides.
 Dog han færdes vel selv, kan jeg tænke, nu fremmest i Skaren,
 195 Myrdende Fjender med Spyd til Værn om den faldne Patroklos.«
 Derpaa ham svarede Iris igen, saa hurtig som Vinden:
 »Selv til fulde vi ved, at din herlige Rustning er ranet.
 Dog, ved Graven træd frem, som du er, og for Troerne vis dig,
 Om de maaske af Rædsel for dig vil standse med Striden,
 200 Og for at i deres Kvide Achaiernes krigsvante Sønner
 Maa kunne aande paa ny og vinde lidt Frist med at kæmpe.«

Alt som Ordet var talt, forsvandt den hurtige Iris.

Fluks sig rejste Achilleus, hin Yndling af Zeus, men Athene
Lagde den kvastede Aigis' omkring hans mægtige Skuldre,

205 Og med en Sky hans Hoved hun kransed, den høje Gudinde,
Gylden og tæt; fra ham selv lod en lysende Lue hun flamme.
Ret som en Røg, der stiger fra By, i Luften sig breder,
Fjernt paa en Ø, som trindt er besat af fjendtlige Krigsfolk —
Dagen igennem den haardeste Dyst paa Muren de frister,

210 Kæmpende fra deres By; men saa snart som Solen er dalet,
Stikkes mangfoldige Bavner i Brand, og højt op i Luften
Stiger saa Glansen, at Folk, som i Nærheden bor, kan den øjne,
Om de paa Skibe maaske vil komme til Frelse fra Ufærd:
Saa mod Himmelen steg hin Glans fra Achilleus'es Hoved.

215 Frem til Graven han tren, fjernt fra Muren; Achaiernes Krigsfolk
Kom han ej nær; thi sin Moders forstandige Raad han ihukom.

Staaende der han raabte, og fjernere Pallas Athene
Hæved sin Røst; og usigelig Skræk han Troerne indjog.

Ret som en Lyd der gjalder, naar i Trompeten der blæses,

220 Alt som morderske Fjender om By sig flokker til Angreb:
Saaledes gjalded det Raab, som Aiakos' Ætling opløfted.
Men da saa hine fornam Achilleus' tordnende Malmrøst,
Bankede Hjertet af Gru, og de fagermankede Heste
Vendte med Vognene fluks; thi i Sindet de anede Ufærd.

225 Skræk Vognstyrerne slog, da utrættelig Flamme de skued
Brænde saa frygtelig vild omkring Helten Achilleus'es Hoved,
Tændt af Gudinden Athene, den lysblaaøjede Jomfru.

Tre Gange hæved Achilleus sin vældige Røst over Graven,
Tre Gange Troer og Hjælpefolk kom i frygt som Forvirring,

230 Og af de dygtigste Mænd der segnede tolv: deres egne
Lanser og Vogne dem dræbte. Saa snart nu Achaiernes Sønner
Glade Patroklos' Lig havde ud af Skudvidde bjerget,
Lagde de Liget paa Baare: da stilled sig Vennerne rundtom,
Jamrende lydt; og til Følget sig sluttede Helten Achilleus;

235 Brændende randt hans Graad, da han saa sin trofaste Fælle

Ligge paa Baaren som Lig, af det hvæssede Kobber forreven.
Selv han havde ham sendt af Sted med Vogn og med Heste,
Ud til Kampen; men ej han igen ham hilste ved Hjemkomst.

Resten af Sangen skildrer Achilleus' og Myrmidonernes Klage ved Patroklos' Lig og Thetis' Gang til Hephaistos, der smedder Achilleus nye kostelige Vaaben.

Toogtyvende Sang.

HEKTORS DØD.

I XIX. Sang, Vredens Forsonelse, overgives de nye Vaaben af Thetis til Achilleus, der derpaa udsoner sig med Agamemnon; han modtager Gaverne, og han og Brisels klager over Patroklos, hvis Lig Thetis har beskyttet mod Forraadnelse. Da Achilleus gaar i Kampen, spaar hans Hest Xanthos ham hans nærførestaaende Død. I XX. og XXI. Sang, Gudekampen og Kampen ved Floden, skildres ved Siden af en Tvekamp mellem Aineias og Achilleus, Gudernes personlige Indgriben i Slaget, der ender med Troernes Flugt.

Saaledes drevne til Byen paa Flugt, saa rædde som Raakid, Køled de Sveden, og lænede op til det herlige Brystværn Slukked de Tørsten med læskende Drik; men Achaiernes Sønner Rykked mod Murene frem med Skjoldene fast imod Skuldre.

5 Dog, den grusomme Skæbne besnæred den straalende Hektor, Uden for Ilios blev ved den skaiiske Port han tilbage.

Fluks til Peleiden Achilleus nu taledede Phoibos Apollon:

»Peleus' Søn, hvi forfølger du mig med hurtige Fødder, Dødelig Mand en udødelig Gud? Du har nok ej mærket,

10 At med en Guddom du strider, da frem du farer saa hidsig.

Rent du glemmer din Kamp med Troerne, som du har skræmmet;

Ind i Byen de for dig slap, medens hid du dig fjerned.

Mig du dræber dog ej, en dødelig Mand er jeg ikke!«

Greben af Mismod dybt udrød fodrappen Achilleus:

15 »Grummeste Gud! fjernrammende Drot! ja, daaret mig har du,

Da du fra Muren har lokket mig hid; thi mange til visse

Havde endnu bidt i Græsset, før hjem de var komne til Staden.

Nu har du røvet mig glimrende Ros, og hine du frelste

Uden Besvær: du havde jo ej nogen Hævn at befrygte;

20 Hævne mig vilde jeg vist, naar blot jeg mægted og evned.«

Saa han taled, og stolt sine Skridt mod Staden han vendte,

Stormende frem saa raskt som en Væddeløbsganger med Vognen, Naar den i langstrakt Løb let traver af Sted over Marken: Saa bevæged Achilleus i Fart sine Knæ, sine Fødder.

25 Ham opdagede Priamos først, da han løb over Sletten, Straalende klart som Stjernen, der hen imod Sommerens Slutning Rinder paa Himmelen op, og hvis Lys i det natlige Mørke Tindrer med klarere Glød end de talrige Stjerner omkring den; Navnet Orions Hund har Menneskens Sønner den givet;

30 Klarest den skinner for sand, men Ulykke har den i Følge, Jordens usalige Børn den ogsaa hjemsøger med Feber: Saaledes funkled paa ham, da han løb, hans Kobber om Brystet. Lydt sig vaandede Gubben, med Hænderne slog han sit Hoved, Løftende højt dem i Vejret, og raabte med ynkelig Klage

35 Bedende ned til sin elskede Søn, som uden for Porten Stod, umættelig gridsk efter Kamp med Peleiden Achilleus. Ynkelig taled til ham den gamle, med Hænderne fremstrakt:

»Hektor, min elskede Søn! paa denne Mand du ej bie Ene og uden de andre, at ej du Døden dig henter,

40 Dræbt af Peleiden; thi langt den stærkeste er han i Sandhed, Han, den grusomme! Gid han saa højt var af Guderne elsket, Som han er elsket af mig! snart skulde da Hunde og Gribbe Æde hans Lig, og en gruelig Sorg mig væltes fra Hjertet. Mange mandhaftige Sønner han røved mig: nogle han dræbte,

45 Andre han sendte til Salg til langt bort liggende Øer.

Atter nu savned jeg tvende, da Troerne trængtes til Staden:

Hverken min Søn Polydoros jeg saa, ej heller Lykaon,

Hvilke den Dronning for Kvinder, Laothoe, begge mig fødte.

Lever de end i Fjendernes Lejr, da kan vi med Tiden

50 Løse dem hjem for Kobber og Guld, det har vi jo hjemme:

Altes, den hædrede Gubbe, har rigt udstyret sin Datter.

Men hvis de segned i Døden og alt er i Hades'es Bolig,

Da vil det smerte mit Sind og Moderen: vi har dem avlet;

Men af det øvrige Folk vil snart den Smerte forvindes,

55 Naar blot ej du ogsaa henter din Død, af Achilleus betvungen.

Kom da her ind bag Muren, min Søn! til Frelse for alle

- Troiske Kvinder og Mænd, at ej du skal skænke Peleiden
 Glimrende Ros, og du selv dit kostbare Liv skal forlise.
 Vær desuden barmhjertig mod mig, som endnu er i Live,
 60 Jeg usalige Stakkel, hvem Zeus paa Alderens Tærskel
 Vil lade dø en forsmædelig Død, naar stor Ve jeg har skuet:
 'Sønnerne slaas ihjel, bort Døtrene slæbes til Skændsel,
 Kamrene hærges paa Borgen med Vold, i græsseligt Blodbad
 Slænges mod Jorden de lallende Børn, og Sønnernes Koner
 65 Slæbes af Sted af Achaiernes Folk med afskyelige Hænder.
 Mig skal til sidst da henne ved Dør de graadige Hunde
 Sønderrive, naar en, som med skærende Kobber har ramt mig
 Eller har slaaet mig ned, har jaget mig Livet af Lemmer.
 De, som jeg fodrer paa Borg ved mit Bord til Bevogtning af
 Porten,
 70 De skal da drikke mit Blod og slagne med gruelig Galskab
 Strække sig ude ved Porten. En Yngling ej ilde det klæder
 Dræbt i Striden at ligge med Rifter af skærende Kobber,
 Smukt, selv efter hans Død, er alt, hvad han lader til Syne;
 Men naar en Olding er slagen ihjel, og graadige Hunde
 75 Skænder hans blegede Lokker, hans graalige Skæg og hans
 Blusel,
 Det er den tungeste Lod for Jordens usalige Sønner.«
 Saa lød Oldingens Ord, og de graalige Haar af sit Hoved
 Rykked han op med sin Haand; dog Hektor var ej at bevæge.
 Ogsaa hans Moder sig jamrede lydt med grædende Taarer,
 80 Barmen hun blottet, med venstre Haand fremrakte hun Brystet,
 Og med vingede Ord under Taarer hun taledede til ham:
 »Hektor! lad dette dig røre! forbarm dig over din Moder!
 Har jeg mit smertebedøvende Bryst dig rakt i din Barndom,
 Kom det i Hu, min Søn! og afværg den fjendtlige Kæmpe
 85 Inden for Muren, men ej til Kamp imod ham du dig stille,
 Han, den grusomme! Dræber han dig, skal hverken jeg selv dig,
 Lagt paa Baaren, begræde, du elskede Skud, som jeg fødte,
 Eller din rigtudyrede Viv; men fjernt fra os begge
 Skal ved Achaiernes Skibe de hurtige Hunde dig æde.»

- 90 Saa med jamrende Graad besvor baade Fader og Moder
 Bønlig den elskede Søn, men Hektor var ej at bevæge;
 Staaende blev han og ventede, til Helten Achilleus sig nærmed.
 Som naar en Øgle paa Fjeld, der har ædt af giftige Urter,
 Bliver i Reden, skønt frygtelig vrede, naar en Mand sig den nær-
 mer;
 95 Vildt den stirrer omkring og bugter sig fælt paa sit Leje:
 Saa med uslukkeligt Mod blev Hektor tilbage; ej veg han;
 Op mod Taarnets fremspringende Fod han læned sit Malmskjold,
 Og til sin mandige Sjæl han taledede, greben af Mismod:
 »Ve mig! ifald jeg nu gaar bag Muren ind gennem Porten,
 100 Da vil Polydamas først mig overvælde med Haansord,
 Han, som mig raadede den troiske Hær til Staden at føre
 Sidste usalige Aften, da Helten Achilleus sig rejste.
 Men jeg adlød ham ej; langt bedre det dog havde været.
 Men da jeg nu ved formastelig Id har forødet vort Krigsfolk,
 105 Blues jeg maa for Troernes Mænd og langkjortlede Kvinder;
 Blot ej en anden, en ringere Mand end jeg, nu vil sige:
 »Hektor har Folket forødt ved at stole for stærkt paa sin Styrke.'
 Saa vil man sige for sand; og for mig da langt bedre det vorder
 Kæmpende enten at dræbe Achilleus, før hjemad jeg vender,
 110 Eller, hvis ikke, da selv at dø med Ære for Staden.
 Dog, hvis nu min vældige Hjelm og mit buklede Rundskjold
 Ned jeg lægger paa Jord og mit Spyd mod Muren jeg støtter,
 Selv derimod gaar hen at møde den gæve Peleide
 Og saa lover ham Helena straks til Atreuse's Sønner
 115 Atter at give tilbage med samt de Skatte til Hobe,
 Som Alexandros til Troia hjemførte paa bugede Skibe —
 Det var jo Grunden til Krig —, og jeg lover Achaierne særskilt
 Andel i alt det øvrige Gods, som findes i Staden —
 Troerne vil jeg saa siden i Raadet en Ed lade sværge,
 120 Intet at skjule med List, men ligeligt dele det hele —
 Dog, hvi grubler i Sind jeg nu paa saadanne Tanker?
 Ej bør jeg tryglende træde ham nær; han forbarmer sig ikke.
 Ej vil han agte min Bøn, men slaa mig ihjel, hvis jeg kommer

- 125 Vaabenløs, ret som en Kvinde, naar ned jeg har lagt mine Vaaben.
Sandelig, nu er ej Tid at begynde med Tidernes Morgen.
Over for ham en Snak, saaledes som Jomfru og Yngling,
Jomfru og Yngling: det plejer for vist, naar fortroligt de snakker.
Bedre for sand at træde til Kamp saa hurtig som mulig:
130 Da skal vi se, hvem Olymperen Zeus vil Sejren forunde.»
Grublende saa han ventede; da nærmed sig Helten Achilleus,
Lig Enyalios selv, den hjelmbuskrystende Krigsgud,
Rystende Pelions' Ask, det grulige Spyd, paa den højre
Skulder, og Rustningens Malm omstraaled ham trindt med en
Lysglans,
135 Lige saa klar som brændende Ild eller Solen i Opgang.
Rød blev Hektor, da Helten han saa; at blive paa Stedet
Dristet han ej, men iled paa Flugt og lod Porten bag ved sig.
Frem da styrtet Achilleus i Lid til de hurtige Fødder.
Ret som en Glente paa Fjeld, den hurtigste Fugl under Himlen,
140 Let i susende Flugt gør Jagt paa en ængstelig Due —
Bange den flygter til Siden, men Glenten er nær, og bestandig
Slaar den mod Duen med skingrende Skrig, af Lyst den at tage:
Saa fremstormed han ivrig i Hu; men Hektor tilbage
Veg langs Troernes Mur, og Knæene rask han bevægede.
145 Varden de stormed forbi og Figentræet: saa blæstfuldt,
Stadig langs Muren af Sted, hvor Vejen for Vogne er banet.
Videre kom de forbi to klart henrislende Vændløb,
Kilderne, hvorfra Skamandros, den hvirvlende Flod, har sit Ud-
spring;
En af Kildernes Vand er varmt, og op af dens Bølger
150 Stiger, som Røgen af Ild, en Damp, der breder sig trindtom;
Kold derimod er den anden, selv midt i Sommerens Hede,
Ligesom Hagl eller Sne eller Vand, som Frosten har størknet.
Tæt ved Kilderne er til Vask der forsvarlige Gruber,
Muret med Kunst af Sten, hvor Troernes Koner og Piger
155 Plejede at bringe fra Byen til Vask de straalende Klæder
Fordum, i Fredens Tid, forinden Achaierne landede.

- Her forbi nu den flygtende løb og Forfølgeren bag ham —
Stærk var Manden, som veg, men en stærkere Mand ham for-
fulgte —
Fremad i rivende Fart; thi ej de løb om en Okse
160 Eller dens Skind, der jo sættes som Pris ved Mændenes Kapløb:
Hestebetvingeren Hektors Liv var Prisen, de løb om.
Som naar i strygende Fart enhovede Væddeløbsheste
Svinger paa Banen om Maal, og den glimrende Kamppris en
Trefod
Er eller ogsaa en Pige — en Ligbegængelse fejres —:
165 Saaledes tre Gange løb de rundt om Priamos' Kongsstad
Rask paa ilende Fod. Alle Guder betragtede det nøje.
Først til Orde da tog hin Guders og Menneskers Fader:
»Ha! for mit Øje jeg skuer en Mand, som højlig jeg elsker,
Drives om Muren paa Flugt; dybt røres min Sjæl over Hektor,
170 Han, som af Okser saa tidt har Laarstykker brændt mig til Offer
Snart paa det kløftede Idas' Top, snart atter i Byen
Oppe paa Borgen; men nu derimod den gæve Achilleus
Rundt om Priamos' Stad paa ilende Fod ham forfølger.
Derfor, velan, I Guder! betænk og vejer i Sindet,
175 Om vi fra truende Død skal frelse ham eller paa Stedet
Lade den kraftige Helt blive dræbt af Peleiden Achilleus.«
Ham gensvarede Athene, den lysblaaøjede Jomfru:
»Zeus, klartlynende Fader, Skysortner! hvad var det, du sagde?
Manden af dødelig Æt, hvis Skæbne forlængst er besluttet,
180 Ham paa ny nu frelse du vil fra den hylende Kampdød?
Gør det! men billige vil det ej alle vi andre Guder.«
Hende paa Stand Skysamlere Zeus gensvarede og sagde:
»Tritogeneia, mit elskede Barn, fat Mod! hvad jeg sagde,
Var ikke ment for Alvor; mod dig er jeg føjelig sindet.
185 Gør, hvad dig tykkes for godt, men gør det uden at nøle!«
Talende saa fremskyndede han Athene, som alt var
Ivrig derefter, og ned fra Olympens Tinder hun svang sig.
Hektor forfulgtes i jagende Løb af den rappe Achilleus.
Som naar en Hund i Bjergenes Skov et Hjortekid jager,

- 190 Som den fra Lejet har rejst, gennem Dale og bugtede Kløfter —
 Finder den end i sin Angst et Skjul bag Buskenes Grene,
 Følger dog Hunden bestandig dens Spor, til sit Bytte den finder:
 Saa kunde Hektor ej skjule sig bort fra den rappe Peleion'.
 Hver Gang i Løbet han prøved et Sving for at vige til Side
- 195 Mod den dardaniske Port', ind under de prægtige Mure,
 Om man maaske ved Skud kunde dække ham oppe fra Muren,
 Sprang Achilleus i Vejen ham fluks og drev ham bestandig
 Ud paa Sletten, men stedse han selv løb inde ved Staden.
 Som man i Drømme en flygtende tidt ej formaar at forfølge —
- 200 Hverken kan hin undslippe ved Flugt eller denne forfølge —:
 Saa kunde hin ej naa ham i Løb eller denne ham undgaa.
 Dog, hvordan havde Hektor nu Dødsgudinderne undflyet,
 Naar ej Apolon een Gang endnu, dog det var den sidste,
 Havde sat Fart i hans Mod og hans Knæ og ham staaet ved Siden.
- 205 Men ved et Vink med sit Hoved Achilleus forbød sine Kæmper
 Spyd mod Hektor at kaste, at ingen den Ros skulde vinde,
 Først at have ham ramt, og han selv kun være den anden.
 Men da de fjerde Gang naaed det Sted, hvor Kilderne risled,
 Greb Alfader sin gyldne Vægt og holdt den i Vejret,
- 210 Lagde derpaa for Døden, den smerterige, to Lodder,
 Een for Achilleus og een for den hestebetvingende Hektor,
 Greb saa om Midten og løfted: da sank Dødslodden for Hektor,
 Ned til Hades den for; da forlod ham Phoibos Apollon.
 Men til Peleion sig skyndte den lysblaaøjede Pallas,
- 215 Trædende nær med vingede Ord saalunde hun talte:
 »Stolte Achilleus, du Yndling af Zeus! nu skal vi to da sikkert
 Bringe Danaernes Mænd berømmelig Hæder til Flaaden,
 Naar vi Hektor har dræbt, trods al hans ustyrlige Kamplyst.
 Længer formaar han nu visselig ej vore Hænder at undfly,
- 220 Ej om saa Phoibos Apollon anstrengte sig aldrig saa meget
 Og for Aigisholderen Zeus sig vælted i Støvet.
 Bliv nu du staaende, pust efter Dyst; mens selv jeg til Hektor
 Gaar for at lokke ham frem til kækt dig i Kampen at møde.«
 Saaledes taled Athene, og glad i sit Hjerte han adlød,

- 225 Stod saa og læned sig fast til sit Askspær, hvis Od var af Kobber.
 Fluks Gudinden forlod ham og naaed den herlige Hektor —
 Grant hun Deiphobos ligned paa Vækst og det kraftige Mæle.
 Trædende nær med vingede Ord saalunde hun talte:
 »Kæreste! sandelig, skarpt forfølger dig rappen Achilleus,
- 230 Rundt om Priamos' Stad paa ilende Fod han dig driver;
 Dog, velan! lad os standse og kækt os til Modværgen stille!«
 Hende gensvared den høje, den hjelmbuskrystende Hektor:
 »Altid, Deiphobos, var du tilforn min kæreste Broder
 Frem for de øvrige Sønner, som Hekabe Priamos fødte;
- 235 Dog langt mer vil jeg nu i mit inderste Hjerte dig ære,
 Du, som for min Skyld vovede kækt, saa snart du mig øjned,
 Uden for Muren at gaa, mens de andre forbliver derinde.«
 Ham gensvared Athene, den lysblaaøjede Jomfru:
 »Kæreste! bønlig mig bad min Fader og værdige Moder
- 240 Med vore Frænder til Hobe, mit Knæ omfavned de alle,
 Inde bag Muren at blive: saa svart har Skræk dem betaget.
 Men af ulidelig Sorg jeg nagedes dybt i mit Hjerte.
 Lad os da nu rask storme til Kamp, og ej vore Lanser
 Spare vi vil, at snart vi kan se, om Helten Achilleus
- 245 Dræber os begge og bringer som Bytte den blodige Rustning
 Med sig til Skibene hjem eller lader sit Liv for din Lanse.«
 Saaledes taled Athene med Svig og ilede forud.
 Men da de farende frem under Øjne var komne hinanden,
 Først til Orde da tog den hjelmbuskrystende Hektor:
- 250 »Peleus' Søn! ej længer for dig vil jeg flygte som hidtil;
 Tre Gange rundt om Priamos' Stad jeg løb, og dit Angreb
 Dristed jeg ej at bestaa, nu derimod byder min Hu mig
 Kækt dig at møde, hvad enten jeg dræber dig, eller jeg falder.
 Kom, lad os tage Guderne med i en Pagt; thi de bedste
- 255 Vidner de er, og sikrest beskytter de Menneskens Pagter.
 Ej vil jeg grumt skamskænde dit Lig, hvis Zeus mig forunder
 Sejrrig hjem at drage fra Kamp og berøve dig Livet;
 Kun for din Rustning jeg plyndre dig vil, men skikke dit Legem
 Hjem til Achaierne straks, og paa lignende Vis skal du handle.«

260 Ham gensvared med rynkede Bryn fodrappen Achilleus:
 »Hektor, forhadte! tal ikke til mig om en Pagt mellem os to!
 Som mellem Løver og Menneskens Børn ej Edspagt kan være,
 Ligesom Ulv og Lam kan aldrig forliges i Hjertet,
 Nej, til evindelig Tid maa fjendsk de hade hinanden:
 265 Lige saa lidt kan jeg og du vise Venskab hinanden
 Eller en Edspagt slutte, nej, først maa falde den ene,
 Ares at mætte med Blod, den skjolddækte, kæmpende Krigsgud.
 Kom nu i Hu hver Kunst, du forstaar! nu bør du til visse
 Flinkt haandtere dit Spyd og dristig i Kampen dig vise.
 270 Ej undslipper du længer, ret snart skal Pallas Athene
 Styrte dig om ved mit Spyd, og betale du skal al den Smerte,
 Som mine Mænd mig har voldt, dem du rasende vog med din
 Lanse.«

Talt; med et Sving han slyngede ud den langskyggede Lanse;
 Dog, da han saa lige ud, han den undgik, den straalende Hektor,
 275 Thi han sig satte paa Hug, og flyvende hen over Helten
 Planted i Muld sig det kobberne Spær, men Athene det fanged
 Og til Achilleus det rakte, dog uden at Hektor det mærked.
 Fluks da Hektor taled til den gæve Peleion:

»Ej du ramte! saa har, Achilleus, du Gudernes Lige,
 280 Ej endnu fra Zeus du Besked om min Død, som du sagde;
 Men paa Bedrag og Svig din fiffige Tale var anlagt,
 For at jeg ræd ved din Snak skulde glemme mit Mod og min
 Styrke.

Ej skal dit Spyd for sand gennem Ryggen mig stinge paa Flugten,
 Fremad stormer jeg løs; thi stød dit Spær mig i Brystet,
 285 Skænker en Gud dig det Held. Dog, vogt dig nu vel for mit
 Malmspyd!

Gid dog saa sandt i din Hud du helt opfange det maatte:
 Lettes da vilde for Troernes Mænd den besværlige Kampfærd,
 Hvis du faldt; thi du er for sand deres haardeste Plage.«

Talt; med et Sving han slyngede ud den langskyggede Lanse;
 290 Midt paa Achilleus' Skjold han traf, ej var det et Fejlkast.
 Langt dog sprang fra Skjoldet hans Spyd. Da harmedes Hektor

Svart, at det hurtige Spær af hans Haand var fløjet forgæves;
 Helt mismodig han stod, af Spyd han kun havde det ene.
 Højt paa Deïphobos skreg han, den Helt med Skjoldet det hvide,
 295 Ønsked hans vældige Spyd, men han var nu ej i hans Nærhed.
 Klarligen Hektor i Sind begreb nu Sagen og udbød:
 »Ve mig! til Døden for sand nu Himmels Guder mig kalder!
 Fast jeg troed, den kække Deïphobos stod ved min Side,
 Men han er hist paa Muren, og mig har Athene bedaaret.
 300 Nu er den grusomme Død mig nær, og fjern er den ikke,
 Undgaa den kan jeg ej mer; alt længst var den altsaa besluttet
 Baade af Zeus og hans Søn, Fjernrammeren, som mig dog for-
 dum

Huldt beskærmed i Fare; men nu indhenter mig Skæbnen.
 Lad mig da ej uden Daad, uden Ros her Livet forlise,
 305 Lad en Bedrift mig øve, som vordende Slægter vil mindes!«
 Talende saa han af Balg uddrog sit hvæssede Slagsværd,
 Som ved hans Lænd var spændt, baade saare stort og forsvarligt,
 Stormed saa frem med et Sæt som en højflugtelskende Ørn, der
 Oppe fra sortnende Skyer slaar ned paa Marken og griber
 310 Enten et nyfødt Lam eller og en ængstelig Hare:
 Saa fremstormede Hektor og svang sit hvæssede Slagsværd.
 Frem sprang ogsaa Achilleus, af rasende Harmes hans Hjerte
 Svulmede højt, for Brystet han holdt til Dækning sit skønne
 Kunstforarbejdede Skjold, paa hans Hoved gynged den blanke
 315 Hjelm med firdobbelt Kam, vildt vajede de dejlige Guldhaar,
 Som Hephaistos i Mængde til Hjelmens Busk havde anbragt.
 Klar som Hesperos' tindrer, den dejligste Stjerne paa Himlen,
 Naar i den mørke Nat blandt tusinde Stjerner den vandrer:
 Saaledes blinkede den hvæssede Od paa det Spyd, som Achilleus
 320 Svang i sin højre med ondt i Hu mod den herlige Hektor,
 Spejdende efter et Sted, hvor hans straalende Hud kunde saares.
 Trindt var hele hans Hud med den herlige Rustning bedækket,
 Hektor i Kampen sig vandt, da han vog den stærke Patroklos,
 Ikkun ved Struben en Plet stak frem, hvor Skuldren og Halsen
 325 Nøglebenet forbinder og Saaret har Døden til Følge.

Der med sit Spyd Achilleus ham traf, da han stormed imod ham,
Helt gik Kobberets stingende Od gennem Halsen den bløde;
Men det malmtunge Spær skar ej Luftrøret igennem,
For at der end skulde levnes ham Frist til Ord og til Gensvar.

330 Brat i Støvet han faldt, og hoverende raabte Achilleus:

»Hektor! du troed dig vist, da du røved Patroklos' es Rustning,
Fri for Hævn og bekymred dig ej om mig, der var borte.
Daare! thi borte fra ham der sad en langt stærkere Hævner:
Hist ved de bugede Skibe jeg selv var bleven tilbage,

335 Jeg, som nu slog dig til Jord. Og dig skal Hunde og Fugle
Smædeligt flænge, men ham skal Achaierne festligt begrave.«

Afmægtig taled til ham den hjelmbuskrystende Hektor:

»O ved dit Liv, dine Knæ og ved dine Forældre jeg beder:
Lad ikke Hundene flænge mit Kød ved Achaiernes Skibe,
340 Nej, tag imod baade Kobber og Guld i rundelig Mængde,
Gaver, som byde dig vil min Fader og værdige Moder,
Naar til mit Hjem du skikker mit Lig, at efter min Død mig
Troer og troiske Kvinder kan ære tilbørlig med Baalfærd.«

Ham gensvared med rynkede Bryn fodrappen Achilleus:

345 »Ej ved mit Knæ besværg mig, du Hund! og ej ved Forældre!
Lige saa vist som i Harm jeg selv dit Kød kunde skære
Af og æde det raat for al den Sorg, du har voldt mig,
Er der ej nogen, som bort fra dit Hoved vil Hundene jage,
Ej engang om de saa ti-, ja tyvefold talløse Gaver

350 Vejed og bragte mig hid og mer mig loved med Tiden;
Ja, om Dardaneren Priamos bød dig selv med det røde
Guld at opveje, saa skal dog aldrig din værdige Moder
Lægge paa Baare dig hen og begræde sin Søn, som hun fødte,
Nej, men hele din Krop skal flænges af Hunde og Fugle.«

355 Døende gav ham til Svar den hjelmbuskrystende Hektor:

»Vel jeg dig kender, som her jeg dig ser! hvor skulde vel Bønner
Røre din Hu; thi af Jærn er det Hjerte, du bærer i Barmen.
Dog betænk, om ikke mod dig jeg Gudernes Harme

»Vækker, naar Dagen er kommen, da Paris og Phoibos Apollon

360 Dræber dig hist ved den skaiiske Port til Trods for din Kækhed.«

Saa han taled, og Dødens Maal tilhylled ham derpaa,
Ud af Lemmerne fløj hans Sjæl og iled til Hades,
Jamrende over sin Lod: at skilles fra Manddom og Ungdom.
Ham tiltalede ogsaa som død den gæve Achilleus:

365 »Dø kun du! Jeg tager min Dødslod, saa snart det behager
Zeus og den øvrige evige Slægt at lade den komme.«

Saa han taled og rykked af Liget sin kobberne Lanse,
Slængte den hen og drog ham af Skuldre den blodige Rustning.
Trindt omstimled ham straks en Flok af Achaiernes Sønner;

370 Hektors forbavsende Skønhed og Vækst de betragted med
Undren;

Ej traadte nogen derhen, som ej med Spydet ham ridsed.

»Mangen da talte saalunde med Øjnene vendt mod sin Nabo:

»Nej dog! langt blødere er at føle paa Hektor til visse,
End da med blussende Ild i Brand han stak vore Snekker!«

375 Saaledes taled mangel, gik hen og stak ham med Lanse.

Men da saa Helten Achilleus af Krop havde draget hans Rustning,
Rejste han sig og med vingede Ord blandt Achaierne taled:

»Venner, Argeiernes Drotter i Kamp, i Raad deres Talsmænd!

Nu, da mig Guderne skænkede det Held, denne Mand at betvinge,

380 Som har voldt os langt større Fortræd end de andre tilsammen,

Vel, lad da rundt om Staden os gaa med Vaaben i Hænde

For dem at friste og se, hvad Troernes Mænd har i Sinde,

Enten de Borgen vil rømme maaske, da Hektor er falden,

Eller dem lyster at blive til Værn, skønt Helten er borte.

385 Dog, hvi grubler i Sind jeg nu paa saadanne Tanker?

Hist ved Skibene ligger et Lig, ubegrædt, ubegravet,

Vennen Patroklos: ej glemmer jeg ham, saa længe jeg færdes

End i de levendes Tal og endnu mine Knæ sig bevæger;

Selv om i Hades' Bolig man ganske glemmer de døde,

390 Saa vil dog jeg selv hisset min Ven, den elskede, huske.

Dog velan, achaiiske Mænd! lad med skingrende Sejrsang

Hjem til de bugede Skibe os drage og føre ham med os.

Glimrende Hæder vi vandt, den herlige Hektor vi dræbte,

Hvem det troiske Folk som en Gud højagted i Staden.«

395 Talt, og et smædeligt Værk med den herlige Hektor han øved:

Begge hans Fødder igennem han stak i de Sener, som bagtil
 Løber fra Hæl til Ankel, og trak dem igennem med Remme,
 Bandt dem bag til sin Vogn og lod Hovedet slæbe mod Jorden,
 Sprang saa paa Vognen og løfted derop den herlige Rustning,
 400 Og med sin Pisk drev han Hestene frem, og villige fløj de.
 Støvet rejste sig tæt, som han slæbtes af Sted, og hans sorte
 Haar hang flagrende ned, i Støv indhyllt hans Hoved
 Laa, som før var saa fagert; men nu lod Fader Kronion
 Fjenderne midt i hans Fædreneland skamskænde det grusomt.
 405 Saa blev hans Hoved besudlet med Støv; men hans værdige
 Moder

Rev af Hoved sit Haar, langt bort hun slængte sit fine,
 Skinnende Slør og hulkede lydt, da Sønnen hun skued.
 Ogsaa den elskede Fader sig ynkelig vaanded, og rundtom
 Lød gennem Staden fra Folket fortvivlede Klager og Veraab.
 410 Jamren var stor overalt, som om hele den knejsende Kongsstad
 Ilios stod i luende Brand fra øverst til nederst.
 Folkene holdt med Nød den utaalsomme Gubbe tilbage:
 Ud af den høje dardaniske Port han brat vilde styrte.
 Ned i Skarnet med tryglende Bøn sig vælted den gamle,
 415 Hver en Mand han nævnede ved Navn, og bønlig han bad dem:
 »Slipper mig dog og lader mig gaa, om end I bekymres,
 Ene herfra og begive mig hen til Achaiernes Skibe.
 Bønlig besværg jeg vil hin formasteligt handlende Voldsmand,
 Om mine Aar han vil agte maaske og ynke min Alder.
 420 Ogsaa han selv har en Fader, affældig som jeg og bedaget,
 Peleus, som avled og fostred ham op til Troernes Jammer;
 Mig dog især har Kummer han voldt langt mer end de andre:
 Mangen en Søn han slog mig ihjel i den blomstrende Alder.
 Dog for dem alle jeg klager ej saa, skønt saare bedrøvet,
 425 Som for den ene, for Hektor, min Sorg over ham vil mig styrte
 Ned til Hades' Bolig. O, gid han var død i sin Faders
 Arme, da havde med Klager og Graad vore Hjerter vi mættet,
 Jeg og hans Mor, den usalige Viv, som til Verden ham bragte.«
 Saa han taled med Graad, og Borgerne sukked til Hobe.

430 Hekabe lydelig Klage begyndte blandt Troernes Kvinder:
 »Ak, hvi lever jeg Stakkel endnu efter al denne Kvide!
 Dig har jeg mistet, min Søn! og du var bestandig min Stolthed
 Dag og Nat, og en Trøst du var i Staden for alle
 Troer og troiske Kvinder; de hylded dig ret som en Guddom;
 435 Visselig var du ogsaa for dem et Værn og en Hæder,
 Medens du leved; men nu har Døden og Skæbnen dig truffet.«
 Saa hun taled med Graad, men ej endnu havde Hektors
 Hustru erfaret det mindste; thi intet paalideligt Budskab
 Havde forkyndt, hendes Husbond var bleven uden for Porten;
 440 Men i det indre af Huset hun stod og væved en Kaabe,
 Dobbelt, af Skarlagens Garn, med brogede Blomster indvirket.
 Og sine haarfagre Terner derhjemme beføl hun at sætte
 Fluks en rummelig Kedel paa Ild, at et Bad i Beredskab
 Varmt kunde staa til Hektor, naar hjem fra Striden han vendte.
 445 Stakkel! ej drømte hun om, at den lysblaaøjede Pallas
 Fjernt fra Bad ved Achilleus' Haand havde dræbt hendes Husbond.
 Oppe fra Muren fornam hun nu fluks en Jamren og Hysten,
 Skytlen af Haand hende faldt, over alle Lemmer hun rysted.
 Atter hun vendte sig da til de haarfagre Terner og udbrød:
 450 »Kom! to af eder mig følge! jeg selv maa se, hvad der
 hændtes.

Nys min værdige Svigermors Røst jeg hørte; og selv jeg
 Føler mit Hjerte i Halsen, og Knæene, mærker jeg, stivner.
 Nu fremvælder for vist over Priamos' Sønner en Ufærd.
 Gid mig aldrig for Øren det Ord maa komme; dog saare
 455 Frygter jeg, Helten Achilleus afskar den dristige Hektor
 Ene fra Byen og nu omkring paa Sletten ham jager
 Eller hans smertebringende Mod allerede har standset,
 Som ham besjæled; i Krigernes Rad vilde aldrig han blive,
 Nej, langt stormed han frem, ej veg i Kraft han for nogen.«
 460 Talende saa af Kamret hun for, en Mænade hun ligned,
 Højt banked Hjertet i Barm. To Terner fulgte med hende.
 Men da til Taarnet hun kom, hvor Mændene stod i en Stimmel,
 Standsed hun, kasted fra Muren et Blik og skued sin Husbond
 Slæbes af Sted foran Staden; de hurtige Heste ham slæbte

- 465 Ubarmhjertig af Sted til Achaiernes bugede Skibe.
 Trindt over Øjnene ned sig bredte det sorteste Natmulum,
 Brat tilbag hun sank, udaandende Livet i Afmagt.
 Langt hen ad Jorden hun tabte den skinnende Hovedbeklædning,
 Pandebaandet og Nettet, den flettede Snor og det skønne
- 470 Slør, som til Gave hun fik af den gyldne Viv Aphrodite
 Alt paa den Dag, da Hektor, den straalende Helt, hende førte
 Hjem som sin Brud fra Eetions Borg for glimrende Gaver.
 Trindt i Flok hendes Svigersker stod og Svogrenes Koner,
 Fast imellem sig holdt de den dødsens forskrækkede Kvinde.
- 475 Men da hun aanded paa ny og igen var kommen til Samling,
 Brød hendes Klage frem, og blandt Troernes Kvinder hun sagde:
 »Hektor! o, ve mig Stakkel! til samme Skæbne da altsaa
 Født vi begge, blandt Troerne du i Priamos' Hofgaard,
 Jeg i Thebai ved Foden af Plakos, den skovrige Klippe,
- 480 Hist i Eetions Borg, som ulykkelig selv har fra lille
 Fostret usalige mig! Gid han aldrig havde mig avlet!
 Dog, nu gaar du til Hades' Hjem dybt nede i Jorden,
 Medens du mig i frygtelig Sorg lader blive tilbage
 Her i dit Hus som Enke. Og Sønnen endnu er saa lille,
- 485 Som vi har avlet, vi højst usalige. Aldrig skal, Hektor,
 Du blive ham til Trøst, og han ej for dig, thi du døde.
 Frelses han end i den grusomme Krig mod Achaiernes Sønner,
 Saa vil dog Trængsel og Sorg i kommende Dage ham møde;
 Fremmede Mænd frarane ham vil de Marker, han ejer.
- 490 Faderens Dødsdag berøver et Barn dets forrige Venner;
 Stedse staar Taarer paa Kind, og Øjet er sænket mod Jorden.
 Lidende Nød gaar Barnet saa op til Faderens Venner,
 En han rykker i Kjortlen og hist en anden i Kappen;
 Ynkes saa een, han rækker en liden Stund ham sit Bæger:
- 495 Læben kan dermed han væde, men ej vederkvæge sin Gane.
 Tidt slaar ogsaa en Dreng, som endnu har Fader og Moder,
 Ham med Hænder og jager med haanlige Ord ham fra Maaltid:
 ,Pak dig herfra! din Fader er ikke Gæst ved vort Gilde!'
 Grædende skynder da Pogen sig hjem til Enken, sin Moder —

- 500 Sligt vil Astyanax hændes; paa Skød sad han før hos sin Fader,
 Spiste den skæreste Marv og Kød af flommede Beder;
 Og naar ham Sønnen betog, naar Barnet var træt af at lege,
 Tog ham en Terne i Arm, og paa Sengen han sødelig blunded,
 Blødt var Lejet ham redt, naar af Fryd hans Hjerte var mættet.
- 505 Nu vil Astyanax — saa blev han kaldt af Folket i Troia,
 Thi det var dig alene, som skærmede Muren og Porten —
 Nu vil Kummer han døje, berøvet sin elskede Fader.
 Nu ved de bugede Skibe skal fjernt fra dine Forældre
 Dig de vrimlende Orme, naar Hundene først du har mættet,
- 510 Nøgen æde, skønt Klæder i Hus der ligger i Mængde,
 Fine og yndige, vævet af Kvindernes kyndige Hænder.
 Nu vil med blussende Ild jeg brænde dem alle til Hobe:
 Dig de nytter jo intet, thi aldrig i dem skal du hvile;
 Lad dem da vorde din Hæder fra Troer og troiske Kvinder!«
- 515 Saa hun taled med Graad, og Kvinderne sukked til Hobe.

Fireogtyvende Sang.

HEKTORS UDLØSNING.

I XXIII. Sang skildres Patroklos' Baalfærd og Kamplegenet til Patroklos' Ære.
I XXIV. Sang skildres det, hvorledes Achilleus stadig mishandler Hektors Lig, indtil Zeus for-
barmes og sender Thetis til Achilleus, for at han skal udlevere Liget, og Iris til Priamos, at han
skal drage ud til Achilleus' Lejr for at løse det hjem.

- Alt som Ordet var talt, forsvandt den hurtige Iris;
Gubben nu fluks sine Sønner beføl i Beredskab at sætte
190 Vognen med Mulerne' samt en Kurv paa Karmen at snøre.
Derpaa forføjed han selv sig ind i sit Højenloftskammer,
Bygget af duftende Ceder', hvor mange Klenodier gemtes;
Kaldte saa Hekabe ind og taledes saa til sin Hustru:
»Stakkels Viv! fra Zeus et olympisk Bud kom der til mig:
195 Drage jeg skal for at løse min Søn til Achaiernes Skibe,
Bringende rigelig Skænk for Achilleus' Sind at formilde.
Sig mig da nu, hvad du i dit Sind formener om dette?
Selv tilskyndes jeg stærkt af inderlig Lyst og Forlængsel,
Bort til Achaiernes Snekker at gaa, ind i Fjendernes Krigslejr.«
200 Saa han taled, og hulkende lydt gensvared hans Hustru:
»Ak! hvor er din Forstand, for hvilken fordom du pristest
Baade hos fremmede Mænd og hos Folket, hvorover du byder?
Hvad! vil alene du vove dig hen til Achaiernes Skibe,
Vove at træde for Øje den Mand, som slog dig saa mange
205 Kraftige Sønner ihjel? Af Jærn' dit Hjerte maa være!
Faar han dig først i sin Vold, og fæster paa dig han sit Øje,
Hin blodtørstige, troløse Mand, da ynkes han ikke,
Ej vil han undse sig for dig. Thi lad os da nu i det fjerne,
Her i vort Hjem begræde vor Søn, hvem den mægtige Skæbne

- 210 Spandt ved Fødsl'en i Traad, den Stund jeg ham bragte til
Verden,
Hurtige Hunde at mætte saa langt fra de kære Forældre,
Hist hos den voldsomme Mand, hvis Lever jeg gerne gad æde,
Bidende dybt med Tand; da ramte den skyldige Gengæld
Ham for min Søn; thi han fælded jo ej en flygtende Nidding,
215 Nej, men for Troer og troiske Mænds fuldbarmede Kvinder
Frejdig han stred og tænkte kun lidet paa Flugt eller Vigen.«
Derpaa den gamle gudlignende Drot gensvared sin Hustru:
»Ej du mig standse, thi vandre jeg vil, og ej du mig være
Ulykkens varslende Fugl i min Borg; du bevæger mig ikke.
220 Ja, hvis ellers en dødelig Mand det havde befalet,
Selv om en Offerfortolker det var, en Præst eller Spaamand,
Vilde vi kalde det Tant og desto mer tage Afstand;
Nu derimod, da jeg selv baade saa og hørte Gudinden,
Gaar jeg; forgæves skal Guden ej tale. Men er det min Skæbne
225 Hist ved Achaiernes Skibe, de malmklædtes, Døden at hente,
Vil jeg det heller: Achilleus kan dræbe mig, straks jeg i Favnen
Kryster min elskede Søn og har stillet min Trang til at græde.«
Talt, og Laagene fluks paa de prægtige Kister han aabned.
Ud af disse han tog tolv Dækkener', straalende skønne,
230 Dernæst tolv enkelte Kapper', af Tæpper' lige saa mange,
Tolv fortrinlige Kaaber og Kjortler i lignende Antal.
Guld han tog og vejede af ti fulde Talenter',
To Trefødder' af skinnende Malm og tvende Par Kedler,
Dertil et kosteligt Bæger, som Thrakerne' havde ham skænket,
235 Dengang han did i Ærind var rejst; selv dette Klenodie
Spared i Borgen han ej; thi al hans Hu og hans Tanke
Stod til at løse sin Søn. Men ud af Hallen han jaged
Alle de troiske Mænd og for mod dem med smædende Haansord:
»Pak jer, I nedrige Skarn, I Skvaldere! Har I ej selv da
240 Hjemme Genvordighed nok, siden hid I kom mig at plage?
Er ej den Sorg jer nok, som Zeus Kronion har sendt mig:
Død er den kækkeste Søn, og det skal I selv faa at føle;
Nu langt lettere falde det vil for Achaiernes Sønner
Eder i Kampen at dræbe, da han er kommen af Dage.

- 245 Gid dog jeg maatte vandre herfra til Hades'es Bolig,
 Inden for Øje jeg ser vor Stad omstyrtes og plyndres.«
 Talt; saa jog han dem ud med sin Stav; for den hidsige Gubbe
 Sværmen tilbage sig trak. Saa skændte han paa sine Sønner,
 Skammed Hippothoos ud, Deiphobos, Dios den gæve,
 250 Dernæst Antiphonos, Pammon, den vældige Raaber Polites,
 Helenos samt Alexandros og Agathon, fager at skue,
 Samtlige ni udskammed den aldrende Konge og raabte:
 »Skynder jer, fejge, skændige Børn! Gid alle til Hobe
 Faldne I laa ved Skibene hist i Stedet for Hektor!
 255 Ve mig usalige Mand! jeg avled de kækkeste Sønner
 Trindt i Troernes Land; men af dem har jeg ingen tilbage:
 Mestor, en Mand som en Gud, og Troilos, frejdig i Vogndyst,
 Hektor tillige, der var som en Gud blandt Mændene — ikke
 Syntes han Barn af en dødelig Mand, men Søn af en Guddom —,
 260 Dem har Ares mig røvet, men Drogene har han mig levnet,
 Troløse Løgnere, Helte til Dans og Hoppen paa Tilje,
 Røvere frække, som Geder og Kid kun raner fra Landsmænd!
 Vil I se til i en Fart at spænde for Vogn og paa Karmen
 Pakke mig alt dette Gods, at vi snart kan ende vor Rejse.«
 265 Saa han taled, og slagne med Skræk for Faderens Dadel
 Ud i Gaarden de bar en ny, letrullende, prægtig
 Vogn til Mulernes Spand, og en Kurv paa Karmen de snøred,
 Løfted saa ned af Knag Mulernes Aag, som af Buksbom
 Smukt var skaaret, besat med en Knap og forsynet med Ringe;
 270 Derhos Remmen til Aaget de tog, ni Alen i Længden.
 Aaget til Kette de lagde nu straks paa den glattede Vognstang,
 Ude paa Spidsen af Stangen, og Ringen de skød over Naglen,
 Tre Gange Remmen de bandt til begge Sider om Knappen,
 Hver Gang om Stangen igen, og bøjed den ind under Spidsen.
 275 Derpaa de hentede den kostbare Skænk til Løsning for Hektor
 Ud af Kammer og pakked den ned i den skinnende Lastvogn,
 Spændte saa Muler i Aag, stærkhovede, vante til Koblet,
 Hvilke det mysiske Folk engang deres Fader foræred;
 Derpaa til Priamos' Vogn de Hestene hentede, dem Gubben

- 280 Havde til eget Brug og hæged ved Krybben den blanke.
 De lod nu spænde for Karm i den højtopyggede Forhal,
 Priamos selv og Herolden, med kløgtige Planer i Sindet.
 Pludselig traadte nu Hekabe frem; sørgmodig i Hjertet
 Nærmed hun sig, og et Bæger af Guld hun holdt i sin højre,
 285 Fyldt med den lifligste Vin til Ofring, forinden de kørte.
 Frem for Gangerne tren hun og tog saalunde til Orde:
 »Tag og hæld denne Vin for Zeus, og bed, at du atter
 Hjem i Behold maa komme fra Fjenderne, siden din Lyst dig
 Driver til Skibene hen, skønt mig slet ikke det huer.
 290 Derhos du bede tillige til Skyernes Mørkner Kronion,
 Drotten paa Ida, som kaster sit Blik vidt ud over Troia,
 At han vil sende fra højre den hurtige Fugl til et Jærtegn,
 Som er ham kærest af alle og stærkest af Himmels Fugle,
 At naar den varslende Fugl du selv har set med dit Øje,
 295 Frejdig ved den hendrage du kan til Danaernes Skibe.
 Dog, hvis ej Vidttordneren Zeus dig sender sit Jærtegn,
 Da vil jeg sandelig ej tilskynde dig eller dig raade
 Hen til Argeiernes Snekker at gaa, til Trods for din Attraa.«
 Derpaa den gamle gudlignende Drot gensvared sin Hustru:
 300 »Denne Begæring, min elskede Viv, vil jeg ikke dig afslaa.
 Godt det er at løfte til Zeus sine Hænder om Naade.«
 Saaledes talte den gamle og bød en Fadebursterne
 Over hans Hænder at gyde det klareste Vand, og tilbage
 Hurtig kun kom, og Kande med Fad i Hænderne holdt hun.
 305 Men da han havde sig toet, han Bægeret tog af sin Hustru,
 Stilled sig midt i Gaarden og bad, mens Vinen han ofred,
 Vendte mod Himlen sit Blik og tog saalunde til Orde:
 »Zeus, Alfader, idaiiske Drot, prisværdige, høje!
 Mag det saa, at Achilleus modtager mig huldt og forbarmes!
 310 Send mig desuden fra højre den hurtige Fugl til et Jærtegn,
 Som er dig kærest af alle og stærkest af Himmels Fugle,
 At naar den varslende Fugl jeg selv har set med mit Øje,
 Frejdig ved den hendrage jeg kan til Danaernes Skibe.«
 Bedende talte han saa; han hørte den vise Kronion.

- 315 Ud han skikked en Ørn, den Fugl, hvis Varsel er sikrest,
 Jægeren, mørk af Fjer, den plettede kaldes den ogsaa.
 Lige saa langt som Døren er bred i Højenloftskammer
 Hos den bemidlede Mand — til Gavns er den lukket med Laase —:
 Lige saa langt til Siderne ud stod hver af dens Vinger;
 320 Hen over Byen fra højre de flyve den saa gennem Luften;
 Glade blev alle, som saa det, da varmedes Hjertet i Barmen.
 Ivrig i Hu til Vogns nu steg den bedagede Konge,
 Styred saa gennem den gjaldende Hal og ud gennem Borggaard.
 Mulerne løb foran med Vognen, som rulled paa fire
 325 Hjul, dem styred Idaios, den kløgtige; Hestene bagved
 Traved; dem Konningen selv jog efter de andre med Svøben
 Rask af Sted gennem Byen, og Frænderne fulgte til Hobe,
 Jamrende heftig, som om han sin Død nu vandred i Møde.

Ude paa Sletten vender Frænderne om, og Priamos kører videre. Til hans Hjælp sender Zeus Hermes af Sted, og denne aabner alle Porte for ham og fører ham lige til Achilleus' Telt.

..... Straks Priamos sprang af Vognen til Jorden,

- 470 Men sin Herold Idaios tilbage han lod for at holde
 Muler og Heste. Saa traadte han frem for Achilleus' Bolig;
 Der sad Helten, hin Yndling af Zeus, og Oldingen traf ham
 Hjemme, hans øvrige Mænd sad fjernt; kun to af hans Svende,
 Helten Automedon nemlig og Alkimos, Gudernes Ætling,
 475 Syslede travlt omkring; nys havde han tæret sit Maaltid,
 Spist og drukket dertil, endnu stod Bordet foran ham.
 Ind tren Priamos nu; ej blev de ham var; til Achilleus
 Traadte han hen, omfavned hans Knæ og kyssed de haarde,
 Morderske Hænder, som havde ham dræbt mangfoldige Sønner.
 480 Som naar en Mand, der forøved et Mord i Fædrenelandet,
 Rømmer til fremmede hen, naar Forblindelsen svart har ham
 grebet,
 Hen til en rig Mands Hus, og med Studsen ham alle betragter:
 Saaledes studsed Achilleus, saa snart han Priamos skued;
 Ogsaa de andre blev grebne af Studsen og saa paa hinanden.

- 485 Tryglende hæved nu Gubben sin Røst og taled saalunde:
 »Kom din Fader i Hu, Achilleus, du Gudernes Lige!
 Lige som jeg han staar paa Alderens grusomme Tærskel;
 Muligen trykkes han ogsaa af Folk i Egnen omkring ham,
 Ej er der nogen, som værne ham kan mod Vold og mod Ufærd.
 490 Dog, saa længe han hører, at du endnu er i Live,
 Er i sit Hjerte han glad, og fra Dag til Dag kan han haabe
 Atter at se sin elskede Søn hjemkommen fra Troia.
 Men jeg usalige Mand, jeg avled de kækkeste Sønner
 Trindt i Troernes Land; men af dem har jeg ingen tilbage.
 495 Dengang Achaierne landed, halvhundrede Sønner jeg ejed;
 Nitten af dem af eet eneste Skød til Verden var komne,
 Alle de andre mig fødtes af Medhustruer i Borgen.
 Mange for sand blev slagne til Jord af den stormende Ares.
 Dog, min eneste, Hektor, som ene vor Stad kunde skærme,
 500 Ham har du dræbt for nylig, da Fædrelandet han værnede.
 Det er for ham, at jeg nu kommer hid til Achaiernes Skibe,
 For ham at løse af dig, og umaadelig Skænk jeg dig bringer.
 Blues for Himmelens Guder og fat Medlidenhed med mig!
 Tænk paa din Fader, Achilleus! jeg trænger end mere til Medynk:
 505 Fristet jeg har, hvad aldrig paa Jord nogen dødelig udstod:
 Manden, som dræbte min Søn, mod hans Mund har Haanden jeg
 udstrakt.«
 Talt, og Trang han vakte hos ham til Graad for sin Fader.
 Oldingens Haand han greb og stødte ham lempelig fra sig.
 Højt græd begge ved Mindet: for Hektor, den drabelig stærke,
 510 Oldingen græd og vred sig i Støv for Achilleus' Fødder;
 Men for sin Fader og dernæst igen for sin kære Patroklos
 Græd Achilleus, og højt i Tjald lød Hulken og Jamren.
 Men da saa Helten Achilleus med Klage havde sig mættet,
 Og den vemodige Længsel forlod hans Lemmer og Hjerte,
 515 Da sprang han op fra sin Stol, og den gamle ved Haanden han
 rejste,
 Greben af Ynk med hans graalige Skæg og blegede Lokker,
 Og med vingede Ord han taled til ham og sagde:

»Stakkel! mangfoldige Sorger for sand dit Hjerte har baaret.

Hvad! har alene du vovet dig hen til Achaiernes Skibe,

520 Vovet at træde for Øje den Mand, som slog dig saa mange
Kraftige Sønner ihjel? Af Jærn dit Hjerte maa være!

Dog, kom hid og sæt dig paa Stol, vore Sorger i Sindet

Lader vi hvile, hvorvel vi er dybt bedrøvede begge:

Sorg afhjælpes dog ej ved skrækkelig Jamren og Klage.

525 Guderne spandt det jo saa for Jordens usalige Sønner,

Kummer i Livet at friste; selv kender de intet til Sorgen.

Thi hos Kronion der staar to Kar i Hallen paa Tilje,

Fyldte med Gaver, det ene med onde, det andet med gode;

Hvem nu Lyneren Zeus tilskikker en Blanding af begge,

530 Han kommer snart i Ulykkens Kaar, snart ogsaa i Lykkens;

Hvem derimod blot onde han giver, han vorder et Udskud,

Og paa den herlige Jord, forfulgt af græsselig Armod,

Vanker han om, hverken Gud eller Mand ham agter det mindste.

Saaledes Guderne skænkede de herligste Gaver til Peleus,

535 Lige fra Fødselen af; thi mer end nogen paa Jorden

Har de med Rigdom og Magt Myrmidonernes Konge velsignet,

Og de ham gav, skønt dødelig Mand, en Gudinde til Mage.

Dog, ogsaa ham har en Gud givet Sorg; thi ej har hans Hustru

Sønner ham født i højen Palads til at arve hans Rige,

540 Ikkun een eneste Søn, som tidlig skal dø, og som aldrig

Vorder hans Alderdoms Trøst; thi fjernt fra Fædrenelandet

Sidder i Troia jeg her, til Jammer for dig og dit Afkom.

Du var jo ogsaa tilforn en lykkelig Mand, har man sagt mig;

Rundt om i Landet, som naar fra Lesbos; det Makar bebyggede,

545 Op til Phrygien hist og det vældige Hav Hellespontos,

Fandtes jo ingen, velsignet som du med Rigdom og Sønner.

Dog, siden Himmels Guder har denne Genvordighed sendt dig,

Hører du rundt om din By kun Kamp og grueligt Manddrab.

Slaa dig til Taals! og pin ej din Sjæl med evindeligt Klage,

550 Intet det baader dig dog over Sønnen den gæve at jamre,

Ej du til Live ham vækker; før anden Ulykke dig rammer.»

Derpaa den gamle gudlignende Drot gensvared saalunde:

»Byd mig ej sidde, zeusfostrede Helt, saa længe min Hektor

Ligger i Tjald, uhæget endnu, men skynd dig og giv ham

555 Fri, at mit Øje kan skue ham snart, og annam saa de mange

Gaver, jeg bragte. Gid disse maa glæde dig, gid du maa gense

Atter dit Fædreneland, naar først du mig har vist Skaansel.»

Ham gensvared med rynkede Bryn fodrappen Achilleus:

560 »Gamle! saa hør dog op med at plage mig! selv er jeg sindet

Hektor at give dig fri; thi som Bud til mig fra Kronion

Kom Havoldingens Datter, min Moder, som bar mig til Verden.

Ogsaa jeg ved i mit Sind, og grant jeg, Priamos, indser,

At en udødelig Gud til Achaiernes Skibe har ført dig.

565 Ej havde dødelig Mand, var han end i den kraftigste Ungdom,

Dristet i Lejren sig ind; straks set var han bleven af Vagten,

Ej heller havde saa let fra min Port Tværbommen han væltet.

Vogt dig da vel for at tirre paa ny mit forgræmmede Hjerte,

Ellers, du gamle, maaske jeg skaaned dig selv ej i Tjalden

570 Trods din ydmyge Bøn, men forbrød mig mod Zeus'es Befaling.»

Saa han taled, og Oldingen skjælv og lød hans Befaling.

Ud gennem Døren af Telt sprang Peleus' Søn som en Løve,

Ej alene; men to af de trofaste Svende ham fulgte,

Helten Automedon nemlig og Alkimos, hvilke Peleiden

575 Skattede højest blandt Mænd næst efter Patroklos, som døde.

Og i en Fart de spændte fra Karm baade Heste og Muler,

Førte den aldrende Drots Udraaber, Herolden, i Teltet,

Bænkede ham der, og fluks af Vognen med Hjulringe gode

Læssede de al den kostbare Skænk til Løsning for Hektor.

580 To af Kaaberne dog tilbage de lod og en Kjortel,

Vævet med Kunst, for at Liget beklædt kunde gives til Hjemfart.

Terner kaldte han ud og befalede dem at gaa til Side,

Liget at tvætte og salve, at Priamos ej skulde se det;

Ellers, hvis Sønnen han saa, af Sorg han let kunde tabe

585 Kraft til at tvinge sin Harm og Achilleus' Hjerte oprøre,

Saa at han slog ham ihjel og forsaa sig mod Zeus'es Befaling.

Men da saa Ternerne havde ham toet og salvet med Olive

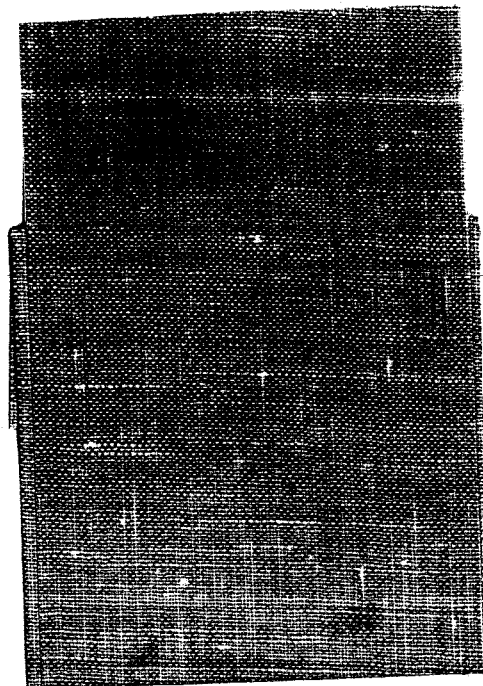
Og havde hyllet i Kjortlen ham ind og den prægtige Kaabe,

Løfted Achilleus ham selv og lagde ham ned paa en Baare,
590 Derpaa ham Svendene løfted med ham paa den skinnende Last-
vogn.

Dernæst i Klage han brast, og ved Navn han sin Stalbroder
kaldte:

»Vredes dog ej, Patroklos, paa mig, ifald du erfarer,
Ogsaa i Hades'es Bolig, at Hektor jeg nu til hans Fader
Giver tilbage, da rigelig Skænk han til Løsning har bragt mig.
595 Ogsaa af det jeg give dig vil din tilbørlige Andel.«

Der skildres videre, hvorledes Priamos holder Maaltid hos Achilleus og gaar til Ro hos
ham Den næste Morgen kommer Priamos til Troia med Hektors Lig. Andromache, Hekabe og
Helena klager ved det, det brændes og begraves med Højtidelighed. Og dermed slutter Digtet.

FORKLARENDE NOTER TIL HOMERS ILIADE I UDVALG

VED

CARL V. ØSTERGAARD

FJORTENDE OPLAG

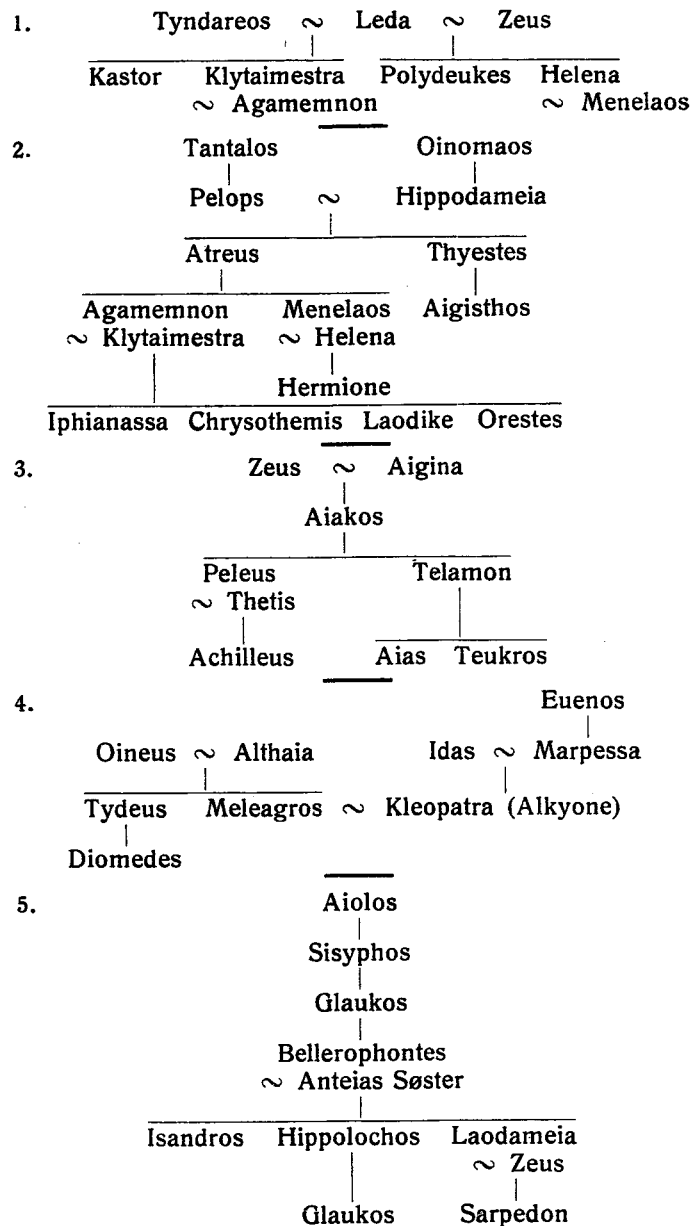
BRANNER OG KORCH

KØBENHAVN MCMLXVIII

Odense

~~Universitetsbibliotek~~

Nogle Stamtavler.

Forklarende Noter til Homers Iliade i Udvalg.

Der forudsættes noget Kendskab til Hovedtrækkene af Mytologien, specielt til den troiske Sagnkreds.

I.

- 1 *Gudinde*: det er Musen, Digteren anraaber om Hjælp til sit Forehavende. Ogsaa XVI 112 paakalder Digteren Muserne. — *Peleiden*: en Afledning som denne, der dannes af Faderens Navn (her Peleus), kaldes et Patronymikon; det var en Hæder at nævnes med sit Patronymikon; thi det kunde Trælle og ringe Mænd ikke.
- 2 *ulykkesvanger* eller, nærmere den græske Ordlyd, »forbandet«, idet Digteren fordømmer Achilleus' Vrede. Sml. XVI 46, XXII 395. Digterens Deltagelse for sine Skikkelser viser sig ogsaa som Medfølelse (XXII 403 f., 445) og i »Apostroferingen« (XVI 20, 744).
- 4 *dem selv*: efter homerisk Forestilling er Legemet Mennesket selv, mens Sjælen kun er Livsaanden, der i Dødsøjeblikket forlader Mennesket gennem Munden for i Underverdenen at føre en Skygetilværelse (sml. IX 408 ff.). Det græske Ord er Psychē (Aandepust), der er brugt f. Eks. IX 322, 401, XXII 161, 467. En anden Betegnelse for Sjæl, i Betydningen Sind, Mod, Vilje, Livskraft, er Thymós, der i Oversættelsen er gengivet ved Lyst (XXII 142), Hjerte (XXII 312), Mod (I 192). Sædet for Thymós er Phrénes (Mellemgulvet), der ogsaa bruges om Hjerte og Forstand; sml. N. t. V. 103.
- 5 *Zeus'es Beslutning*: hermed hentydes til det følgende (V. 488—530), hvor Zeus lover Thetis, at Achilleus skal faa Hævn ved, at det gaar Achaierne ilde i Kampen.
- 11 *Bønpræst*: hyppigere er Præsten betegnet som Offerpræst. IX 575 nævnes »ypperste Præster«.
- 14 f. For at indgyde hellig Ærefrygt har Præsten om sin Stav svøbt det hvide Bind af Uldtraade, som smykkede Hovedet paa Apollons Billedstøtte eller maaske snarere hans Alter i Chryse, hans Hjemstavn; sml. V. 448.
- 17 *bēnpansrede*: foruden Benskinne — til hvert Ben en bøjlet og paa Indersiden foret Plade af Bronze — bestod den fuldstændige Udrustning endnu af fem Dele, der opregnes XVI 131—40.

- 18 *Olympen*: det snedækkede Bjerg Olympos i Thessalien; sml. XVIII 186. — *forunde*: Guderne bestemmer Begivenhedernes Gang, sml. IX 136, 393, XVI 844 f., XVIII 8, XXII 379, som Zeus V. 5, 128 f., XVI 120 f.
- 19 *Priamos' Stad*: at det er Troia (Ilios), er altsaa Tilhørerne bekendt.
- 26 *de bugede Skibe*: den homeriske Tids Skibe krummede sig for og bag op til høje Stævne. Skroget var sortmalet eller tjæret, Forstævnen gerne rød. Kun For- og Agterstævn var forsynet med Dæk; imellem dem var Rorbænke. Bemandingen var gerne 50—60 Mænd. Paa Skibet, der bringer Hekatomben til Chryse, var der tyve Roere (V. 309). Den midterste af Tofterne havde en Indskæring til Masten, der, naar den rejstes, stod fast i Masteholderen i Bunden og holdtes af Tove til For- og Agterstævn. Masten bar en Raa, til hvilken det store Sejl blev gjort fast; dette kunde strammes eller slappes ved Skøder. Naar der roedes eller Skibet laa stille, laa Masten i Bunden; Aarerne var med Remme fæstede til Aaretoldene og havde brede Blade. Roret var kun en særlig bredblad Aare med Rorpind. — Fortøjning bestod dels i Tove, der forbandt Bagstævnen med Land, dels i Ånkerstene, som kastedes ud fra den mod Søen vendte Forstævn. Sml. V. 433 ff.
- 30 Her er Betegnelsen *Argos* brugt om Agamemnons Rige omkring Mykene; andre Steder bruges det om hele Peloponnes. Folkenavnet Argeier (V. 79) benyttes endogsaa — afvekslende med Danaer (V. 42) og Achaier (V. 2), som forekommer i ægyptiske Indskrifter, — om alle Grækere.
- 31 Den krigsfangne Kvindes Lod, sml. VI 426, 454 ff., IX 593, XXII 62; krigsfangne Mænd sælges: XXII 45.
- 37 f *Chryse* og *Killa* skal efter Oldtidens Kommentarer ligge ved Kysten af Mysien i det nordvestlige Lilleasien. *Tenedos* er en lille Ø tæt ved Kysten af Troas.
- 39 *Smintheus* er et Navn, hvormed Apollon paakaldes som den, der befrier for den Plage, Markmusene forvolder. Han dyrkedes ogsaa i historisk Tid under dette Navn netop i de Egne, hvorom der her er Tale. — *Tempel*: i Reglen husker Digteren, at den Tid, han skildrer, ikke kendte til Tempelbygninger.
- 44 ff. Skildringen af den forbitrede Apollon har paavirket den Kunstner, der skabte »den belvederiske Apollon«. Se Indl. 4.
- 47 *lig Natten*: Se Indl. 5 c.
- 50 Til Grund for denne Bemærkning ligger maaske den virkelige Forestilling om en Pest, der begynder som en Kvægpest og derpaa ved Smitte breder sig til Menneskene.
- 55 *den tiljearmede*: Kvindernes Dragt lod Armene være blottede helt oppe fra Skuldrene; den bestod af et enkelt langt Gevandt (Peplos), der med Spænder holdtes fast paa Skuldrene og ved et Bælte bragtes til at slutte om Livet. Om Hovedbeklædningen se XXII 468 ff.

- 57 *samlet ... i Stimmel*: flere Udtryk om samme Ting som V. 78 f. og hyppigt.
- 65 *Hekatombe*: med dette Ord betegnes egentlig (et Offer af) hundrede Okser, men det bruges om ethvert Festoffer.
- 69 ff. Maaske forudsætter Omtalen af Kalchas Sagnet om Iphigeneias Oftring, der ikke udtrykkelig nævnes af Homer (IX 145); saaledes forklare ogsaa Agamemnons Tiltale til Kalchas V. 106 ff. og hans krænkende Ord om Klytimestra V. 113 f., til hvem hans Forhold efter senere Fremstilling var ødelagt ved Datterens Oftring.
- 71 *forlenet*: som Guderne Bellerophontes Skønhed (VI 156), Peleus Rigdom og Magt (XXIV 534); sml. V. 178, 279, II 205 f.
- 103 *Hjerte*: paa Græsk staar Phrēnes, Mellemgulvet, Affekternes Sæde, atter V. 193; sml. XXII 357. Som Følelsernes Sæde nævnes Hjertet (»Brystet«), f. Eks. IX 646.
- 113 Se N. t. V. 69 ff.
- 115 *kvindelig Gerning*: denne bestod i Ledelsen af Husvæsnet (bl. a. Opsynet med Tjenestekvinderne) og frem for alt i at spinde og væve.
- 125 *naar Byer vi tog*: der hentydes til Strejftog mod Byerne og Øerne i Egnen om Ilios; saadanne Fejder hører til det historiske Grundlag for Iliaden. Sml. VI 415, IX 328 ff.
- 128 f. Som V. 18.
- 131 *gudlignende* bruges om en Række Skikkelser i Digtene, naar de er af fornem Byrd; paa lignende Maade zeusfostret (V. 176); se ogsaa N. t. III 158.
- 138 *Telamons Søn*: Aias (den høje), som var Tilhørerne bekendt. Se Stamtavle 3.
- 145 *Idomeneus*: Kreternes Fører, se III 230.
- 149 *listige Prækker*: Achilleus sigter Agamemnon for at ville fjerne ham ved at sende ham til Chryse, for at han saa under hans Fraværelse kunde røve ham hans Løn.
- 154 ff. Achilleus anfører, hvad der i hine Dage har været de sædvanlige Aarsager til Fejde. At Havet *skiller* Landene, stemmer ikke med IX 363, XVI 14.
- 155 *Phthia*: *Peleus' Land* i Thessalien.
- 159 *hundøjede*: se N. t. V. 225.
- 175 *Kronion*: et Navn for Zeus som Fuldbyrderen, senere omtydnet til »Søn af Kronos«; sml. VI 139.
- 176 *zeusfostrede*: Kongerne stammer i Reglen fra Zeus.
- 178 Se N. t. V. 71.
- 189 *det laadne Bryst*: en stærk Haarvækst paa Brystet gjaldt for et Tegn paa Mod.
- 192 *sit hidsige Mod*, paa Græsk: Thymós; se N. t. V. 4.
- 198 Naar en Guddom aabenbarer sig, paatager den sig gerne en anden Skikkelse (en Fugl, et Menneske: Athene i Deiphobos' Skikkelse

- XXII 227, Iris i Laodikes III 122 ff.); uforvandlede viser Guderne sig kun for enkelte.
- 202 *Aigis* er det flossede Gedeskind; Udtrykket bruges om Uvejrsskyen eller om Zeus' (og Athenes) Skjold.
- 203 *haanlige Færd*, paa Græsk: Hybris. V. 412 det stærkere Udtryk »forbrød«: Ate, Forblindelse.
- 206 *lysblaaøjede*: den traditionelle Oversættelse af »glaukopis«; se Indl. 6 f.
- 213 f. Athene forudsiger, hvad der sker længere henne i Digtet, som Achilleus V. 240 ff.
- 216 *eders*: jer Guders.
- 222 *Guder*, paa Græsk staar her »Dæmoner«, som XVI 786 uden Forskel i Betydningen. Sml. N. t. VI 486.
- 225 Da Grækerne var meget maadeholdne (se N. t. IX 203), er Achilleus' Skældsord saa meget desto haanligere. For Hunden er Frækhed ejendommelig, for Hjorten (ikke Haren, som hos os) Fejghed.
- 234 ff. *Staven* (Sceptret) er Symbolet paa Kongemagten og Retsplejen, der øvedes i Zeus' Navn. Sceptret føres i Forsamlingen af den talende. — Ligesaa vist som Staven ikke mere grønnes, ligesaa vist vil Achilleus engang blive savnet.
- 240 ff. som V. 213 f.
- 247 ff. Det er et Særsyn, at en Person indføres med en Karakteristik som Nestor her; ved Thersites forholder Sagen sig anderledes, fordi han ikke var Tilhørerne bekendt fra Sagnet (II 212 ff.).
- 252 *Pylos* ligger i Messenien, lige over for Øen Sfakteria.
- 258 Klogskab og Tapperhed er lige vigtige Egenskaber; sml. IX 443.
- 263 f. De nævnte Helte er Lapither. Lapitherne boede i Thessalien; de fordrev deres Naboer Kentaurerne. Homer fortæller intet, der tyder paa, at disse sidste skal tænkes med Hestekrop, som de senere fremstilledes i Kunsten.
- 265 mangler i det bedste Haandskrift. Maaske er det engang indføjet her for at hædre Athens Nationalhelt Theseus og dermed Athen selv.
- 271 *Enekamp*: kun mindre fremragende Mænd kæmper i Flok.
- 289 *nogen*: naturligvis først og fremmest Agamemnon selv.
- 306 *Tjald*: Achaiernes Skibslejr maa man dog snarere forestille sig som bestaaende af Træbarakker.
- 307 *Menoitios' Søn*: Patroklos, som altsaa har været Tilhørerne bekendt.
- 317 *Højt mod Sky*: et sikkert Tegn paa, at Ofret var Apollon velbehageligt.
- 321 *Herolderne* staar under Zeus' (i senere Tid under Hermes') Beskyttelse og er derfor hellige og ukrænkelige; V. 334 ff.
- 327 *trevne*: Heroldernes Sindstilstand er skildret saa knapt som Briseïs' V. 348.
- 351 *med udstrakte Hænder*: ved denne Gestus ligesom paakaldes Gudens Opmærksomhed; sml. V. 450 og IX 569, hvor Underverdenens Guder

- paakaldes ved, at der bankes paa Jorden XXII 37 anraaber Priamos Hektor med en lignende Gestus.
- 352 En tidlig Død er Achilleus bestemt af Skæbnen; sml. V. 414 ff., XVIII 96, XXIV 540. Kun IX 410 ff. siges det, at han havde Valget mellem en stakket Levetid med Hæder og et langt Liv uden Daad.
- 358 *Fader*: Havguden Nereus.
- 365 Guder maa forudsættes at være alvidende; sml. dog XVIII 168.
- 366 *Thebe*, hvor *Eetion*, Andromaches Fader, var Konge (sml. VI 397 og 415 ff.), var beboet af Kilikere, men laa i Mysien, neden for Plakosbjerget, en Udløber mod Øst fra Ida i Troas.
- 371—79 gentager V. 12—16 og 22—25.
- 400 De nævnte Guddomme er Achaiernes særlige Beskyttere i Kampen mod Troerne, og Zeus vil ved at opfylde Thetis' Bøn om Sejr for Troerne skaffe sig en Slags Hævn over dem.
- 403 Det forekommer enkeltvis, at gamle Navne, hvis Betydning er glemt, siges at være benyttede af Guderne.
- 404 *over sin Fader*: Hundredarmens Fader er Poseidon; allerede denne var legemlig stærkere end Zeus. Navnet Aigaion hentyder til Havet (»den stærkt brusende, bølgende«).
- 412 *hvad han forbrød*: sin Ate (Forblindelse), se N. t. V. 203.
- 414 ff. Se N. t. V. 352.
- 423 *Aithioperne* tænkes at bo saa langt mod Øst og Vest, at Okeanos beskyller deres Land. De er ogsaa saa nær Solen, at denne har svedet dem mørke. Gudernes Færden mellem Menneskene er forlagt til fjerne Egne.
- 426 Kun Gudernes Boliger tænkes med Malmtærskel eller endog med metal- (guld-) belagt Gulv.
- 430 ff. Farten til Chryse udfylder Pausen i Hovedhandlingen. Den er skildret med Vers og Verstumper fra andre Steder i Iliaden.
- 433 ff. se N. t. V. 26.
- 449 *de hellige Bygkorn*: Deltagerne i Ofringen tog af en Kurv en Haandfuld Bygkorn, blandet med Salt, og som efter Bønnen strøedes mellem Offerdyrets Horn for at indvi det til Offer.
- 450 Et bekendt antikt Kunstværk »den bedende Dreng« anskueliggør Stillingen.
- 474 *Paian* er her altsaa en Lovsang til Apollon. Den Sejrssang, som nævnes XXII 391, hedder i den græske Tekst ogsaa Paian.
- 477 *den rosenfingrede Daging*: Morgenrøden melder sig i Syden ikke sjældent med røde Striber, der, som udspilede Fingre paa en Haand, kastes op over Himlen.
- 486 Paa lignende Maade var Achaiernes Skibslejr foran Troia indrettet.
- 500 f. Det er den ydmygt bedendes Gestus, der skildres; sml. XXIV 506.
- 528 ff. Stedet har øvet sin Indflydelse paa Pheidias, da han skabte den majestætisk tronende Zeus i Olympia.

- 529 *ambrosisk*: guddommelig, herlig, hvad der er udødeligt.
 537 *den sølverfødede*: med skønne hvide Fødder. Til Grund ligger maa-ske den Iagttagelse, at Huden under Vandet faar en egen Hvidhed.
 545 *Raad*, paa Græsk: Mythoi; for »Tanker« og »at tænke« har Homer intet særligt Ord; tænke ofte = tale til sig selv: XVIII 5.
 568 *kvieøjede*: se Indl. 6 f.
 584 *en tvehanket Pokal*: saadanne Bægre er bevarede. Overrækkeren holdt i den ene, Modtageren tog fat i den anden Hank.
 590 *en anden Gang*: Digteren synes at hentyde til Heras Indskriden mod Herakles paa hans Tog mod Laomedon, sml. XVIII 119.
 593 *Lemnos* (mellem Thrakien og Troia) er vulkansk og har derfor Forbindelse med Hephaistos. Dog tænkes dennes Værksted hos Homer endnu at være paa Olympen; først senere henlagde man hans Esse til de ildsprudende Bjerge (Vulkaner).
 594 *de sintiske Mænd*: Sintierne er Øen Lemnos' ældste Befolkning; de var indvandrede fra Thrakien. De gjaldt i Oldtiden for at være Opfindere af Vaaben.
 599 *usluttelig Latter*: deraf Udtrykket en »homerisk« Latter.

II.

- 184 *Eurybates* er her Odysseus' Herold, altsaa en anden Person end den I 320 nævnte.
 186 *Staven* overtager Odysseus til Tegn paa, at han handler i den øverste Konges Navn; se N. t. I 234 ff.
 188—98 Kløften mellem ædel og ringe Mand er uoverstigelig; den ædelbaarne er gudlignende (I 131), zeusfostret (I 176), kun han er tapper (VI 208) og berettiget til naiv Selvfølelse (Diomedes VI 127), til Ærgerrighed (XXII 207) og Hæder (XVIII 81).
 209 f. Havets Vælde og Voldsomhed er brugt til Sammenligning som dets Kulde og Føleskøhed XVI 34.
 212 ff. se N. t. I 247 ff.
 219 *hans Uldhaar*: han var ikke haarfager som Achaierne ellers. Kortklippet Haar bar kun Trælle.
 222 *paa ham*: nemlig paa Agamemnon, der havde skuffet Folkene m. H. t. Hjemfarten. Thersites haaber derfor paa deres Bifald.
 234 i *Jammer*: før ved Pesten, nu ved at være Aarsag til, at Achilleus ikke deltager i Kampen.
 270 *Sorgen*: Hjemveen pinte dem endnu.

III.

- 122 *Iris* optræder ellers kun sendt af Guderne; kun her kommer hun af egen Drift. Om Maaden, hun aabenbarer sig paa, se N. t. I 198.

- 126 *Dobbelt*: saa at den kunde bruges sammenlagt. Saadanne Kaaber var Pragtklædninger for Fyrsterne. Den almindelige Mandsdragt bestod af Chiton (Underklædning, Skjorte) og Kappe.
 140 *Fader*: der tænkes her paa hendes jordiske Fader, Ledas Husbond Tyndareos.
 144 *Aithre*, en Datter af Kong Pittheus i Troizen i det nordligste Peloponnes, havde været gift med Kong Aigeus i Athen og var Moder til Theseus (I 265). Theseus røvede Helena, men hun befriedes af sine Brødre Kastor og Polydeukes (Dioskurerne), og disse førte da hendes Vogterske med hjem til Sparta som Slavinde. Baade Aithre og Klymene maa tænkes at være fulgt med Helena fra Sparta.
 145 *den skaiiske Port*: den kaldes ogsaa den dardaniske (XXII 195). Det er den eneste af Troias Porte, som nævnes ved Navn; dens Taarn nævnes V. 154, VI 373; sml. VI 393, XXII 360.
 146 ff. *Panthoos* er Fader til Euphorbos (XVI 808), Polydamas (XXII 100) og andre udmærkede Troere. Thymoites, Lampos, Klytios og Hiketaon er Priamos' Brødre, som han Sønner af Laomedon. Antenor er Lederen af et Parti i Troia, som ønsker at udlevere Helena for at skaffe Fred.
 149 De gamle sidder paa det flade Tag af Taarnet, gennem hvilket Vejen fører fra Byen ud paa Sletten.
 151 *Cikaderne lig*: Lighedspunktet er de gamles stadig strømmende Tale.
 158 *ligner ... Gudinder*: en kraftigere Understregning af hendes Skønhed end blot Ordet »gudlignende« (I 131); sml. om Idomeneus V. 230, Hektor XXII 394, XXIV 258, Mestor XXIV 257.
 159 f. De gamle taler, som om de allerede kendte Forslaget om en Edspagt.
 164 Dette Vers skal mildne den Mindelse om Helenas Brøde, der ligger i det foregaaende Vers; sml. VI 357.
 166 Heltene er nemlig netop nu til at kende, fordi de har aflagt deres Rustninger og Hjelme; sml. XVI 42.
 174 *min elskede Datter*: hendes Navn, Hermione, nævnes i Odysseen.
 187 *Sangarios* strømmer gennem Phrygien og falder ud i det sorte Hav.
 189 *Amazonerne* hørte hjemme paa Sydkysten af Sortehavet. Deres krigeriske Skikkelse blev et yndet Emne i Kunsten.
 205 Det ses ikke, om Menelaos' og Odysseus' Sendefærd udgik fra Hellas før Krigen eller fra Achaiernes Krigslejr i Troia.
 218 *Staven* (Sceptret) føres af den, der taler i Forsamlingen; se N. t. I 234 ff.
 237 *Polydeukes* var berømt som Nævekæmper, Broderen *Kastor* som Hestebetvinger. Der er her ingen Antydning af det i Odysseen (XI 299 ff.) omtalte Sagn, hvorefter Polydeukes, der var Søn af Zeus,

skulde have delt sin Udødelighed med Kastor, der var Tyndareos' Søn, saaledes at begge skiftevis var een Dag i Over- og een i Underverdenen.

VI.

- 119 *Glaukos*: se Stamtavle 5, *Diomedes* Stamtavle 4.
 120 *For*: paa deres Stridsvogne (V. 232), der hos Homer imidlertid kun benyttes til at køre Krigerne i deres tunge Rustninger til Kamppladsen; sml. XVI 733, XVIII 224.
 127 *af stakkels Forældre*: thi Diomedes' Lanse berøver deres Sønner Livet.
 130 ff. *Lykurgos* var Konge over Edonerne i Thrakien, hvor Bjergsletten *Nysa* laa.
 133 *festlige Slave*: Thyrsosstavene, der foroven endte i en Piniekogle; de var omvundne med Vedbend og Baand og bares af Dionysos' Dyrkere.
 139 *Kronos' Søn*: se N. t. I 175.
 145 *Søn af Tydeus*: Glaukos kender altsaa Diomedes.
 152 *Ephyre*, det gamle Navn paa Korinth; det siges at ligge i en Krog, d. v. s. i det inderste, af Argos (= Peloponnes), fordi det ligger inderst i den korinthiske Bugt.
 153 *Sisyphos* maatte efter Odysseen (XI 593 ff.) i Underverdenen forgæves rulle en Sten op ad et Bjerg; Grunden til hans Straf angives ikke nærmere hos Homer. (Et Sisyphosarbejde).
 156 Se N. t. I 71.
 157 *Proitos* var Kongen i det berømte Tiryns i Argolis, til hvem Bellerophon var flygtet fra Korinth for at rense sig for en Blodskyld.
 168 *Lykien* ligger paa Lilleasiens Sydkyst; det gennemstrømmes af Floden Xanthos (V. 172). — *Budstik*: der kan næppe tænkes paa noget egentligt Brev: Bogstavskrift omtales aldrig hos Homer. Proitos' Tegn har formodentlig været Billeder, ridset i Voks paa de sammenlagte Tavler.
 174 *ni samfulde Dage*: Gæstfrihedens Lov krævede, at man beværtede sin Gæst, før man spurgte om hans Herkomst og Ærind.
 179 Navnet *Chimaira* (Chimære) er blevet en almindelig Betegnelse for et Fabelvæsen, et Fantasifoster. Egentlig betyder Ordet: *Ged*.
 184 *Solymerne* maa tænkes boende i Lykien.
 186 Se N. t. III 189.
 191 Denne Slutning maa han drage af den Kendsgerning, at Guderne i den Grad beskyttede Bellerophon.
 194 *en Jordlod*: et saadant Krongods hørte tillige med Retsafgifter, Hædersgaver og Gæsteri til Kongernes Forrettigheder.
 199 *Sarpedon* spiller en ret fremtrædende Rolle i Dele af Iliaden som Fører for Troernes lykiske Hjælpetropper. I XVI. Sang dræbes han af Patroklos.

- 200 *selv hin*: Bellerophon. Gudernes Had viste sig i, at Sønnen blev dræbt og han selv slagen med Vanvid.
 202 *den aleiske Vang*: en Slette i Landskabet Kilikien, der grænser op til Lykien.
 205 *Artemis*, den jomfruelige Gudinde, harmedes vel over, at Laodameia havde hengivet sig til Zeus. Da for homeriske Mennesker kun Saar er antagelig Dødsaaarsag, siges det om Mennesker, der dør af Sygdom, at de dræbes af Apollon, naar det er Mænd, af Artemis, naar det er Kvinder; sml. V. 428. — *gyldne*: hun styrer sin Vogn med guldsmykkede Tøjler.
 216 *Oineus* er ogsaa Tydeus' Fader, Konge i Kalydon i Aitolien; sml. IX 534 ff.
 223 *Tydeus* var den ene af Deltagerne i »de syvs Tog mod Theben«, der af Polyneikes førtes mod hans Broder Eteokles efter deres Fader Oidipus' Død.
 234 *Forstanden betog*: Digteren og hans Helte har megen Sans for Værdien af Ejendom; sml. I 166 ff., IX 333, XXIV 594.
 314 *de Mestre*: Haandværkere var der kun faa af i homerisk Tid; enhver øvede selv Haandværk som Husflid. Dog nævnes Kunsthaandværkere som Bygmestre, Guldsmede og Elfenbensarbejdere. De dannede sammen med Læger, Seere og Sangere (de sidstnævnte kun i Odysseen) en Slags Middelstand.
 316 Der nævnes de tre Hovedbestanddele af det homeriske Hus. Sovegemakket eller Fruerstuen laa bag ved Hallen (Megaron).
 319 *Elleve Alen*: dette er ingen Overdrivelse; der fandtes i historisk Tid Lanser af en saadan Længde.
 323 *Kvinden fra Argos*: saaledes har man i Troia kaldt Helena.
 326 *den Vrede*: Hektor ved intet om Paris' Redning ved Aphrodite, men tror, han af Vrede over Troernes Had holder sig borte fra Kampen. — Paris' Karakter er ikke fastholdt: snart tegnes den som veg og slap, snart som energisk og tapper: V. 506 ff. og 521 ff.
 349 og 357 Helena mildner sin Selvanklage ved Tanken om, at intet sker mod Gudernes Vilje.
 358 *Viser*: som netop Iliadens. Digteren udtrykker sig endog, som om Formaalet med Begivenhederne var at afgive Emner til Sange, skønt Viserne snarere er en Følge af Begivenhederne. Sml. XXII 329.
 373 *Taarnet*, se N. t. III 145.
 394 *hans rigtudyrede Hustru*: Brudekøbet, som findes hos ukultiverede Folkeslag som Afløser for Brudetrovet, var endnu Skik i homerisk Tid: Brudgommen holdt sin Svigerfader skadesløs for Tabet af en Arbejdskraft ved Ten og Væv; men Skikken er mildnet ved, at ogsaa Bruden bragte en Medgift til sit nye Hjem; sml. IX 146. XXII 51, 472.
 397 *Kilikierne* boede i den homeriske Tid i Phrygien, hvor *Thebe* ligger

- (I 366); i historisk Tid var deres Hjem Lilleasiens Sydkyst, tæt ved Syrien.
- 402 *Skamandrios*, efter Floden Skamandros, der gennemstrømmer Troas. *Astyanax* betyder »Stadsbeskærmer«. — Hektor nyder aabenbart større Magt og Anseelse end Priamos selv.
- 417 f. Det var en religiøs Pligt at begrave selv sin Fjende med den tilbørlige Højtidelighed: Achilleus' Fremfærd mod Hektors Lig (XXII 395 ff.) er en Undtagelse.
- 419 f. Naturen tænkes — i Menneskets Lignelse — besjælet, hvad der udtrykkes ved, at det er Nymfer, der lader Elmene gro.
- 423 f. Det synes, som Achilleus har overfaldet Brødrene i den dybeste Fred, ikke i en langvarig Krigs Dage. Eetions Sønner er — som Paris — selv Hyrder.
- 425 Se N. t. I 31.
- 428 af *Artemis' Pile*: hun døde pludselig, af Sygdom.
- 433—439 er her udeladt. I disse Vers giver Andromache — lidet passende — Hektor taktiske Raad.
- 454 ff. Se N. t. I 31.
- 457 *Messeis* er en Kilde i Lakonien, *Hypereia* i Thessalien: der betegnes altsaa henholdsvis det sydligste og det nordligste Landskab i Grækenland.
- 477 Hektor lægger ikke Skjul paa sin berettigede Selvfølelse; særlig smukt kommer derfor Ønsket i V. 479.
- 486 *Stakkels Viv*: paa Græsk staar »dæmoniske«, et Udtryk, der oftere benyttes om den, hvis Adfærd er uforklarlig ud fra menneskelige Forudsætninger; saaledes V. 521.
- 501 Afskedsscenen vilde unægtelig ogsaa være bedre paa sin Plads umiddelbart før Hektors Død.
- 506 ff. Se N. t. V. 326.
- 512 *Pergamos*: Borgen i Ilios, hvor Kongepalads og Tempel stod.
- 521 *Sælsomme*, paa Græsk: »dæmoniske«, som V. 486.

IX.

- 100 Trods sin Magtfulde bør Kongen være tilgængelig for gode Raad; sml. V. 710.
- 109 *Hjertet* (Sindet) tænkes her som en Magt, stærkere end Mennesket selv; saaledes ogsaa V. 436, 553, 675; omvendt VI 326, IX 225 f., 496, 639. Ofte bestemmer en Guddom Menneskets Vilje: V. 600 f., 636 f., 703.
- 110 Guderne har hædret Achilleus ved at lade Achaierne overvindes i Kampen.
- 122 En *Talent* er en Vægtenhed, der i homerisk Tid ikke kan have været nær saa stor som f. Eks. i Athen i historisk Tid, da en Talent Sølv var ca. 6000 Guldfrancs.
- 123 *Trefødder* benyttedes til at stille Kedler paa over Ild, til Blanding af Vin eller blot til Dekoration.

- 124 *Ædle Væddeløbsheste* er store Kostbarheder; de fortrinligste Heste er endda udødelige: XVI 867.
- 129 *Lesbos* er et Fjendeland; det hører under Troia. Se N. t. XXIV 544.
- 145 Agamemnons Døtre hedder hos senere Digtere Iphigeneia, Elektra og Chrysothemis. Iliaden og Odysseen fortæller intet om Iphigeneias Oftring; men den forudsættes maaske I 106 ff. og 113 ff.
- 146 *uden Betaling*: se N. t. VI 394.
- 149 Agamemnons Magt er saa stor, at han kan bortskænke Byer, som Peleus V. 483.
- 150 ff. De nævnte Byer ligger i Messenien og grænser op til Nestors Hjemstavn i Pylos. Det sydlige Messenien stod allerede fra 8. Aarh. under Sparta.
- 162 *gereniske*: Betydningen kendes ikke. I Oldtiden antog man en Lokaltet: Gerenia.
- 168 *Phoinix'* Stilling i Gesandtskabet er besynderlig. V. 182 og 192 er der kun Tale om to Afsendinge: Aias og Odysseus. Man faar heller ikke at vide, hvorledes det gaar til, at Achilleus' Fosterfader ikke opholder sig hos denne. Maaske er Phoinix først kommet med ved en Bearbejdelse af Sangen.
- 169 *Aias den høje*: se N. t. XVIII 157.
- 170 *Hodios* nævnes kun her. Det er uvist, om Eurybates her er Agamemnons Herold (I 320) eller Odysseus' (II 184).
- 183 Til *Poseidon* beder de, dels fordi de har Havet for Øje, dels fordi han var Achaierne særlig gunstig.
- 186 Achilleus er den eneste Helt hos Homer, om hvem det fortælles, at han synger og spiller; i Odysseen omtales professionelle Sangere. Se Indl. 3.
- 189 om *Heltebedrifter*: der maa tænkes paa kortere Sange af lignende Art som f. Eks. Episoden om Glaukos og Diomedes i VI. Bog.
- 190 *Patroklos* venter paa Sangens Slutning enten for at modtage Achilleus' mulige Befalinger eller maaske for at afløse ham med at synge. Om Muserne fortæltes det I 604, at de sang vekselvis.
- 202 paa *Bord*: Bordet synes beregnet paa flere (V. 216); ellers spistes der ved Enmandsborde (XXIV 475).
- 203 Grækerne blandede altid Vinen med Vand; hos Homer hældes Vinen i Vandet, i senere Tid fandt det omvendte Sted. 2 Dele Vand til 1 Del Vin ansaas for en passende Blanding. Achilleus opfordrer her til at tage mindre Vand end sædvanlig.
- 209 *Automedon* er Achilleus' Vognstyrer. Han omtales ogsaa XVI 145 ff. Sml. N. t. V. 630.
- 215 *han*: Achilleus som Husets Herre.
- 223 *Aias* opfordrer Phoinix til at tage Ordet, men Odysseus kommer denne i Forkøbet.
- 225 ff. Læg Mærke til den glimrende »Disposition« i Odysseus' Tale.

- 233 *Hjælpsfolk*: Troerne støttes i Kampen af de omboende lilleasiatiske og thrakiske Stammer, af Lykierne (VI 199), Kilikerne (VI 397), Phrygerne (III 187), Myserne (XXIV 278) o. a.
- 252 Odysseus og Nestor havde været hos *Peleus* for at udvirke, at Achilles kom til at deltage i Toget mod Troia.
- 264 ff. Det er en homerisk Ejendommelighed, at Overbringeren af et Budskab benytter nøjagtig de samme Ord, som han har hørt af den, der sendte ham, kun med de Forandringer, Formen (Tiltalen) gør nødvendige.
- 311 *lokke mig*: Odysseus havde i sin Tale med stor Snildhed benyttet sin Overtalelsesevne.
- 320 Verset er sat i Klammer, fordi det ikke passer i Sammenhængen.
- 322 *Livet*: min Psychē, se N. t. I 4.
- 327 *for Atreidernes Kvindfolk*: for at skaffe dem Slavinder som Chryseis og Briseis — eller for at genvinde Helena.
- 328 ff. S. N. t. I 125.
- 363 *paa den tredje Dag*: anderledes I 154 ff.
- 366 Om *Jærn* ved de homeriske Digtere, at det i en ældre Tid ikke var i Brug; de skildrer Overgangen fra en Bronze- til en Jernalder.
- 381 *Orchomenos* i Minyernes Land, der senere regnedes med til Boiotien, var et gammelt Handelscentrum, der først i en senere Tid overfløjedes af andre græske Stæder som Athen, Korinth og i Boiotien af Theben. — *Thebai* (Theben), i Øvreægypten, Hovedstaden i »det mellemste Rige«.
- 392 *højere Konning*: Achilles siger disse Ord med ironisk Spot; thi ædlere Byrd end hans, der er Zeus' Sønnesønssøn, kan ikke tænkes. Se Stamtavle 3.
- 396 Peleus har, som det synes, Guvernører i sit Lands Distrikter og i Borge ved dets Grænser; V. 484 nævnes Doloperne som et Grænsfolk.
- 401 Kun i sin øjeblikkelige Lidenskab vil Achilles foretrække Livet (Bevarelsen af sin Psychē) for Æren. Det bekendte Udsagn: »hellere Træl paa Jorden end Konge i Underverdenen«, siger Achilles' Skygge til Odysseus (Odysseen XI 489 ff.).
- 404 *Pytho* er det gamle Navn paa Delphi. Allerede paa Digtets Tid har der altsaa været ophobet Tempelgaver, saa at Oraklet maa have eksisteret, selv om det maa antages, at der ikke har været nogen Tempelbygning. »Stentærskelen« betegner formodentlig Muren om det hellige Sted.
- 408 ff. *Livsaande*: se N. t. I 4.
- 410 ff. Dette Valg omtales kun her. Se N. t. I 352.
- 443 Sml. I 258.
- 447 *Hellas* er hos Homer Navnet paa en By med Landskab i Thessalien.
- 483 Se N. t. V. 149.

- 484 *Dolopernes*: se N. t. V. 396.
- 502 ff. Det er hos Homer ikke sjældent, at Begreber personificeres, f. Eks. Ungdommen, Aarstiderne o. s. v. »*Bønnerne*« her og »*Forblindelsen*« (Brøden) er derimod rene Allegorier: en billedlig Form for abstrakte Begreber: Forestillingen om dem som Personer er ikke fastholdt.
- 527 ff. Fortællingen om Meleagros er maaske et Uddrag af et gammelt episk Digt, saa at Ujævnhederne og den daarlige Disposition af Stykket ikke er Digterens Forsøg paa at karakterisere den gamle Phoinix' Fortællemaade.
- 529 *Aitolerne* boede i det nordvestlige Mellemgrækenland; ogsaa *Kureterne* er et aitolisk Folk.
- 534 *Oineus*: se N. t. VI 216.
- 557 *Euenos* er en aitolisk Flodgud.
- 562 *Alkyone*: Kleopatra fik altsaa et Navn, der hentydede til hendes Moders Skæbne. Sml. VI 402. — Isfuglens Hun klager ynkeligt, naar den berøves Hannen (eller Ungerne).
- 567 Meleagros havde dræbt sin Morbroder i Kampen mod Kureterne, et Moment, hvis Vigtighed næppe er tilstrækkelig fremhævet af Digteren.
- 569 Se N. t. I 351.
- 572 *Erebos* er en Betegnelse for Underverdenen (»det yderste Mørke«). At Erynien hørte Bønnen, vil sige, at hun opfyldte den; men efter Fortællingen her kan Meleagros dog først senere være død.
- 573 Den V. 553 afbrudte Skildring af Krigen mellem Aitolere og Kuretere genoptages.
- 584 Selv *Moderen* bekvemmede sig, trods sin Vrede, til at bønfalde Sønnen.
- 593 f. Maaske er de to Vers ordret overtaget fra det formodede Digt om Meleagros. — For de overvundne gælder Ordet: Vae victis! Sml. I 31, XXII 60 ff.
- 608 *Zeus'es Beslutning*: at Achaierne skal ligge under i Kampen. Sml. I 5.
- 609 *ved Skibene*: Beslutningen om at drage hjem, som han V. 360 udtalte i Lidenskabens Hede, staar nu ikke mere fast. Sml. V. 619.
- 630 *Stalbrødrene*: yngre fornemme Mænd var sammensluttede i »*Hetairier*«, som Achilles med Patroklos og Automedon; ogsaa Achilles' Fætter Aias er aabenbart knyttet til Achilles paa denne Maade.
- 632 *Mandebod*: Stedet viser, at en ældre Tids Blodhævningsskik (»*Vendetta*«) i den homeriske Tid er mildnet saa meget, at den dræbtes Slægtninge kan modtage Mandebod.
- 645 *omtrent hvert Ord*: nemlig det sidste, Aias sagde (V. 640 ff.); derimod er Achilles ikke enig med sin Fætter i hans Syn paa selve Sagen.
- 646 *Bryst*, paa Græsk: Hjerte (Kradīē, attisk Kardía) som Følelsernes Sæde; se N. t. I 103.
- 648 *hjemløs*: indvandrede fremmede havde, selv om de nok kunde erhverve Grundejendom, ingen Del i Fuldborgernes Rettigheder; sml. XVI 59.

- 668 *Skyros* ligger mellem Lesbos og Euboia, nærmest den sidste Ø. Homer fortæller intet om Achilleus' Ophold blandt Kong Lykomedes' Døtre.
710 f. Se N. t. V. 100.

XVI.

- Indl. *Protesilaos* er en thessalisk Konge; han var den første, der steg i Land i Troia, og den første, som blev dræbt.
14 Forbindelsen med Hjemmet er altsaa ikke helt afbrudt; anderledes I 154 ff.
20 *du*: Digteren tiltaler sin Helt; saaledes ogsaa V. 744, 787, 812, 843. Dette kaldes *Apostrofe*.
27 *Eurypylos* er en thessalisk Fyrste, der i XI Bog kæmper og saares.
28 I Iliaden nævnes som *Læger* Asklepios' Sønner Machaon og Podaleiros (Asklepios er hos Homer ikke nogen Guddom). Lægekunsten stod højt, hvad Saarbehandling angik. Stedet her giver Indtryk af, at der er etableret et helt Krigslazaret.
34 Se N. t. II 209 f.
39 *Lys*: bringer dem Lysning i deres Stilling; sml. I 47.
42 *Holdende mig for dig*: sml. III 166.
46 *Daare*: Digteren fordømmer Patroklos' Adfærd; sml. XXII 395 og N. t. I 2.
59 *hjemløs*: som IX 648.
72 f. Achilleus taler, som om alt, hvad der er foregaaet i IX Sang, slet ikke var sket. Saaledes ogsaa V. 84 ff.
93 *af de evige Guder ... en*: Apollon kunde tænkes at ville gøre det, og det sker ogsaa V. 788.
98 *Aias* var Hovedmanden for Forsvaret af Protesilaos' Skib.
112 *Muserne* paakaldes som Musen I 1.
120 f. Se N. t. I 18.
131 ff. Her skildres Krigerens fuldstændige Udrustning.
143 *Pelion* er et højt, skovbevokset Bjergland paa Thessaliens Kyst. — *Cheiron* var en Kentaur; han var Asklepios' og Achilleus' Lærer i Lægekunsten. Om Kentaurerne se N. t. I 263 f.
149 Hestene har Navn efter deres Farve; de græske Ord betyder: den gule og den brogede.
150 *Zephyros*, Vestenvinden, gjaldt for den hurtigste af Vindene. *Harpyierne* er de personificerede Stormvinde. *Podarge* (»den fodrappe«) er tænkt som en Hoppe. Disse Heste hører til Gudernes Gaver ved Thetis' og Peleus' Bryllup (V. 867) ligesom den Rustning, Achilleus overlader Patroklos (XVIII 84).
153 *Eetions Stad*: Thebe i Phrygien, se VI 397, I 366.
733 *Stridsvogn*, se N. t. VI 120.
744 ff. Den dræbte Fjende haanes som Hektor XXII 372 ff.

- 747 *Østers* og andre Havdyr var Fattigmandskost; de mere velhavende foretrak Kød.
765 *Vinde fra Øst og Syd*: Euros og Notos; Nordenvinden hedder Boreas; Zephyros: se V. 150.
776 *han tænkte ej mer paa sin Vognkunst*: Digterens egen lette Spot, sml. V. 46.
779 *Oksernes Hvile*: Dagen inddeles ogsaa i historisk Tid efter dens Gøremaal.
780 *mod Skæbnens Beslutning*: det bedste Bevis paa deres Tapperhed.
800 At Hektor tager Achilleus' Vaaben af Patroklos, fremskynder netop hans Død, idet det faar Achilleus til atter at deltage i Kampen.
808 *Panthoos* er nævnt III 146, hans Søn Polydamas XXII 100.
841 *Kjortel*: vistnok en Panserskjorte som Achilleus' XXII 32.
854 Denne Spaadom lægges Patroklos i Munden efter den almindelig udbredte Tro, at Mennesker i Dødsøjeblikket er i Stand til at se ud i Fremtiden. Saaledes spaa ogsaa Hektor XXII 359 ff.
855 *Dødens Maal*: Døden som det sidste, Mennesket oplever.
856 *hans Sjæl*: se N. t. I 4.

XVIII.

- 3 *ligehornede* kaldes Skibene, fordi de ophøjede Stævne (se N. t. I 26) ligner Hornene paa en Okse.
5 *talende til sit Hjerte* = tænkte, se N. t. I 545 og sml. XXII 98.
22 ff. Achilleus' Sorg giver sig stærkere Udslag end den almindelige Klage over de døde; sml. XXII 427, 467, 483.
33 *hans mandige Hjerte*, α: Achilleus'.
39—49 De udeladte Vers indeholder en Opregning af 33 Navne paa Nereider.
72 *med vingede Ord*: Ordene flyver over Tændernes Gærde (IX 409), som havde de Vinger.
85 Thetis har kun modstræbende ægtet Peleus.
96 Se N. t. I 352.
117 *Herakles* var der vistnok hentydet til I 590. Af Skinsyge mod hans Moder Alkmene forfulgte Hera ham. At han optoges blandt Guderne, er en Forestilling, der er fremmed for Homer.
122 *Dardanerne* er et med Troerne nærbeslægtet Folk, der boede ved Hellespontos, tæt N. for Ilios. Deres Hersker var Aineias. Fra deres By var Troia grundlagt.
157 Foruden Aias Telamons Søn, »den høje« (III 229, IX 169, XVI 98), var en anden Helt af samme Navn, Lokrerens Aias, Oileus' Søn, med paa Toget mod Troia. Imidlertid menes med »*Aianterne begge*« snarere Telamons to Sønner, Aias og Teukros; de benævnes saa efter den ældste og mest fremtrædende af Brødrene.
174 *den stormrige Kongsstad*: Ilios' høje Borg laa udsat for Blæsten.

- 186 *Olympos*, sml. I 18.
 197 *vi*: Hera og Iris.
 204 *Aigis*: Athene fører Aigis saavel som Zeus; se N. t. I 202.
 224 Se N. t. VI 120.

XXII.

- 6 *den skaiiske Port*, se N. t. III 145.
 7 I den foregaaende Sang har *Apollon* i Agenors Skikkelse (Agenor er en Søn af den III 148 nævnte Antenor) lokket Achilleus bort fra Forfølgelsen af de andre Troere.
 29 *Orions Hund* er Sirius; dens Opgang betegner endnu i vor Almanak »Hundredagenes« Begyndelse, en Tid, der i Syden let bringer Malaria.
 32 *Kobber om Brystet*: Achilleus' Panserskjorte; sml. XVI 841.
 37 *med Hænderne fremstrakt*; den bedendes Gestus; se N. t. I 351.
 45 *til Salg*, nemlig som Trælle; se N. t. I 31.
 51 *rigtudyret*: se N. t. VI 394.
 60 Over *Alderens Tærskel* træder man ind i Døden.
 62 ff. Sml. IX 393 f.
 66 ff. *Hunde* holdes almindeligt: I 50. Berømt er Odysseus' tro Hund Argos.
 98 Se N. t. I 545, og sml. V. 121.
 100 *Polydamas*, en Søn af Panthoos (III 146, XVI 808).
 122 *Tanker*: paa Græsk: hvorfor fører mit Sind en saadan Samtale med mig?
 126 *med Tidernes Morgen*: hos Homer staar der »med Træ og med Klippe«, en ordsproglig Talemaade, der hentyder til Sagnet om, at de første Mennesker skriver sig fra Træer og Stene. Meningen er: jeg kan ikke begynde en lang, omstændelig Snak med Achilleus.
 128 *Jomfru og Yngling*: Anafora.
 133 *Pelion*, se N. t. XVI 143.
 145 *Figentræet* betegner en Høj tæt ved Bymuren, som fra den var udsat for Angreb.
 164 En saadan *Ligbegængelse* med Væddekampe til den dødes Ære afholder Achilleus i XXIII. Sang for Patroklos.
 171 *Ida* er et højt og stejlt Bjerg, der skraaner gennem Phrygien ned mod Troia. Zeus havde et Alter og en Lund paa dets Top; derfor kaldes han ogsaa »den idaiiske Drot« XXIV 308, »Drotten paa Ida« XXIV 291.
 183 *Tritogeneia* kaldes efter Oldtidens Forklaring Athene, fordi hun var født ved Søen Tritonis i Libyen. Navnet kunde ogsaa tænkes at stamme fra Bækken Triton i Boiotien; thi i dens Nærhed paavistes ogsaa Stedet for Athenes Fødsel. I Virkeligheden er Fødestederne sikkert opfundne paa Grundlag af det uforklarede Navn.
 193 *Peleion*: et Patronymikon som Peleiden (I 1).

- 195 *den dardaniske Port*: se N. t. III 145.
 202 *Dødsgudinderne*, paa Græsk »Kerer«. Det er oprindelig de afdødes Genfærd, der kommer at hente de levende; efter den attiske »Allesjælesdag« hed det derfor: Bort med jer, I Kerer! Hos Homer bruges Ordet som en Personifikation af den enkeltes Død eller Dødsmaade, saaledes V. 210, hvor Dødens Lodder er to Kerer.
 209 *Skæbnevægten* er et Forsøg paa at udligne Modsætningen mellem Guddomsmagt og Skæbne.
 210 Se N. t. V. 202.
 227 Se N. t. I 198.
 228 *med vingede Ord*: se N. t. XVIII 72.
 238 *lysblaaøjede*: se Indl. 6 f.
 317 *Hesperos* er Aftenstjernen; sml. VI 401.
 329 *For at*: Forveksling af Hensigt og Følge som VI 358.
 351 *Dardaneren Priamos*: se N. t. XVIII 122.
 357 *af Jærn*: Metallet er velkendt af Digteren. — *Hjerte ... i Barmen*, paa Græsk: Thymós i Phrénés, se N. t. I 103.
 359 f. Se N. t. XVI 854.
 361 ff. = XVI 855 ff.
 365 *Dødslod*: Ker, som V. 210.
 372 ff. Spot over den dræbte Fjende som XVI 744 ff.
 391 *Sejrssang*, paa Græsk Paian, se N. t. I 474.
 395 *smadeligt*: Digteren fordømmer Achilleus' Adfærd; se N. t. I 2, XVI 46 og VI 417 f.
 403 f. Digterens Deltagelse kommer til Orde som i V. 445.
 427 *Klager og Graad* vilde bragt Lindring i Sorgen; voldsomme Udtryk faar Andromaches Sorg V. 481 ff. og Achilleus' XVIII 22 ff.
 460 *Mænader* er vildt lidenskabelige Kvinder i Dionysos' Følge. I sin Sorg ryster Andromache sit Hoved som de og kaster det krampagtigt tilbage. Ogsaa VI 132 ff. hentydes der til Dionysosdyrkelsen.
 467 I Besvimelsen udaander Andromache sin Psychē; hun vaagner, da hendes Thymós atter samles i hendes Phrénés; se N. t. I 103.
 472 *Eetions Borg*: se N. t. VI 397 og V. 479.
 498 *Gilde*: der tænkes paa Hetairiernes Fællesmaaltider; se N. t. IX 630.
 505 f. Se VI 402.

XXIV.

- 190 *Mulene*: Lastvogne trækkes af Muler, Personvogne — som Priamos' V. 279 — af Heste.
 192 *Ceder* nævnes kun her; iøvrigt forekommer flere Træsarter, særlig Ask (XVI 143).
 205 *af Jærn*: som XXII 357.
 229 f. *Dækkener*, enkelte *Kapper* og *Tæpper* er Sengeudstyr; sml. IX 661.
 232 *Talenter*: se N. t. IX 122.

- 233 *Trefødder*: se N. t. IX 123.
 234 *Thrakerne* er Troernes Forbundsfæller (IX 233).
 257 *Mestors* ... og *Troilos'* Død er ikke fortalt i Iliaden. Blandt Navnene paa de endnu levende Sønner af Priamos møder man kun Helenos, Alexandros (Paris) og Polites andetsteds i Digtet. — Troilos er kendt fra Shakespeares parodiske Komædie »Troilus og Cressida« (= Chryseis), hvis Indhold gaar tilbage til en fransk »Nouvelle« fra 12. Aarh., genfortalt af Boccaccio og Chaucer.
 261 ff. Priamos' Autoritet er aabenbart ikke stor; han forudsætter, at Peleus' Stilling er en lignende: V. 488. Sml. VI 402.
 272 *Ring* er anbragt paa Aaget og skydes ind over en Nagle eller Knap paa Vognstangen.
 278 *Myserne* er blandt Troernes Forbundsfæller (IX 233).
 291 *Ida*: se N. t. XXII 171.
 325 *Idaios* er Navnet paa den V. 282 nævnte Herold.
 474 *Alkimos* er ligesom Automedon (IX 209) Achilleus' Vognstyrer.
 476 *Bordet* er et Enmandsbord, der var bragt ind ved Maaltidets Begyndelse; anderledes IX 202, 216.
 506 *mod hans Mund*: den bedende berører den anraabtes Hage med sin højre Haand, se I 501. Achilleus fjerner lempeligt Priamos' Haand.
 515 *ved Haanden*: ved at tage Priamos ved Haanden tilkendegiver Achilleus, at han betragter ham som sit Hus' Gæst, der har Krav paa Beskyttelse.
 517 *vingede Ord*: se N. t. XVIII 72.
 534 Se N. t. I 71.
 540 Se N. t. I 352.
 544 *Lesbos* ligger S. for Troas. *Makar* (Navnet betyder »lyksalig«), Aiolos' Søn, gjaldt for at være Grundlæggeren af Lesbos.
 558 er udeladt, da det mangler i de bedste græske Haandskrifter.